

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 87. évfolyam, 37-38. szám | 2022. szeptember 25. – október 2.

EVANGÉLIKUS Élet

Együtt
az Úr
asztalánál?

Takarékos
üzemmódban

Isten
magvetője

*A boldogság
kulcsa nem
a fogyasztás*

Teremtés heti interjú
Úrge-Vorsatz Diána
klímakutatóval

Országos evangelizáció

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el”

Budapest, Deák téri evangélikus templom

2022. október 8., szombat, 10–16 óra

9.45: Közös éneklés – Győri János Sámuel és családja

Köszöntés – Szemerei János, Szeverényi János

10.30: Igehirdetés – „Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” (Jn 6,37) – Győri Gábor Ádám

11.30: Bibliakörök, szekciók

Győri Gábor Ádám (templom)

Blatniczky János Dániel (gimnázium, 12. terem)

Márkus János (gimnázium, 14. terem)

Széll Bulcsúné (gimnázium, 16. terem)

Id. Blatniczky János (gimnázium, 18. terem)

Blatniczkyné Hammersberg Ganczstuckh Júlia (gimnázium, 21. terem)

Győri János Sámuelné (gimnázium, 24. terem)

Matisz Jánosné Széll Éva Anna (gimnázium, 26. terem)

Győri Gábor Dávid (gimnázium, 23. terem)

Márkusné Győri Johanna (gimnázium, 28. terem)

Győri János Sámuel (gyülekezeti terem, I. emelet)

12.45: Ebédszünet

(az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: Tanúságtétel – Széll Bulcsúné,

Győri János Sámuel

15.00: Istentisztelet úrvacsorával

Liturgia – Gerőfiné dr. Brebovszky Éva

Igehirdetés – „...én pedig feltámasztom őt...” (Jn 6,39–40) – Győri Gábor Dávid

Gyermekfoglalkozás lesz a Kiskeák Evangélikus Óvoda termeiben a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) vezetésével. Gyülekező az I. emeleten.

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.

Kérjük a testvéreket, hogy az októberben érvényes járványügyi rendelkezéseknek megfelelően vegyenek részt az alkalmon.

VÁLLALJUK A FELELŐSSÉGET!

Melyikünk ne játszott volna már el a gondolattal, milyen lenne nemcsak olykor-olykor, hanem állandóan felhőtlenül létezni, nem számolni a következményekkel, csak élvezni az életet? De nem arra teremtettünk, hogy kizárólag a saját jólétünk, kényelmünk, szórakozásunk, megelégedettségünk lebegessen a szemünk előtt. Feladatunk, hadd ne mondjam, küldetésünk van – keresztényekként pláne. Közösségben élünk, egymásra (is) vagyunk utalva. Felelősek vagyunk: a bolygóért, amely az otthonunk, a családjáért, amelyben felnövünk, és amelyben a következő generációkat neveljük.

A drámai éghajlatváltozás, a környezeti katasztrófa megállítása-megelőzése elképzelhetetlen erkölcsi megterés nélkül – vallja Úrge-Vorsatz Diána. Címlapinterjúnkban sok más mellett arról beszélgettünk a világszerte elismert klímakutatóval, hogy nem az anyagi javaktól leszünk boldogabbak. A szorongató téma ellenére derűvel és bizakodással szólt arról: tengernyi olyan megoldás van – lenne –, amely nem kerül sokba, és az eredménye mindenki számára előnyös.

Vannak lépések persze, amelyeknek a megtételéhez bátorság kell. Akár már magához a szembenézéshez is. A nehéz gazdasági helyzetben az egyházak is arra kényszerülnek, hogy ártéríteljék működési gyakorlatukat, és új intézkedéseket vezessenek be. Hogy miként áll ezeknek a tervezése, erről kérdeztünk négy gyülekezeti, illetve intézményvezetőt.

A racionalizáláshoz egyébként a legtöbbször nem kell „feltalálni a spanyolviaszt”, elég, ha körbenézünk, és ellessük a jó gyakorlatokat. Tanulni különösen azoktól érdemes, akik nem a saját erejükből végzik a feladatukat, hanem Isten vezetésére hagyatkozva. Horváth-Hegyi Áron a zaj- és konfliktusmentes, harmonikus családi élet titkát kutatja írásában. Szegődjünk a nyomába, és alkalmazzuk is a tanultakat!

■ VITÁLIS JUDIT

Tanulékonyág

Sokan vágyjuk, hogy békés családi – és gyümölcsöző gyülekezeti – életünk legyen. Látjuk, tapasztaljuk, milyen keveseknek sikerül megvalósítani a harmóniát, a zaj- és konfliktusmentességet. Vajon mi a titkuk? Horváth-Hegyi Áron Wisconsin államban talált választ a kérdésre. A *Küldetés* rovatban megírta, mit tanult ott.

22. oldal

Egyházak az egységért

A „Krisztus szeretete a megbékélés és az egység felé viszi a világot” mottó jegyében ülésezett az Egyházak Világtanácsának tizenegyedik nagygyűlése. Olyan témákról tárgyaltak Karlsruhéban, mint a klímaváltság, az orosz-ukrán konfliktus és a genderkérdés. A négyezer résztvevő között volt – egyházunk képviselőjében – Kondor Péter és Korányi András is.

40. oldal

Takarékos üzemmódban

A magas infláció és az elszabaduló energiaárak komoly próbatétel elé állítják a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteit és intézményeit is. Hogyan készülnek a télre? Milyen eddig meghozott intézkedések és milyen tervezett lépések segíthetik őket abban, hogy minél zökentőmentesebben végezhessék szolgálatukat?

27. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Kovács László Attila	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Rostáné Piri Magda	6
A hónap igéje • Balicza Iván	7
Krónika • Hírek, tudósítások	8
Égtájéoló • Vladika Zsófia espereshelyettes írása	14
Az igehirdető műhelyében • Czető Anita Kata megszólaltatja a gyülekezetet	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Népszerű teológia • Együtt az Úr asztalánál? • Béres Tamás írása	18
Interjú • Szeverényi János szociális és egyházi szolgálatról	20
Küldetés • Tanulékonyág • Horváth-Hegyi Áron írása	22
Interjú • Teremtés heti interjú Úrge-Vorsatz Diána klímakutatóval	23
Ajánló • Isten tenyerén a lápon	26
Fókusz • Egyházunk intézményei is felkészülnek a tél új kihívásaira	27
Cantate • A Teremtő és a teremtett világ dicsérete Haydn oratóriumában	30
Thesaurus • Egy sárosi evangélikus köznemes Rákóczi szolgálatában	31
Rejtvény • Bibliai totó	34
Ajánló • Szívgyakorlatok – Prodán Márta kötetei	37
Krónika • Hírek, tudósítások	38
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Kende K. Péter	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Tóth-Rosta Izabella	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Bartos Mihály, a váci kórház nyugalmazott fűtője, presbiter, gondnok, temetőgondnok – Csóvár. Kisgyermekkoromtól a gyülekezethez tartozom. Nagyon sokat jelent számomra ez a közösség. Családommal, a gyülekezet tagjaival szeretetközösségben élünk.

Istentiszteletek nélkül nem tudnék élni. Általuk lelkerőt, feltöltődést kapok. Úrvacsoravételre imádsággal készülök, mindenkinek megbocsátok, bennem nincsen harag. Az úrvacsorában fontos számomra, hogy azt nem egyedül, hanem közösségben vesszük. Öröm azokkal az emberekkel az oltár előtt térdelni, akikkel ugyanazt hisszük.

Politika, múlt ideológiák nem érdekelnek, csak az egyház. Reggel és este is imádkozom, olvasom az *Útmutatót*. Bibliaolvasó ember vagyok. Számomra minden ének egyben imádság is. Sok éneket szeretek, a gyülekezetben is hangosan énekelek.

Nyolc lelkész mellett szolgálhattam. 1992 áprilisában lettem egyházi, 1998 óta vagyok a gyülekezet gondnoka. Ezt a szolgálatot úgy élem meg, mintha kötelesség lenne a számomra. Akinek tudok, segítek, ha kell valamit a templom körül csinálni, én itt vagyok. Ha a Jóisten továbbra is ad erőt, akkor gondnokként még sokáig szeretném a gyülekezetet szolgálni.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Kitüntették Juhász Dezső nyelvészprofesszort

Kimagasló kutatói és oktatói pályájáért a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntést vehette át az államalapítás ünnepe alkalmából Juhász Dezső nyelvész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának professor emeritusa, az Újpesti Evangélikus Egyházközség hűséges tagja.

Juhász Dezső a hazai nyelvjáráskutatás megkerülhetetlen alakja. Több évtizedes oktatói tevékenysége során magyartanárok és nyelvészek ezreinek dialektológiai ismereteit bővítette. Egyebek mellett a Magyar Nyelvtudományi Társaság főtájként, valamint a *Magyar Nyelv* című folyóirat felelős szerkesztőjeként is elvülhetetlen érdemeket szerzett.

Forrás: Solymár Péter

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk! Istentiszteletünk zsolttárséval fordulunk hozzád: kérünk, figyelj ránk, és hallgasd meg könyörgésünket.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, és óvd meg népedet a bálványok imádatától, legyen az a pénz, a hatalom vagy éppen a korszellem, hogy ne kétfelé sántikáló, magukat kereszténynek mondó, de a keresztény életet nem gyakorló néped legyünk, hanem tanúskodó élettel hirdessük evangéliumodat a ránk bízottak között.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, és adj figyelmes szívet, hogy észrevegyük, ha hitünket támadó gondolatokkal, tanításokkal, ideológiákkal környékeznek meg. Add, hogy a kísértések erőt ne vehessenek rajtunk, hanem ellen tudjunk állni és megmaradni igéd igazságánál.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, mert különösen is gyermekeinkért és fiataljainkért aggódunk. A világ ereje olyan nagy, s ők olyan sebezhetőek, tényleg vezethetőek! Kérünk, tartsd őket szorosan karjaidban, őrizd meg őket a veszélyektől, és tartsd meg őket a hitben és a gyülekezet biztonságos közösségében.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, amikor azokért imádkozunk, akikre a gyermekeink és fiataljaink nevelését bíztuk. Nagy szükségük van a te vezetésedre, hogy miközben oktatják az ifjúságot a tudományokra és a művészetekre, neveljék is őket, mégpedig a te igéd szeretetére és a te szeretetedből való életre.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, mert nélküled mindent elrontunk. Ma is háború és létbizonytalanság, elégedetlenség és a jövő reménytelensége vesz körül bennünket. Adj, Urunk, neked tetsző bölcsességet és igédhez ragaszkodó szívet nekünk, hogy a bűneink okozta bajokból ki tudjunk lábalni, és rendbe tudjuk hozni mindennapjainkat.

Urunk, kérünk, figyelj ránk, és hallgasd meg könyörgésünket Jézus Krisztus által. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 15. VASÁRNAP – ÁM 6,1-7

A legelőkelőbb hely

Jóleső érzés magamat az előkelők között tudni. Nagyszerű dolog az első között haladni, a győztesek dicsőségében reménykedni. Vajon kik között találtam meg a helyemet földi vándorutamon? Mert egyáltalán nem mindegy, hogy kik között járok élen: a vesztükbe rohanók, a foglyok élén van-e előkelő helyem, vagy az Isten gondviselő szeretetében bízók között futok a cél felé.

üdvösség vagy a kárhozat felé menetelők élén van-e előkelő helyünk? Jézus nyomatékosan figyelmeztette az övéit: *„Vigyázzatok tehát, mert nem tudjátok, hogy melyik órában jön el a ti Uratok! [...] Ezért legyetek ti is készen, mert abban az órában jön el az Emberfia, amelyikben nem is gondoljátok!”* (Mt 24,42.44) Mindig készenlétben kell állnunk, mert senki sem tudhatja, mennyire van

Két véglet között. Sokszor aggodalmaskodással van tele csordultig a szívem. Különösen ma, amikor háború dúl a közelünkben, és az energiaárak okozta krízissel kell szembenéznünk, bizony aggodalommal gondolunk a holnapra. A mai vasárnap evangéliumában Jézus az aggodalmaskodás hiábavalóságára hívja fel figyelmünket. Olyan időkben, amelyeket most élünk át, bizony nehéz őszintén magunkévá tenni az igei tanácsot: *„Minden gondotokat óréa vessétek, mert neki gondja van rátok.”* (1Pt 5,7)

Ámós próféta a gondtalanul élők kevélységét vette célba. A legkiválóbb nép előkelőinek nevezi őket. A kiválasztottság tudata elbizakodottá, kevélyé tette a választott nép elit rétegét. Elbizakodottságukban olyan mulatozást, luxuscikkeket engedtek meg maguknak, olyan mértéktelen evészetet és ivászatot, ami utálatossá tette őket a társadalom zömének szemében. Javainkkal felelősen kell gazdálkodnunk, hálaadással kell azokat Istentől elfogadnunk és szolgálnunk azokkal embertársaink hasznára. A felesleges pazarlás Istentől kapott mandátumunk – hogy őrizzük és műveljük a teremtett világot – semmibe vételét jelenti.

Mi valamennyien a két véglet, az aggodalmaskodás és a pazarlás között foglalunk helyet magunknak ebben a világban. Jóval többet vásárolunk és fogyasztunk, mint amennyire valójában szükségünk lenne. A felhalmozott fölösleg pedig előbb-utóbb a kukában landol. Mégis aggódunk: lesz-e mit ennünk holnap, és mibe fogunk felöltözni? Jézus intelmét nagyon aktuális megszívlelni: *„Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát, és mindezek ráadásaként megadatnak majd nektek.”* (Mt 6,33)

Messze – közel. Jólétben az ember nem számol a közelgő veszedelemmel. Messze van a veszedelem napja – gondolták a választott nép előljárói. Pedig intő jel volt az észak-szíriai városállamok (Kalne és Hamát), valamint a filiszteus város (Gát) asszírok általi leigázása. Már készülni kellett volna a legrosszabbra. De hogyan? A választott nép felfuvalkodott vezetői dőzsölő magatartásukkal sokkal közelebb kerültek a pusztuláshoz, mint gondolták volna. Mert végső soron az üdvösségről van szó. Az

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FREEPIK.COM

messze vagy közel az a nap. Egyedül Jézus Krisztusba vetett bizalommal tudjuk elfoglalni a legelőkelőbb helyet ebben az életben, *„mert nem adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk”* (ApCsel 4,12). Egyedül csak Jézus Krisztusban van reménységünk megszabadulni a veszedelemtől az igazi életre, ahol majd a hárfakisérettel danolászók nemcsak azt hiszik, hogy zenéjük olyan, mint Dávidé, hanem valóban a mennyei karokkal közösen fogják majd magasztalni Istent.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ ATTILA

Imádkozzunk! *Uram, te ismersz engem. Tudod gondolataimat, látod aggodalmaimat, félelmeimet. Látod örömeimet is. Tudod, milyen esendő vagyok, és sokszor beleesem a mértéktelenség és a kevélység hálójába. Uram, bocsáss meg! Ne nézd bűneimet, hanem Jézus Krisztus érdeméért fogadj kegyelmedbe, téríts magadhoz, hogy a benned bízók, Krisztusban reménykedők között legyek az első között. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (szeptember 25.) *A mi Urunk Jézus Krisztus [...]* meg is erősít titeket mindvégig. 1Kor 1,7–8 (Zsolt 121,3; Mt 6,25–34; 1Pt 5,5b–11; Zsolt 130) Gyakran érezzük magunkat elesettnek, gyengének, terhek alatt roskadozónak. Ilyenkor imádságban kérjük Urunkat, és ő megerősít, hogy minden ismeretben és beszédben tudjunk róla bizonyosságot tenni másoknak. Végezzük a hétköznapi munkánkat, közben ő erősít a bizonyoságtételre, és ezáltal végzi bennünk ezt a csodálatos felkészítő munkát. Tisztogat, a saját igazságának fehér ruhájába öltöztet, hogy ha váratlanul megjelenik, ne legyünk készületlenek, hanem feddhetetlenekként állítson maga elé.

Hétfő (szeptember 26.) *[Jézus] így szólt Tamáshoz: Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldaladra, és ne légy hitetlen, hanem hívó!* Jn 20,27 (Jer 31,18b; Fil 4,8–14; 2Krn 34,22–33) A hitetlenség velünk születik. Sok változata van, de Jézus azt mondja: azok a boldogok, akik ha nem látnak is, hisznek. Nem akárkinek és akármit, hanem Jézusnak és az ő igéjének. Azt is mondja: azoknak lesz életük, akik hisznek, nem akárkinek és bármit, hanem ami meg van írva az ő igéjében. Ha ezt komolyan vesszük, magukra is érvényesnek tekintik, boldogok lesznek, és elkezdődik számukra az élet, egy minőségileg más élet.

Kedd (szeptember 27.) *Hit által tiltakozott Mózes, amikor felnőtt, hogy a fáraó lánya fiának mondják.* Zsid 11,24 (Dán 11,32b; 1Tim 6,[3–5]6–11; 2Krn 35,1–19) Mózes inkább választotta az Isten népével való együtt sanyargatást, mint a jómód vagy a bűn ideig-óráig tartó gyönyörűségét. És miért tudta ő azt választani, ami neki hátrányos, kényelmetlen, kellemetlen volt, és lemondásokkal járt? Azért, mert ismerte azt az Istent, aki őt elhívta erre a feladatra. Tudta, hogy Isten igazmondó Úr, és meg volt győződve arról, hogy úgy neki, mint népének csak az a jó, amit Isten kínál, még akkor is, ha egyelőre ez küzdelmesnek és bizonytalanak tűnik. És csak az Istennel való szoros lelki közösség az a közeg, amelyben megmaradhatnak, talpra állhatnak népével együtt.

Szerda (szeptember 28.) *Múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.* 1Jn 2,8b (Ézs 52,9a; Préd 4[4–7]8–12; 2Krn 35,20–27) Jézus Krisztus világosságában járni azt jelenti, hogy szeretem a „testvéremet”. Testvér az, aki Jézus Krisztust ugyanúgy Isten Fiának, Megváltónak vallja, mint én. Lehet, hogy más formában éli ezt meg, lehet, hogy a róla szóló tanítás egyes elemei mások, de Jézus Krisztust ugyanúgy Úrnak tartja, mint én.

Csütörtök (szeptember 29.) *[Jézus] térdre borulva így imádkozott: Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat; mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied. Ekkor angyal jelent meg neki a mennyből, hogy erősítse őt.* Lk 22,41–43 (Józs 5,14; Lk 10,17–20; 2Krn 36,1–10) Istennek vannak olyan döntései, amelyeket nem változtat meg. Miért mond Jézus Krisztus egy ilyen mondatot, amelyről tudja, hogy nem teljesíthető? Azt akarja mondani nekünk az ige, hogy ennyire ember is volt a mi Urunk, Jézus Krisztus. Ennyire átélte az emberi test nyomorúságát, szenvedését. Amikor egy ilyen kérés felhangzik Jézus „szívéből”, akkor amögött ott van az a gyermeki bizalom, amelyben leteszi életét, gondolatait, vágyait az Atya a kezébe, hogy döntsön úgy, ahogy jónak látja. Mindig ezzel a szent meggyőződéssel: „Mit Isten tesz, mind jó nekem, / És bölcs minden végzése. / Ha ő vezérli életem, / Szívemben csend és béke. / Ő az enyém. Gond, baj ha ér, / Meg tud védeni engem. / Hagyom, hogy ő vezessen.” (EÉ 348,1)

Péntek (szeptember 30.) *Mert ezer esztendő előtted anyyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt, mint egy őrvtársnyi idő éjel.* Zsolt 90,4 (Lk 1,50; 1Móz 16,6b–14; 2Krn 36,11–21) Kicsik vagyunk, az Örökkévaló mellé téve mérhetetlen, amit teszünk. Ez a kicsiség azonban jó; ez nem befejezetlenség, nem keveset jelent, nem kudarc. Ez felszabadító perspektíva. Maga a zoltár sziklaszilárd hitvallás, olyan emberé, aki el tudta engedni, hogy Istenhez mérje magát, az eszét, az erejét és a jelentőségét. Én kicsi vagyok, Isten a nagy. A helyemre kerültem, mert közöm van a nagyhoz, az Istenhez. Mert örökkévalóságában számontartja az én esztendőimet, azt a párat, és engemet is örökkévalóvá tesz.

Szombat (október 1.) *[Krisztus] bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk...* 1Pt 2,24 (Ézs 53,5b; Józs 5,13–15; 2Krn 36,22–23) Péter első levele olyan embereknek íródott, akik mérhetetlen kínokat szenvedtek. Az apostol azt mondja, hogy ti nem a saját erőtetekre vagytok hagyva, hanem a Krisztuséi vagytok, ha elfogadtátok mindazt, amit tett értetek. A keresztség nem egy szép tanításbeli igazság, hanem az erőnek, a kegyelemnek a helye számotokra. A keresztyén hit a Krisztus halálában való részesedést jelenti, vagyis azt, hogy ő átvállalta a mi bűneinket, és ezért valami teljesen újat, mást tett lehetővé számunkra.

■ ROSTÁNÉ PIRI MAGDA

Te csak a túlsó partra nézz!

János apostol víziója a jövőről olyan, mintha egy hídon mennénk át. Az egyik oszlop már mögöttünk, a másik még előttünk, de a kettő tartja a közöttük ívelő hidat, amely út a múltból a jövőbe. És már látszik a túlsó part, a cél. Már hallatszik az átjutottak ünneplő éneke. A vízió a még úton levőket erősíti, a reménység érzetével tölti be szívüket. Bármilyen történet velünk, bármilyen küzdelemben volt részünk, bárhogy is féltünk, bármilyen szenvedések is értek: a túlsó parton ott vár a feloldozás, a tökéletesség, az Isten országa.

A Kínában készült egyik különleges üveghíd kétszáz méter mély szakadékon ível át, és nem kevés merészség kell a rajta való átkeléshez. Mert ha lenéz az ember, sötét mélységet, sziklákat lát maga alatt, és pánikba eshet. Kevesen mernek átmenni rajta.

Bunyan János [John Bunyan – a szerk.] 17. századi angol baptista író *A zarándok útja* című könyvében írja, hogy amikor főhőse az útjának végső állomásához ér, a Halál folyón kell átkelnie. Angyalok jönnek, hogy segítsenek neki. A zarándok rátekint a lába előtt hömpölygő piszkos, hideg folyóra, és azt kérdezi: milyen mély? Az angyal így válaszol: „Kinek mélyebb, kinek sekélyebb, te csak a túlsó partra nézz!”

Egész életünkben így kellene járnunk: te csak a túlsó partra nézz! Minket angyalok helyett a feltámadott Jézus biztat így. Ő az, aki átvezet az élet üveghídján, ő tárja eléink az örök ünneplés vízióját. Ő a cél. Ott leszünk, ahol ő van. Együtt leszünk vele. És ez az általa nyújtott jövőkép, az Isten országának, új világnak a víziója formálja jelenünket, ad erőt, bátorítást, kitartást.

Mi van ott, mi lesz ott, a túlsó parton, az Isten országában? Az üdvösségben? Egyik énekünk így szól erről: „A mennyekben, a mennyekben / Vár öröm végtelen. / Nem némul el az ének szó. / Zeng, ujjong szüntelen. / Ott színről színre lát a szem, / És ékességben látja fenn / Ég és föld Istenét.” (EÉ 527) János apostol ezt az ujjongó sokaságot látja és hallja, azokat, akik már hazatértek, és önfeledten dicsőítik Istent: „*Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te utaid, népek királya.*”

Ez az ének nem e világból való: mennyei dimenziókból hangzik. És mégis, már ebben a világban is lehet énekelni, dicsőíteni Istent. Nem földi énekünk visszhangzik a mennyben, hanem a mennyei szűrődik be a földi életbe. Hirdeti, hogy Istené az uralom, az egész teremtettség az ő kezében van. Hiszen

így volt kezdetben: Isten megteremtette a világot, és látta, hogy minden szép és jó. A disszonáns hangok, amelyek eltorzították és élvezhetetlenné tették Isten szép világát, az embertől jöttek.

Látva az istenhianyban vergődő, bűnbe esett világot, sokan kérdezik: Miért dicsérjük Istent? Mi jót adott nekünk, hiszen az életünk tele van szenvedéssel, betegséggel, erőszakkal, háborúkkal, halállal. Akik ezt kérdezik, nem ismerik Istent.

Árki Kristóf újságírónak a Csiszér László katolikus zenésszel nemrég készített interjújában Csiszér így mondja: „A lényege az, hogy belenézel Isten arcába. Ahogy a zsolttáros is mondja: »A te

arcodat keresem, Uram.« (Zsolt 27,8) [...] A dicsőítés tulajdonképpen egy hatalmas, kölcsönös örvendezés. Isten is örvendezik, örül az embernek [...]. A kérdés az, hogy emberként hogyan tudok a partnere lenni ebben.” Az újságíró kérdése: „Az elmúlt két évben sok minden történt – gondolok itt a koronavírus-járványra, a gazdasági és energiaválságra vagy az idén februárban kitört ukrán–orosz háborúra –, amibe a jelek szerint egyre mélyebbre süllyedünk. Ezekben a nehéz helyzetekben hogyan lehet dicsőíteni Istent? Mit mondana azoknak az embereknek, akik elvesztették a reményt?”

Válasz: „Fel kell tennem a kérdést, hogy mire nézek, mire nézek. A dicsőítő ember arra törekszik, hogy Istenre nézzen, az ő szemszögéből kezdje látni önmagát és a körülötte lévő helyzetet. Nagyon fontos a hit mozzanata, hiszen ha pusztán magamra vagy a félelem-

keltő helyzetre tekintek, és engedem, hogy hatással legyen rám, akkor biztos, hogy nem akarok dicsőíteni. [...] Akármilyen is a helyzetem, az én belső döntésem mellettem, hogy mire nézek. Nézz fel a gondviselő Istenre!” (Magyar Kurír, 2022. június 25.)

Aki átélte Isten szabadítását élete bármely területén is, nem teszi fel a kérdést, hogy vajon Istennek szüksége van-e a mi dicsőítésünkre, hanem egyszerűen feltör annak szeretete, imádása, akit megtapasztalt, és aki tartást, kitartást és reménységet adott neki az örök, új világban az üdvösségben való közösségre. Nem Istennek van szüksége arra, hogy imádjuk, dicsérjük és dicsőítsük, hanem ajándék nekünk, hogy a mi örömünk teljes legyen. Az Istenbe kapcsolódott emberi lélek kihallja a teremtettségnek azt a legbelsőbb harmóniáját, amelyben Isten örök dicsősége visszhangzik. Ezért Szabó Magda gondolatával egyetértve mondhatjuk: „A világ olyan gyönyörű, hogy egyre nagyobb felelősség embernek lenni.”

■ BALICZA IVÁN

„*Nagyok és csodálatosak a te műveid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te utaid, népek királya.*”
(Jel 15,3)

Legyen százszoros termés!

Evangelikus óvodát szenteltek Cegléden

Százszorszép néven, evangélikus fenntartásban folytatja működését a 2022/2023-as nevelési évtől Cegléden a Szép utcai óvoda. Az intézmény szeptember 5-i szentelésén az országos egyház és a város is képviseltette magát. Az alkalmon Fabiny Tamás elnök-püspök hirdette Isten ígését.

írott, *Százszorszépek születése* című meséjét. Fabiny Tamás elnök-püspök a prédikációjában Mt 13,8 alapján a százszoros terméstről beszélt: „Ahol a mag jó földbe hull, ott terem százszoros, hatvanszoros, harmincszoros mértékben. Én azt szeretném, hogy százszoros terméshozam legyen, vagyis mindaz, ami történik neveléssel, tanítással, emberséggel kapcsolatban, az valóban százszorosán megtérüljön. Az evangélikus egyház mindent meg fog tenni helyi és országos szinten is annak érdekében, hogy közel kerüljetek ehhez a Jézushoz, aki a Magvető, és legyenek, akik vetik a magot itt, ebben a közösségben is, és ez a mag jó földbe hulljon nemcsak gyerekeknél, hanem szülőknél is.”

Az ígihirdetést követően Fabiny Tamás, Győri Péter Benjámín, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperese és Szlaucó-Bobál Orsolya megáldotta az épületet, a gyermekeket, a dolgozókat és az ott folyó munkát. Az alkalom végén újra Huzella Péteré lett a szó, aki ismét bevonta az éneklésbe a közönséget.

Az ünnepség részeként a kicsik minden óvodai csoport jelét elhelyezték az óvoda nevével és jelével ellátott kis kosárban, a vendégeknek pedig az óvoda logójával ellátott kulcstartót ajándékozott az intézmény.

EvÉlet-infó

A gyülekezet kezdeményezésére, az önkormányzattal több évig folytatott egyeztetés után szeptembertől az evangélikus egyház fenntartásában működik a Pest megyei Cegléden a Szép utcai óvoda. A döntéssel a dolgozók és a szülők is egyetértettek: egyetlen szülő sem vitte máshová gyermekét a fenntartóváltás hírére, és minden munkatárs maradt.

Szeptember 5-én, hétfőn az öt csoportban százöt gyermeknek helyet adó, szépen felújított épület udvarán gyűltek össze az óvodások, az alkalmazottak és a vendégek, hogy együtt legyenek tanúi az intézmény felszentelésének.

Az átadóünnepségen előbb Huzella Péter Kossuth-díjas énekes-zeneszerző hívta a vendégeket közös éneklésre, majd Kissné Kocsi Mária köszöntötte az egybegyűlteket. Az óvoda vezetője a névválasztás kapcsán elmondta: közös döntés volt, hogy nem feledik a gyökereket, és így a Százszorszép névben tovább él a Szép utca neve is. Dr. Csáky András polgármester a beszédében rámutatott: a gyermekek

egész életét végigkíséri majd mindaz, amit itt megtanulnak.

A folytatásban Szlaucó-Bobál Orsolya ceglédi evangélikus lelkész az ovisok közreműködésével adta elő a József Attila-díjas Zalán Tibor írónak az alkalomra

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON / EVANGÉLIKUS NEVELÉS

Emberhalászat Krisztussal

Evangélikus iskolája lett Dombóvárnak

„Erős vár a mi Istenünk!” – hangzott a köszöntés az aulát megtöltő diákok, munkatársak és érdeklődő szülők felé a Dombóvári Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény iskolaszentelési istentiszteletén szeptember 15-én.

Az ünnepi alkalom szolgálattevői Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke, Aradi András, a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese, Szabó Szilárd iskolalelkész, Szücs Eszter, a Dombóvár–Kaposzsekcső–Csikóstöttös Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze, valamint a tolnai evangélikus egyházközségek lelkészei voltak. Az intézmény evangélikus egyházi fenntartásba kerülésének alkalmából rendezett ünnepséget Pröhle Gergely országos felügyelő, Varga Márta, az országos iroda nevelési és oktatási osztályának vezetője, Rózsai György egyházmegyei felügyelő és Pintér Szilárd, Dombóvár polgármestere is megtisztelte jelenlétével.

Az istentiszteleten elhangzott igehirdetéséhez Kondor Péter püspök Pál apostol korinthusiakhoz írt második leveléből választott egy szakaszt: „*Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.*” (5,17) Az iskola újszerű élethelyzete kapcsán arról beszélt, hogy a megújulást Isten képes megadni az embereknek, akik ha nyitott szívvel fogadják ezt, akkor hittet és imádsággal Krisztushoz tudnak kapcsolódni.

Szabó Szilárd iskolalelkész kézfogással és személyes áldáskívánással indította útjukra a munkatársakat, köztük Somfalvi Eszter intézményvezetőt.

Pröhle Gergely országos felügyelő az istentiszteletet követő köszöntésében felidézte az átvételi folyamat meghatározó elemeit: a pedagógusok és a szülők igen nagy arányú támogatását, amely a megelőlegezett bizalomról tanúskodott. Varga Márta osztályvezető egy Lackfi János-versrészlet érvényességi körébe vont minden jelenlévőt, és ezzel hangsúlyozta: „aki teremtett, az ugyanis / a szívet vizsgálja...”

Aradi András esperes az evangélikus iskolaügy Tolna megyei történeti távlatába helyezte, hogy evangélikus iskolája lett Dombóvárnak. Az intézmény pedagógusainak hivatásvállalását Péter apostol elhívásával állította párhuzamba. Hiszen a neveléssel-oktatással való foglalkozás is a szeretet egy formája és így végső soron emberhalászat.

■ Bujdosó ERIKA / *Evangélikus Nevelés*

Megtartóerő-e még a szép?

Beiktatták teológiai tanári tisztségébe Orosz Gábor Viktort

Ünnepi istentisztelet keretében avatták az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológiai tanárává Orosz Gábor Viktort szeptember 8-án a zuglói evangélikus templomban. A frissen beiktatott egyetemi tanár a székfoglaló előadásában a „szép” fogalmáról, a stílusról beszélve többek között azt hangsúlyozta: napjainkban a teológiának „a keresztény teológia maradandó stílusát [...] nemcsak konzerválni, de megújítania is állandó kötelessége”.

Az istentiszteleten Szemerei János Lk 10,41-42 alapján hirdette Isten ígését. A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke Mária és Márta történetén keresztül a fontossági sorrendre hívta fel a figyelmet. Rámutatott, hogy Orosz Gábor Viktor a rendszeres teológiai tevékenysége során a lényeg keresésére tanítja a lelkészszerelőket, a teológusokat, a hittanárokat, egyházi szolgáltatókat. „Nagyon nagy felelősség a tanítvánnyá tétel, a felkészítés a szolgálatra. Tanítások meg a rájuk bízottakat tájékoztatni az információk és a teológiai tudományok óceánjában, hogy észrevegyék, mi az igazán említésre, figyelemre, tanulásra, követésre méltó” – mondta a püspök.

Az ünnepség keretében az egyetem nevében Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora köszöntötte, majd fogadta az egyetemi tanárok közé Orosz Gábor Viktort. A Magyarországi Evangélikus Egyház elnökségének részéről Pröhle Gergely mondott köszöntőt. Az országos felügyelő kiemelte, hogy egyházunk életében nélkülözhetetlen az az alapos, tudományos és teológiai megalapozott munka, amelyet a frissen beiktatott egyetemi tanár végez. Szólt a felelősség kérdéséről, kiemelve, hogy a teológiai tudomány és a lelkési szolgálat ugyanazt az egy és közös célt, az örömhírtovábbadást szolgálja.

Orosz Gábor Viktor *A divat változik, a stílus örök – Teológiai prolegomena a széphez, a rúthoz és a divathoz* címmel tartott székfoglaló előadást [prolegomena: előtanulmány, előzetes fogalmi tisztázás – a szerk.]. Az egyetemi tanár az egyházatya Augustinus nyomán úgy fogalmazott: „A szép az a deszka, amely a mélység felett tart, és aki belekapaszkodik, az nem süllyed el.” Orosz Gábor Viktor korunk kérdéseire reflektálva a szép

Orosz Gábor Viktor az Evangélikus Hittudományi Egyetemen végzett teológus-lelkész szakon, ugyanitt szerezte doktori címét, és egykori iskolájában, a rendszeres teológiai tanszéken oktat. Tanult és kutatott Bécsben, Londonban és Neuendettelsauban. 2017-ben habilitált a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen. Szakterülete a bioetika és az esztétikai teológia. 2015 és 2021 között a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata Teológiai Bizottságának elnöke. 2016-tól főszerkesztője a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóiratnak.

mint megtartóerő kérdését feszegette: „A megosztó politikai nézetek, a háború már-már elfeledett réme, a globális éghajlatváltozás, a vállalatok kapzsisága, az evangélikál képmutatás, a liberális önelégültség, az állatokkal szembeni kegyetlenség, a vak egoizmus és az etnikai nacionalizmus hullámai között felelhetünk-e igennel erre a kérdésre?” Majd Luther Márton *Heidelbergi disputációjára* hivatkozva a dicsőség és a kereszt útja kapcsán megállapította: „Luther nem egyszerűen esztétikai értelemben használta a szép fogalmát, hanem a kereszt teológusaként teológiai tartalmat tulajdonított neki.”

Orosz Gábor Viktor többek között Eberhard Jüngel, Karl Rosenkranz, Rudolf Bultmann és Paul Tillich teológusoknak a szépről vallott teológiai nézeteit ismertette, majd hangsúlyozta: „A teológia a valóságnak nem semleges, távolságtartó leírását nyújtja, hanem szótériológiai [az üdvösségről szóló tanítás – a szerk.] elemzését.” Rámutatott, hogy napjainkban a teológia szerepe egyúttal az is, hogy „minden látszat ellenére vonzóvá, akár

divatossá kell tennie a keresztény teológia maradandó stílusát, hiszen a reformáció óta még inkább tudjuk, hogy ezt a stílust nemcsak konzerválni, de megújítania is állandó kötelessége”.

Az előadó ezután kifejtette: „A rút is lehet vonzó, amennyiben magára vonzza az emberi tekintetet. A szép is lehet taszító, amennyiben az ember rútságára mutat. A keresztén éppen a szép és a rút találkozásának dinamikái teremtik meg azt a feszültségekkel teli vonzerőt, amely Isten emberiséggel kapcsolatos nagy tervének történetébe állítja a szemlélőt, aki már nem kívülről, hanem befogadóként befogadott Isten országába.” Orosz Gábor Viktor megállapította: „A valóságtól messzire elrugaskodott, de a kor divatjának behódoló teológia sem töltheti be küldetését. Az egyházat nem a korszellem, hanem a Szentlélek vezeti.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

A székfoglaló előadás szerkesztett változata a *Lelkipásztor* evangélikus teológiai szakfolyóiratban lesz olvasható.

Szolgálatra indítás egy nagy múltú közösségben

Fülbileumi tanévnyitó az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

A tanítványképzés jézusi példája és az evangélikus teológiai képzés másodvirágzásának története került az Evangélikus Hittudományi Egyetem idei tanévnyitó ünnepségének fókuszába. A Magyarországi Evangélikus Egyház felsőfokú teljes lelkészképzésének százharminckettedik, az egyetemi szintű evangélikus teológiai képzésnek a századik tanévét Csepregi Zoltán rektor nyitotta meg szeptember 9-én a zuglói evangélikus templomban.

Az ünnepségen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke végezte az igei szolgálatot. Jn 13,34–35 alapján Jézus tanítványképző szolgálatának „szívére” irányította a hallgatók figyelmét. Személyes példákön és Luther Márton élettörténetének megidézésén keresztül világított rá arra, hogy a szabálykövetés önmagában kevés az Isten közelében élni vágyó embernek. Ahogy a sokszor „örvénybe került” Luthernek is azt tanácsolta lelkigondozó atyja, Johann von Staupitz: „Keresd a Krisztust!” – a most szolgálatra indulóknak is ez lehet a legfontosabb útravaló. Jézus követésének legfontosabb jele, ismérve ugyanis a szeretet – hangsúlyozta a püspök. Ez a tanítványság egyik kulcsa, ez a legfontosabb „tananyag” és üzenet – fogalmazott. A hitteles követésért és tanítványságért szolt a közös imádság.

Az igehirdetés után Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője megáldotta a hatodéves lelkészi szolgálatra indulókat és az őket mentoráló lelkészeket. Idén hat hatodéves kezd meg gyakorlati képzését egyházunk mentori kísérésre vállalkozó gyülekezeteiben. A gyülekezeteknek megköszönték a vendégszeretetet, a mentoráló lelkészeknek pedig azt, hogy színvonalas szakmai kísérést, lelki vezetést nyújtanak közösségben a lelkészi szolgálatra készülő hallgatóknak. A mentorlevelek átadására az ünnepi ülés végén került sor.

Évnyitó beszédében Csepregi Zoltán, az egyetem rektora történeti felvezetés keretében jutott el az evangélikus lelkészképző intézmény jelenének ünnepeléséig. „Az egyetemi szintű evangélikus

teológiai képzés a századik tanévébe lép Magyarországon, 1923-ban nyílt ugyanis az Erzsébet Tudományegyetem teológiai fakultása Sopronban, ezzel a sok évszázados hazai evangélikus felsőoktatás először zajlott egyetemi keretek között” – kezdte nagy ívű visszatekintését. Az evangé-

újra meg újra bizonyosságot tesz Izrael Istenének szabadító, a bajokat helyrehozó, az igazságot helyreállító hatalmáról – ilyenkor beszél a bibliai teológia V-modellről –, ugyanígy tanúskodhatunk mi is ugyanerről visszatekintve egyetemünk évszázados történetére” – zárta gondolatmenetét a rektor, rámutatva az evangélikus közösség öngyógyító képességének és megújulásának valódi forrására.

Szolgálatra induló fogadalomtételükben az egyetem elsőéves hallgatói a tanulás, az élet és a hit egységének megőrzéséhez kérték Isten segítségét. Az ün-

FOTÓ: JAKAB JOHANNNA

likus teológiai képzés virágkora 1950-ig tartott – folytatta a már többek számára ismerős történetet a rektor. Beszédében párhuzamba állította az egyetem működésének első és utolsó negyedszázadát, vagyis az előző tanévvel lezáruló szakaszt. A különbségek dacára szembeűnőek az összecsengések is – állapította meg sok igen hasonló számszerű eredményt felsorolva. Az összehasonlítást a V-modell és a reziliencia latin fogalom bemutatásával zárta. AV-modell a „gyors visszapattanást”, a „keljfeljancsit” illusztrálja, a reziliencia pedig öngyógyító, regenerálódási képességet jelent, melynek a megküzdés is elengedhetetlen része. „Ahogy a Zsoltárok könyve

nepségen dr. Orosz Gábor Viktor egyetemi tanári kinevezést kapott. Átadták az idei ösztöndíjakat is: Farády Simon Hunor nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban részesült; a Dr. Sólyom Jenő Alapítvány kuratóriumának döntése alapján a Csonka Albert-ösztöndíjat Angyal-Cseke Csaba nyerte el, a Bonnyai Sándor-ösztöndíjat pedig Fabiny Márton kapta.

A zenei szolgálatot Finta Gergely, az egyházzenei tanszék vezetője és a budapesti evangélikus rézfúvósok vezetője végezte. A 2022–2023-as tanévet százhetvenhat hallgatóval és huszonnyolc főállású oktatóval kezdte meg egyházunk egyeteme.

■ K. A.

Ház a jövőről és a jövőnek

Felavatták a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon új épületét

Megnyitotta kapuit a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon új, százhusz férőhelyes épülete a főváros a XI. kerületében, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székházának telkén. A szeptember 16-i ünnepi alkalmon ígét hirdetett Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, köszöntőt mondott Pröhle Gergely, egyházunk országos felügyelője és Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter is.

A tradícióknak megfelelően a kulcsok átadásával-átvételével vette kezdetét az új Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon felszentelése alkalmából szervezett hálaadó ünnepség. A kulcsot előbb az épületet tervező Benczúr László Ybl-díjas építész és Holman Attila, a kivitelező Confactor Kft. vezetője nyújtotta át Fabiny Tamásnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökének, aki aztán Barthel-Rúzsza Zsolt intézményvezetőnek adta tovább.

„Milyen jó, hogy benne vagyunk ebben a világban, itt, a lüktető egyetemi város központjában, közel a forgalmas utakhoz, amelyeken gyorsan el lehet jutni nemcsak az egyetemekre, de uszodába, színházba és kocsmába is! Jó, hogy ebben a világban élünk, az Úr Jézus mégis arra kéri Istent, hogy őrizzen meg minket a gonosztól” – kezdte Jn 17,15 alapján tartott prédikációját Fabiny Tamás.

Az elnök-püspök ezután rövid „időutazásra” hívta a jelenlévőket. Említést tett a múlt század első felében a főváros pesti oldalán, az Üllői út 24. szám alatt – egyházunk országos székházában – működő Luther Otthonról, valamint a rendszerváltás után a Vízafogó utcában, az egykori mun-

E VILÁGBAN – EBBEN AZ EGYHÁZBAN

A budapesti, lágymányosi egyetemi campuson felépült új Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon avatására szóló meghívón a jól ismert igeszakasz áll *János evangéliumából*: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15)

Jézus főpapi imája, tanítványaiért való könyörgése évezredes kérdést vet fel: miként viszonyulunk mi, keresztyének a minket körülvevő világhoz, annak minden vonzó és riasztó jelenségével együtt? Különös időkben, különleges alkalomból hangzik most el ez a mondat. A járványhelyzet szorongásán éppen csak túljutva, a szomszédunkban zajló háború

szörnyősége, ennek gazdasági következményei és a rendkívüli időjárási körülmények az elmúlt néhány hónapban azokat is kiköszöntették az európai ember amúgy nyugalmas hétköznapjaiból, akik amúgy nemigen foglalkoznak a világ dolgaival.

Az alkalom pedig azért különleges, mert egyházunk – jelentős kormányzati segítséggel – egy olyan épületet avat fel és vesz használatba, amely a jövőről és a jövőnek szól. Fiatalok, egyetemisták fognak benne lakni egy dübörgő metropolisz kellős közepén, a modern világ megannyi lehetőségétől és kísértésétől körülveve.

Ha valahol, hát itt van a legnagyobb szükség arra, hogy az egyház nap mint nap megfogalmazza a modernitáshoz való viszonyát. Nap mint nap világossá tegye saját maga és a Luther-otthonban lakó, többsé-

gükben evangélikus diákok számára, hogy miként is képzeli el saját jövőjét, mit kínál a szép, világos, komfortos terekben élő jövőndő értelmiségieknek, miben számít rájuk, mit vár el tőlük. Az ideális lakhatási, tanulási körülményeken túl hogyan tudjuk megmutatni egyházunk, közösségi életünk legjobb arcát, hitünk, teológiai gondolkodásunk mélységét, intellektuális izgalmát minél több diáknak – azoknak is, akik nem laknak az új épületben, hanem „csak” naponta megfordulnak az egyetemi campuson.

Az elmúlt években sok szó esett a felsőoktatásról, az egyházi felsőoktatásról is. Látjuk, halljuk a kínai Fudan Egyetemmel mint a korszerű felsőoktatás letéteményesével kapcsolatos érveket pró és kontra. Látjuk ugyanakkor katolikus testvéreink voltaképp becsődölt piliscsabai

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

A Luther Otthon a Magyarországi Evangélikus Egyház legrégebbi felsőoktatási kollégiuma, amely szakkollégiumként is működik. A több mint 1,8 milliárd forint értékű beruházást 640 millió forinttal az Evangélikus Diákotthoni Alapítvány mint beruházó, 1,2 milliárd forinttal Magyarország kormánya támogatta; az építési költségeken túl a Magyarországi Evangélikus Egyház a kollégium elindításához további 100 millió forinttal járult hozzá.

kásórlaktanya épületében berendezkedett kollégiumról is.

Az intézmény küldetéséről szólva rámutatott: a Luther Otthonban elkötelezett keresztyéneket képeznek, akikre nagy szüksége van a világnak. Fabiny Tamás végül megemlékezett a legrégebbi „Luther Otthonról”, amely a 16. században állt Wittenbergben. Luther Márton a feleségével, Bóra Katalinnal olyan kollégiumot működtetett, amelynek közössége mindig az Igére figyelve valósította meg az egyetemi élet és az egyház közösségét, és ez példát adott a későbbi Luther Otthonok számára is.

„Vajon mi kell ahhoz, hogy az e világban élő egyetemi ifjúságot meg lehessen szólítani, hogy az egyházban is élni tudjon, és a

világban is megállja a helyét? Vajon képesek vagyunk-e ezt a hidat megteremteni?” – tette fel a kérdést ünnepi köszöntőjében Prőhle Gergely. Ez a felvetés az előttünk álló évtizedek egyik legfontosabb kérdése – mondta egyházunk országos felügyelője, és hangsúlyozta: mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a fiatalság megérezze: a keresztyénség nem valami múltból itt maradt áporodott jelenség, hanem nagyon is a modern világ része.

Prőhle Gergely köszönetet mondott mindazoknak, akik a tervet kezdettől fogva támogatták. „Hálás vagyok református testvéreinknek, hogy a telekkel kapcsolatos egyezséget meg tudtuk kötni; hálás vagyok a Magyarországi Egyházak Öku-

menikus Tanácsának azért, hogy a szomszédságot örömmel fogadták; hálás vagyok a kormányzati hozzájárulásért is, és természetesen hálás vagyok a tervezőnek és a kivitelezőnek, Benczúr Lászlónak és Holman Attilának is.”

„Akik lehetőséget kapnak arra, hogy ebben a kollégiumban éljenek, egy olyan közösség tagjai lehetnek, amely az egész életre felkészíti, és hosszú távú, akár életre szóló kapcsolatokkal, barátságokkal gazdagítja őket” – kezdte ünnepi beszédét Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter.

„A kollégiumnak azt kívánom, hogy akik idejárnak, találhassák meg ezeket az eligazodási pontokat, az evangélikus egyháznak pedig azt, hogy a lehető legtöbb profitálhassa abból, hogy egy ilyen, európai színvonalú intézménnyel gazdagodott” – zárta ünnepi köszöntőjét a miniszter.

■ BALCZÓ MÁTYÁS

egyetemét, amely Makovecz Imre sajátos szimbolikájával, kétséges funkcionalitásával már új korában is nehezen volt értelmezhető. E helyett most belvárosi paloták épülnek újjá, valamint a Magyar Rádió egykori tömbjében kap helyet mindaz, ami Piliscsabán nem működött. Így kerülnek majd a Pázmány Péter Katolikus Egyetem főúri palotái (Károlyi- és Esterházy-) a Károli Gáspár Református Egyetem Károlyi-Csekonics-palotája mellé.

S miközben örömdetes, hogy e szép régi épületek megújulnak, és testvéregyházaink egyetemeinek működését is szeretettel követjük, talán nem indokolatlan a kérdés: biztos, hogy ez az a közeg, amely segít érdemben megszólítani az egyházakhoz, keresztyén hithez valamelyest kötődő fiatalokat? A hírek szerint a kor-

mány felajánlotta a Pázmány campusa számára a Nyugati pályaudvar mögötti rozsdávezetet, hogy ott épüljön fel egy hipermodern egyetemi épületegyüttes. Micsoda lehetőség lett volna ez – ráadásul Gyurcsány Ferenc egykori reménybeli kormányzati negyedének helyszínén!

Mi, evangélikusok más ligában játszunk. Nem univerzitásban gondolkodunk, mint „a nagyok”, hanem kollégiumban, de azért kicsit egyetemen is. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) tereinek éppen ezért kellene szintén megújulniuk; a nemrég lezárult belsőépítészeti pályázat izgalmas eredményeket hozott. A kollégium korábbi székházai, az Üllői úti ódon falak, a vízfogói egykori munkásórlaktanya nyomasztó panelvilága után most együtt örülhetünk az új látványos

épületnek. Az előzetes egyeztetések nyomán okkal reménykedhetünk abban, hogy a világos, jól strukturált terek az ott folyó egyetemi, társas és hitéletet is rendszerbe foglalják, amint ezt Benczúr László más épületeiben is megtapasztalhattuk.

Abban bízunk, hogy a kollégium vezetése és az egyetemi lelkészek odaadó munkája mellett az EHE Melanchthon Szakkollégiumával való együttműködés, kelenföldi templomunk közelsége, e nagy hagyományú gyülekezet lelkészeinek igehirdetése olyan távlatokat nyitnak majd meg a Luther-otthon lakóinak, melyek segítenek eligazodni a világban – és megmaradni az egyházban.

■ PRŐHLE GERGELY

A szerző egyházunk országos felügyelője

KÉPEINK ILLUSZTRÁCIÓK / COMMONS.WIKIMEDIA.ORG

Vladika Zsófia *espereshelyettes*
Győr-Mosoni Evangélikus Egyházmegye

Zarándoklat

Valamikor a gimnáziumi évek alatt fogalmazódott meg bennem először a gondolat, hogy milyen jó lenne elmenni egy zarándoklatra, egyedül, csak Istennel kettesben „járni” egy ideig. Távolság a világ zajától és minden mesterséges nyüzsgéstől.

Ez az érzés sokáig csak amolyan bakancslistás vágyakozás volt, semmi több. Aztán néhány évvel később a barátainkkal elhatároztuk, hogy elmegyünk Erdélybe, felfedezzük az ottani evangélikus templomok szépségét, a természet látványosságait, a számunkra még ismeretlen vidéket. Nem zarándoklatnak, inkább kirándulásnak, nyaralásnak terveztük.

Az első napok zökkenőmentesen teltek. Később aztán Arad, Déva, Brassó, Nagyszeben után Zernyest felé vettük utunkat, hogy mecseki fiatalokként megmásszuk a Királykő-hegységet. Sok ismeretünk nem volt az útvonalat illetően, de volt térképünk, és akadtak turista-jelzések is – gondoltuk: boldogulunk.

Délután két óra lehetett, amikor elindultunk felfelé a hegynek, hiszen csak háromórás utat írt a nálunk lévő füzetecske, igaz, hatszáz méteres szintkülönbséggel. Jó pár órája mentünk felfelé, amikor megláttuk az egyik sziklán az óriási a feliratot: „300”. Biztattuk egymást: az nem lehet, hogy még csak ennyit haladtunk volna felfelé, ez valami mást jelenthet. Hát nem. Ez pontosan annyit jelentett, hogy a csúcsig és a másik oldalon vissza a menedékházig még nagyon sok van hátra. Akkor eszembe jutott az ifjúsági ének első versszaka: „A mélységből halld meg, Uram, kiáltok hozzád...”

Kőfolyásokon, patakmedreken, acélsodronyos útszakaszokon keltünk át nulla tapasztalattal. És csak mentünk, mentünk felfelé fémvázás túrazsákkal a hátunkon, jobb-rosszabb cipővel a lábunkon. Akkor kalandnak tűnt, most inkább örülségnek mondanám. Ahogy haladtunk előre, az idő is gyorsan szaladt, sötétedni kezdett, minden hamar nyirkossá vált – de még a hegytetőt se értük el. Megálltunk egy kiszögellésen, magunkhoz vetünk némi szőlőcukrot, megittuk a maradék vizünket, előszedték a fejlámpákat, zseblámpákat, és folytattuk utunkat felfelé. Az este ekkorra már mindent beborított, csak a lámpáink világítottak. „Sötétségből vágyódom a világosságra, / Halld meg, Uram, hangomat!”

Körülbelül hatórányi gyaloglás után értük el a hegygerincet. De tudtuk, valahogy még oda kell érni a mene-

dékházig, hogy sátrat tudjunk verni. Közben az elemek lassan merülni kezdtek a lámpáinkból. Sokszor nem is láttuk, hova lépünk, egymást próbáltuk segíteni különféle tanácsokkal. Az egyik legrémisztőbb élmény az volt számomra, amikor két kézzel a sziklán kapaszkodtam, és nem tudtam, mi van alattam. Csak éreztem, hogy Valaki tart, mert nekem már nemigen van erőm. Sötétség vett körül minket, fáztunk, és nagyon kiszolgáltatottnak éreztük magunkat. Emlékszem, megszólalni sem mertem, annyira féltem, hogy mi lesz velünk, de nem akartam pánikot kelteni. Ezért inkább csendben dúdoltam tovább: „Sivárságban élő vizet keres a lelkem, / Halld meg, Uram, hangomat!”

Aztán nagyon furcsa dolog történt. Lentről villogó lámpák fényét láttuk. Még utoljára megpróbáltuk bekapcsolni az egyik zseblámpát és alig pislákoló fényével visszavilágítani vele. Nem is igazán tudtuk, hogy kinek és miért csináljuk ezt. Remény és elkeseredettség, bizonytalanság és kétségbeesés határán táncolt a lelkünk.

Egy óra múlva – úgy hajnali kettő körül – két hegyimentő jött velünk szembe. Kiderült: ők világítottak felfelé a lámpáikkal, hogy megnézzék, van-e valaki a hegyen. Az egyikük beszélt magyarul. Minden aggodásuk kiült az arcukra, amikor megkérdezték, hogy mit keresünk éjszaka a hegyen, „hiszen itt farkasok és medvék járnak!”. Még jó, hogy ez addig eszünkbe sem jutott! De mielőtt válaszolhattunk volna, „gyorsan” levezettek minket a menedékházig. Megmelegedhettünk, kaptunk némi ennivalót és meleg teát. „Ajándékol új éneket ír a szívembe, / Halld meg, Uram, hangomat!”

Pont húsz évvel ezelőtt, szeptember elején történt mindez. Egész életre meghatározó élmény volt meg tapasztalni, hogy Isten miként őrzött meg minket azon a délutánon-estén, hogyan járt velünk lépésről lépésre, és érezhetően kitartha védőszárnyait, hogy nekünk semmi bajunk ne essen.

Igazi zarándoklat volt ez az út. Azóta is az elhagyott természetben érzem magam leginkább közel a Teremtőhöz. Néha csendben, néha hangosan fohászkodva, Istennel járni végig a kilométereket: csak ő és én. Valami furcsa-különös szövetség ez a túra közbeni párbeszéd, amelyben ugyanúgy lehetek beszélő, mint megszólított. A természet talán nem más, mint maga az „Úr mosolya”, ahol megtalálhatjuk őt, felfedezhetjük csodáit, elfogadhatjuk ajándékait. ■

Nyitott szemmel, érzelmi alapon

*Czető Anita Kata megszólaltatja
a gyülekezetet*

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttér-munka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak veszik őket körül. Ez alkalommal viszont nem a tárgyak, hanem a helyszínek a meghatározók. Czető Anita Katát, a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség beosztott lelkészét a gyülekezeti teremben kérdeztük istentiszteletre készülésének műhelytitkairól.

Az egyházközség irodájában. „Hétfőn reggel még otthon olvasom el a textust. Ez az a nap, ami az »enyém«, vagyis azt keresem, hogy mit üzen nekem az ige. Közben igyekszem nyitott szemmel járni, jegyzetelni. A felkészülés első helyszíne a gyülekezeti iroda. Itt nem vagyok egyedül, hanem gondolkodás, olvasás közben is kapcsolatba kerülök a gyülekezettel, munkatársakkal. Jó érzés, hogy az ígén gondolkodva másokkal beszélgetek, figyelem a körülöttem történő eseményeket” – mondja a lelkész. Azt is megtudjuk, hogy ez a nap egyúttal a keddi bibliaóra való felkészülés ideje is, ahol mindig az adott vasárnap textusa a fő téma.

A gyülekezeti teremben. „Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy ebben a gyülekezetben több lelkész is szolgál. Bencze András igazgató lelkész és Fehér Károly nyugalmazott lelkész is részt vesz a bibliaórákon. Karcsi bácsi nagyon sokat segít a liturgia szempontjából. Elmondja, hogy miként tudom az adott vasárnap üzenetéhez »hozzákapcsolni« az ígét. Számos példát említ, ami segít a megértésben engem is és mindazokat, akik még jelen vannak.”

A lelkész nő kitér a gyülekezeti tagok általi inspirációra is: „Jó látni, ahogy az

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

ige megmozgatja a jelen lévő gyülekezeti tagokat. Mivel különböző korosztályokból veszünk részt a bibliaórán, ezért az is látszik ezeken az alkalmakon, hogy az ige fényében melyek a gyülekezőnk életkérdései. Igehirdetésre készülés közben ezeket is igyekszem szem előtt tartani, és lehetőség szerint próbálok rájuk reflektálni.”

A lelkési irodában. „Csütörtökön szoktam az addig összegyűlt vázlataimat le-tisztázni, rendszerezni. Velem is előfordul néha, hogy »nem jön az ihlet«, elakadok, vagy teológiai kérdésem lesz. Segítség a számomra, hogy ezekben az esetekben Bencze András-hoz tudok fordulni. Ilyenkor leülünk és beszélgetünk. Nagyon sokat jelentenek azok a történetek, amiket András elmond, vagy amikor megosztja velem, hogy mit gondol az adott ígéről. Ez kimozdít a megakadásból” – tudjuk meg Czető Katától.

Otthon. „Szombaton szoktam a vázlataim alapján »egy ültő helyemben« leírni, amit a Szentlélek ad nekem. A prédikációt szó szerint legépelem, és a férjemmel mindig elolvastatom. Nagyon jó, építő

kritikusom ő is – árulja el. – Igehirdetéseimben olvasmányélményekből, gyülekezeti alkalmakból, saját életemből is számos példát szoktam említeni. Prédikációim érzelmi alapúak. Arra törekszem, hogy valamit megmozdítsak az emberek szívében.”

A lelkész nő elmondja, hogy a változathoz is törekszik, így a klasszikus prédikációkon kívül több alkalommal viszi a szószékre tárgyakat, különböző szemléltetőeszközöket, sőt egy-egy dialógus-prédikációt is tartottak már lelkésztársával, Bencze András-sal és egyik főállású hitoktatójukkal, Patakiné Láng Kattival. „Szeretem azokat az igehirdetéseket is, amikor megszólaltathatom a gyülekezetet. Mivel Székesfehérváron sokan vannak a templomban, ezért itt nehezebb ezt megvalósítani, de kisebb létszámú gárdonyi gyülekezetünkben könnyebben kivitelezhető. Ott viszonylag gyakran előfordul, hogy úgy teszek fel kérdést, hogy arra valóban ott elhangzó választ várok. Ez érezhetően máshogy mozgatja meg a gyülekezetet, másként viszik haza az ige üzenetét.”

■ G. Á.

A karzataspektus

Lk 18,9–14

„Találkozunk vasárnap negyed tizenegykor a karzaton!” – hangzott el ez a mondat oly sokszor a számból, úgy jó huszonöt-harminc évvel ezelőtt, az akkori baráti társaságomban. Nagytarcsán, ahol gyermekkorom nagy részét tölthettem, már-már kultusza volt annak, hogy az ifisek – értsd ezen: a tizenhárom és negyven év közötti fiatalok – a templomban a karzaton foglaltak helyet. Magától értetődőnek tűnt, hogy ha valaki ebbe a korosztályba tartozik, vagy úgy érzi, hogy idetartozik, akkor bizony neki az istentisztelet alatt a karzaton kell ülnie.

Hogy miért? Egyrészt Nagytarcsán, ahogy mindennek, így annak is megvolt a rendje, hogy kinek hol illik ülni, és kinek hol nem illik ülni. Másrészt valahogy úgy éreztük, hogy ebből a látószögéből, a templom karzatának magasságából jobban, élesebben látjuk a dolgokat. Úgy éltük meg, hogy a karzat természetesebb közege számunkra, mint az, hogy lent ülünk a szüleink, nagyszüleink között, vigyázzba vágva magunkat. Harmadrészt – több évtized távlatából visszatekintve – azt gondolom, hogy az indok igen kézenfekvő: a karzataspektus a lehető legbiztonságosabb a templomi miliő bonyolult világában.

Emlékező énem ugyanis azt a kettősséget is felidézi, hogy a jelenlét a nagytarcsai karzaton egyszerre jelentett részvételt az istentiszteleten és kívülről – a szó elegáns, szkeptikus, kritikus, konformista értelmében. Különleges nézőpont: félig bent vagyok, félig kint vagyok, félig ott vagyok, félig nem vagyok ott. Szinte mindenkit látok felülről, de engem nem lát senki sem. Ráláthatok az eseményekre, felülről nézhetem, mi zajlik, de ugyanezzel a lendülettel lenézhetek nemcsak hogy emberekre, de embereket is. Egyszerűen a helyem, ha úgy tetszik, a hozzáállásom az egészhez arra predesztinál, hogy a lenézésem rabja legyek, és bilincsben csoszogjak fel és alá.

Rálátás vagy lenézés? A jézusi példázat szereplői nem szoborként jelennek meg előttünk, hanem sokkal inkább olyan embertípusokként, akik akár mi is lehetnénk. Farizeus és vámszedő, vagy úgy is mondhatnám: a lenézés és a rálátás embere. És ha arra a kérdésre akarnánk válaszolni, amelyet Sulyok Imre feltett egyik népszerű kórusművében – „a kettő közül én melyik vagyok?” –,

akkor elsőre bizonyosan nehezen sikerülne. Sőt az is elképzelhető, hogy változik a helyzet: ma farizeus vagyok, holnap vámszedő, holnapután megint vámszedő, de aztán megint farizeus, vagy az is lehet, hogy egy kicsi ebből, egy kicsi abból. Mert sokszor éljük meg, hogy valójában nincsenek lezárt szerepek. Maximum a karzatról nézve, a sztereotípiák magaslatából. Onnan a világ: fekete vagy fehér, jó vagy rossz, farizeus vagy vámszedő. Karzataspektusból az ember kényelmesen hátradőlve, semmi kockázatot nem vállalva ítélkezik mások felett, és menti fel magát az alól, hogy ő is odatartozzon, ahol a dolgoknak tényleg tétjük van.

A feloldás: le kell menni a karzatról! Ahhoz, hogy szembesüljünk azzal, mi történik ott, ahol imádkozik ez a két ember, fel kell adni a karzataspektusunkat. Le kell menni, és át kell élni, mit jelent alázattal vagy képmutatóan, de felvállalni a valóságot. Távolságból, a karzatról, az üvegfalon túlról nem lehet megérteni ezt a csodálatos jézusi példázatot. Biztonsági játszmaival, kockázatmentes övezetben, steril környezetben – kizárva a bukás, a szenvedés, a hitvesztés lehetőségét – egyszerűen nem lehetett és ma sem lehet kereszténynek lenni.

Jézus felvállalta a valóságot. Átélt a legmélyebb kríziseket, és odament, hogy megértse azokat, akik a legkitaszítottabb embereknek számítottak az akkori társadalom szerelmében. Odament hozzájuk, és megpróbálta megérteni őket. Kétségeikkel, kérdéseikkel, csalódásaikkal együtt.

Menjünk le a karzatról, és próbáljuk megérteni a másik embert mi is! Megérteni azt, aki mellettem ül, aki mellettem él, akivel együtt dolgozom, akivel együtt járok templomba, gyülekezetbe. Az embert, akit ugyanúgy az Isten teremtett, mint engem. Aki ugyanúgy, mint én, küzd az esendőség és a halandóság igazságtalan, illogikus voltával. Aki sokszor ugyanúgy nem érti, hogy mi zajlik a világban körülöttünk és bennünk. Induljunk el! Minden felesleges gög és időhúzás nélkül bátran induljunk el keresztény életünk karzatáról, és érkezzünk meg a valóságba. Jézus ott vár minket. Váltsunk aspektust, és legyen az egész keresztény életünk az alázatos imádság és az őszinte szavak ünnepe!

■ GÁNC S TAMÁS

KÉPILLUSTRÁCIÓ - NATHAN DUMLAO / UNSPLASH.COM

Együtt az Úr asztalánál?

Népszerű teológia rovatunk mostani cikkének szerzője egy évszázadok óta megoldatlan problémát vesz górcső alá. Áttekintést nyújt arról, hol tartanak az ökumenikus tárgyalások a római katolikus – evangélikus közös úrvacsora lehetőségéről. Körvonalazza az álláspontokat, a hivatalos egyeztetések szempontjait, valamint egy német ökumenikus munkaközösség sokakat meglepő és élénk vitát kiváltó nézetét a közös ünnepléssel kapcsolatban.

Egyházunkban a legutóbbi emlékezetes tematikus év 2020, az úrvacsora éve volt, amely a járvány árnyékában is sok fontos találkozásnak, akkor és azóta is forgatott alkalmi kiadványnak, elraktározott és felhasznált ünnepi gondolatnak volt kiindulópontja. Az úrvacsora evangélikus éve időzítésében és ökumenikus szándékában társult a katolikus egyház hazai eucharisztikus kongresszusához, de tartalmában nem hozott sok újat a jelenlegi – több földrajzi területen sokszor mesterségesnek látszó erőfeszítéssel fenn tartott – szemléletkülönbség miatt.

TISZTELETTELJES EGY HELYBEN JÁRÁS

Hidegfejű racionalitással, az elfogadás gyakorlásának világformáló erejéről lemondva, egyházi toposzokba zárkózva vagy veszélyt szimatolóan gondolkodva nem kétséges: van mitől tartani mindkét oldalon. A gazdag tradíciók világában élő katolikus egyház több szegmensének számára ma még mindig tartogat feladatokat a múlt század közepén zajlott második vatikáni zsinat befogadó értelmezése, így eltűzött sietségnek tűnhet egy olyan ökumenikus egyezkedés elkezdése, amelynek terhelhető alapjait eddig legjobb esetben is a tolerancia gyakorlása jelenthette.

Az evangélikusok ezzel szemben sokszor attól tartanak, hogy ha valóban elkezdődik az úrvacsorai közösség kérdésének tisztázása, és esetleg komoly fordulatot vesz, az már veszélyes közelségbe hozhatja az egyház látható és szervezeti egységének lehetőségét, s ennek elfogadására még gyakorlatilag semmilyen jelentős előkészület nem történt a lutheri reformáció egyházában.

A két, alaptalanul aggódó vélemény-tábor közötti spirituális térben találjuk többek között azokat, akik családjuk vagy barátaiuk körében szeretnének közösen

és egyháziilag is érvényesen élni az Élet szent jegyeivel.

Ebben a térben találkozunk azokkal az állandó vagy részleges ökumenikus közösségekben élőkkel, akik sokszor rendelkeznek az eucharisztikus asztalközösségre vonatkozó területi egyházi engedéllyel, de nehezen tudják elfogadni annak egyediségét. És itt vannak annak a véleménynek a képviselői is, hogy a sokféle szétszaktottság világában érthetetlen és tarthatatlan jelenség az egyházak megosztottsága pont abban a kérdésben, amely kezdetben igazi, látható életközösséggé tette a Jézus Krisztus nevében élő embereket a mindennapokban.

Az úrvacsorai közösséggel kapcsolatos hivatalos egyeztetés útjain nem az említett szempontok kerülnek előtérbe. A római katolikus egyház Hittani Kongregációja nemcsak a hittartalom okainak és garanciájának széles összefüggéseiben aktualizálja állásfoglalását a kérdésben, hanem érveléseit olykor alátámasztja a nem katolikus eredetű egyházi egyeztetésekből származó, pozícióját erősítő teológiai eredményekkel is. Amíg a katolikus érvelés elsősorban a hittartalom örök igazságát hordozó egyházi egységre alapozza az érveit, az evangélikus és a tágabban vett protestáns egyházak Jézus Krisztus evangéliumi ígéreteire helyezik a hangsúlyt.

Az elmúlt évtizedek kitaró teológiai műhelymunkáit reprezentáló közös nyilatkozatokban rendre megtalálható a két szemlélet (és a képviselőik) közötti kölcsönös tisztelet kifejeződése, de ugyanilyen egyértelműen rögzítve szerepelnek benne a másik fél számára átláthatatlan határok. A hivatalos teológiai egyeztetések dokumentumait – a dogmatikai egyeztetések és eltérések megállapításainak rendezettségén túl – így egy olyan közösen kinyilvánított, jövőre irányuló várakozás jellemzi, amelynek valódi akadályára az

egyeztetési folyamatok egyik szereplője sem tudja a helyes választ.

Ezzel a tiszteletteljes légkörű egy helyben járással nézett szembe nemrégiben a Német Evangélikus és Katolikus Teológusok Ökumenikus Munkacsoportja azáltal, hogy közzétette több teológiai szakterületre alapozott nézetét az eucharisztia/úrvacsora közös ünneplésének jelenleg is nyitva álló lehetőségéről.

PÁRHUZAMOS VAGY ALTERNATÍV UTAK?

A Német Evangélikus és Katolikus Teológusok Ökumenikus Munkacsoportja a második világháborút követő évben alakult meg. Tagjai kezdetben még két különálló szervezetben, de találkozásokat szervezve már 1946-ban is tudatosan együtt gondolkodtak az evangélikus és katolikus hitigazságok legégetőbb kérdésein. Az alapító Lorenz Jaeger paderborni katolikus érsek és Wilhelm Stählin oldenburgi evangélikus püspök volt, akikről a kör később a Jaeger–Stählin nevet is kapta. Jaeger érsek később visszatekintve úgy fogalmazta meg a kör hivatását, hogy mivel az egyházak szétválását teológusok eltérő véleményei okozták a 16. században, az egység felé vezető útnak is a teológiai munkán át kell vezetnie a különbségek rendezéséig.

A munkacsoport nem képezi hivatalos szervezeti részét a két egyház közti dogmatikai egyeztetési folyamatnak, de egyrészt rendre tájékoztatja egyházait az elért eredményekről, másrészt ismert és elfogadott helye az eltérő teológiai állítások értelmezésének és feldolgozásának. A kereszténység már a múlt században is a legjelentősebb ökumenikus dogmatikai eredményeket köszönhette a csoport munkájának. Ezek közt is kiemelkedő a *Lehrverurteilungen – kirchentrennend? (Szétválasztja-e az egyházat a tanok elítélése?)* és a *Verbindliches Zeugnis (Kötelező tanúságtétel)* címmel megjelent sorozat, amelyeknek szerkesztője evangélikus részről a múlt század kétségkívül legjelentősebb ökumenikus teológusa, Wolfhart Pannenberg volt.

A munkacsoport az olyan nagy jelentőségű témák után, mint megigazulás, szentségek, egyházi szolgálat, tanítóihi-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

vatal, kánon, tradíció és üdvösség, 2019-ben *votumot*, iránymutató állásfoglalást tett közzé az úrvacsora közös ünneplésének lehetőségéről. Ebben a szerzők azt állítják, hogy az eukharisztia és az úrvacsora ünneplésének teológiai jelentés-tartalma között olyan egyezés van, amely lehetővé teszi a szent asztalközösség eltérő formáinak kölcsönös elismerését.

Hogy a munkaközösség ezzel a sokakat meglepő véleményével nem ajtóstul tör a házba, abból is látszik, hogy nem kíván vállalkozni az interkommunióval [a felekezeten átívelő úrvacsorai közösséggel – a szerk.] kapcsolatos minden kérdés megválaszolására. Számos tisztázatlan kérdést megmutat, másokat felvet, miközben minden egyházi illetékes fórum figyelmébe ajánlja az eddig elért eredmények jelentőségének mérlegelését. A döntő, mindennek alapot vető érvet abban látja, hogy Jézus Krisztus jelen van mind az eucharishtiában, mind az úrvacsorában, s hogy a két közösség keresztség által egybefűzött tagjai je-

lenvalóként hiszik őt a szent jegyekben. Tisztában van a hivatalos egyeztetések során akadályként ismert szempontokkal, de ezek súlyát nem becsüli olyan nagyra, hogy miattuk ne történhetne meg ebben a legfontosabb kérdésben a keresztyének jól látható előrelépése.

A bibliai, történeti, ökumenikus, liturgiai és az egyház értelmezésére vonatkozó megfontolások alapján az állásfoglalás szerzői úgy látják, szilárd szempontrendszert kínálnak az egyházak tagjai számára ahhoz, hogy minden keresztyén ember az egyéni lelkiismeretében hozza meg a döntést az eucharishtiához, illetve úrvacsorához járulás gyakorlatában.

VÁLASZRA VÁLASZ

Az *Együtt az Úr asztalánál* című dokumentumra a katolikus egyház Hittani Kongregációja 2020 őszén „doktrinális észrevételeket” írt, amelyekkel újból felhívta a figyelmet a még tisztázatlan kérdések szem elől nem téveszthető jelentőségére. Az ezt követő év januárjában megszüle-

tett a munkacsoport viszonzása. Amikor ennek alaphangját úgy fogalmazták meg a szerzők, hogy „nem az szorul igazolásra, ami összhangban van az evangéliummal, hanem az, ami ellentmond neki”, tudatában voltak a keresztyének lelkiismereti szabadságának és az ebből következő egyéni mérlegelés jelentőségének.

A vita jelenleg a Herder Kiadó harmadik vastkos kötetének lapjain követhető, de az érdeklődők az alapszövegeket magyarul is elolvashatják a Mérleg Egyesület és az Evangélikus Hittudományi Egyetem közös kiadásában idén megjelent, *Együtt az Úr asztalánál – Ökumenikus tanulmány az eucharisztia/úrvacsora ünnepléséről* című könyvben (szerk.: Béres Tamás, Mártonffy Marcell). A kötet az ismert budapesti evangélikus könyvesboltokban szerezhető be.

■ BÉRES TAMÁS

.....
A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológia Tanszékének tan-
székvezető egyetemi tanára

Isten magvetője

Szeverényi János szociális és egyházi szolgálatról

Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült Szeverényi János, egyházunk országos missziói lelkésze augusztus 20-a alkalmából. Az indoklás felsorolja a szolgálati területeit – ifjúsági, utcai szociális, Kárpát-medencei rádiómissziós munka –, amelyeket egy szóval így összegezhetünk: magvető. Hiszen Isten igéjéből él, evangéliumát hirdeti. Járja az országot, a magyarlakta területeket, és a modern kommunikációs csatornák adta lehetőségek segítségével – nyomtatott sajtó, hanghordozók, rádióhullámok, internet – is Krisztusról, megváltó Uráról prédikál. A kitüntetés alkalmából készült interjúnkban áldott pillanatok felidézésére kértük a lelkészt.

– Mit érzett, amikor felhívták a kitüntetés hírével?

– Meglepődtem, örültem, jólesett. Katolikus, református, izraelita, karizmatikus, szabadegyházi közösségek tagjaival és nem hívó emberekkel egyaránt kapcsolatban vagyok határon kívül és belül, s az interneten sokan reagáltak a hírre. A gyermekeim – mind a négyen – aranyosak voltak, írtak, gratuláltak, nagyon büszkék voltak. Természetesen feleségem, Ludovika is.

– Országos missziói lelkészként sem földrajzi, sem felekezeti határok nem szorítják be szolgálatvégzése során. Beavatna a szívének legkedvesebb területekbe?

– Sokat járok gyülekezetekbe. Munkatársképző tanfolyamot szervezek-vezetek, velük most készülünk csoportos buszkirándulásra a Nyírségbe [tudósításunk a 39. oldalon – a szerk.], és jól sikerült a nyári piliscsabai konferenciánk is. Sok az igehirdetői szolgálatom. Bár lassan húsz éve nem vagyok már gyülekezeti lelkész, idén eddig hét keresztlőre és két esketésre is felkértek, ami nagy öröömre szolgál. Az évek során számtalan ökumenikus alkalmat szerveztem a Kárpát-medencében. Szívügyem a Magyar Evangéliumi Szövetség – Aliansz, ahol elnökségi tisztemet leadva most alelnökként szolgálom. Az Ez az a nap! [keresztény mozgalom és rendezvénysorozat – a szerk.], a BalatonNET [évente megrendezett keresztény találkozó Balatonszemesen – a szerk.], a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Missziói Bizottsága, az imareggelik áldott felekezetközi szolgálati területek. Örömmel mondhatom: az ökumenikus rendezvények iránt az evangélikus egyház a legnyitottabb, a

legmegszólítóbb, a motorja ennek a munkának. Az egészséges felekezeti öntudat ugyanakkor szükséges. Amit a Krisztusra mutató, az igéből élő és arra építő Luther-tól kaptunk, talán még mindig nem ismerjük eléggé. Evangélikus identitásunkhoz tartozik, hogy tanuljunk tőle.

– Az esketési, keresztlési felkérések a magvetésének eredményei?

– Úgy tűnik, igen. Valóban tág az ismeretségi köröm, így adódik, hogy megkeresnek.

a szüleimmel. De ebből nem következik, hogy valakinek élő, önálló hite legyen. Sok igét ismertem, imádkoztam, de az Istent nem ismertem, nem volt személyes kapcsolatom vele. A jó hír, hogy az Isten viszont ismert engem. Ő számontartott. A Békés Megyei Múzeumok Igazgatóságának dolgoztam fotósként. Szerettem a munkámat, több mint tíz fotókiállításom volt már akkor. Föl se merült, hogy lelkész legyek; azt sem tudtam, hol van lelkészképzés. Történt, hogy egy fényképész barátom noszogatni kezdett: behívott az egyházi berkekbe. Győri János Sámuel akkor volt segédlelkész Békéscsabán. Rockoratóriumokat szervezett és mutatott be. Elmentem egy zenei próbára. Ez volt a megtérésem kezdete. Annak ellenére, hogy nagyon jól éreztem magam fotósként, és éppen – a szocializmusban! – Lipcsébe készültem fotóművészeti főiskolára.

Krisztusból sugárzik az Isten szeretete, igazsága, gyógyító ereje. Ezért mentek hozzá kétezer éve is, és jönnek ma is. Megújulásra, a Szentlélek lélekfrissítő erejére mindannyiunknak mindig szükségünk van.

– Saját honlapja, Youtube-csatornája van. Életrajzában olvasható: „Megtérése után elvégezte az Evangélikus Teológiai Főiskolát.” Békéscsabai nagycsalád tizenegyedik gyermekeként született, ahol mélyen hívó közegben nőtt fel. Hogyan tért meg?

– Szüleim hívó, templomjáró, bibliáolvató emberek voltak. Otthon mindig olvastunk Bibliát, hatévesen már mindegyikünk saját Szentírást, bibliáolvató Útmutatót kapott. Szerintem átlagon felüli bibliaismerettel rendelkeztem. Reggelente ki-ki maga ült le igét olvasni, esti áhítatra pedig az egész család, a tizenkét gyerek

– Főiskolás lett. Csak nem Lipcsében...

– Megtérésem után néhány héttel érkezett az elhívásom. Albérletemben egy szombat reggel arra ébredtem, Isten hív: menjek lelkésznek. Meglepett a hívás. Addig nem volt vonzó számomra az egyházi élet. De azt tudtam, hogy a lelkészek sok embert el tudnak érni. S ekkor engem már csak az izgatott, hogy az evangéliumot minél több embernek mondjam el. Elkezdtem a kollégáimnak a múzeumban, a fotós munkatársamnak az utcán. Néha furcsán néztek rám. Aztán Isten elvezetett a teológiá-

ra, és megtanított, hogyan kell átadni az örömhírt.

– Édesapja a Békés Megyei Keresztény Ifjúsági Egyesület titkára volt. Isten útja ez: ön szervezte újjá az 1950-ben betiltott szervezetet.

– Édesapám iparosember volt, nem kapott keresztény nevelést. A háború alatt egy házi bibliaórán tért meg. Később laikus prédikátor lett, házaknál hirdették az igét. Első szolgálati helyemen, Gerendáson az első bibliaórán az irodában a nénik elmondták: „Az édesapja ugyanítt, ebben a szobában hirdette az igét.” Áldott ébredési időszak volt. A rendszerváltáskor a Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség ajánlására megkerestek az európai Keresztény Ifjúsági Egyesület részéről, hogy országos ifjúsági lelkészként legyek az egyesület újrászervező titkára. Életem egyik legszebb időszaka volt. Nagy ébredéseket éltünk át, a diktatúra után fellélegeztek az emberek. Addig zárt templomok nyíltak meg Kárpátalján. Ilyen helyzetekben is hirdettem az igét. Éreztük Isten munkáját! Az akkori kapcsolatok a mai napig élnek.

– Ma is hitvalló időket élünk?

– Az elmúlt húsz-harminc évben éreztem, hogy korszakváltó idők járnak, gyorsulnak az események. Az individualista, fogyasztói világ felemészti önmagát. Most összesűrűsödtek az események, még az atomháború is fenyeget. Félelmetes és hátborzogató ez az egész. A jelek nyomasztóak, de azt tudom, hogy az Atya az, aki eldönti, mikor zárul le egy világkorszak. Hogy ez a bűneink következménye? Egy kézifék, figyelmeztetés, hogy átgondoljuk az életünket a világban és az egyházban, vagy a végső nyomorúság kezdete? Nem tudjuk. Amíg itt vagyunk, tegyük a dolgunkat.

– Annak idején a kelenföldi kiterjedt szolgálat mellett lelkészként miért vállalt utcai szociális munkát is?

– A kezdettől foglalkoztatott, hogy mi van a falakon kívül. Hol vannak azok, akik nem jönnek el a templomba? Mert a többség nincs ott. Mi a mi küldetésünk? Jézus mit tenne? Jézus odamenne hozzájuk. Ő terepmunkás volt. Egy ismerősöm a VIII. kerületi családsegítőbe hívtott. Azonnal megdobbant a szívem, igent mondtam. Hetente egyszer, pénteken jártam a kerület utcáit, benne a Keleti pályaudvart és környékét. Rájöttem: nem elég imádkozni vagy egy-egy ruhát adni a szegényeknek. Itt életek vannak.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Ebben az önkormányzati családsegítőben láttam meg, hogyan lehet holisztikusan hozzáállni ehhez. Láttam a nyomort. Volt, akihez már csak mentőt lehetett hívni. Később a kelenföldi rászorulóknak szerveztünk gyülekezeti családsegítő szolgálatot. Hajléktalanok kaptak ételt, ruhát, életvezetési tanácsot az önkormányzat által adott helyiségben.

– 2003-ban megkérdezték öntől, mi a legnagyobb öröme a szolgálatban. Hadd érdeklődjünk erről 2022 őszén is!

– Krisztus. Közhelyszerűen hangzik, de ő az én örömöm. Hogy él, hogy használni tud engem minden esendőségem, törekenységem ellenére. Az is örömöm, amikor évtizedekkel korábbi konferenciái szolgálataimra emlékezve megkeresnek ma is hitben járók. Az országos evangeli-

zációért is hálás vagyok, amelyekre idén is nagyon készülünk. Sokan szomjaznak az evangéliumot. Ezt nem mi érzük el: Krisztusból sugárzik az Isten szeretete, igazsága, gyógyító ereje. Ezért mentek hozzá kétezer éve is, és jönnek ma is. Megújulásra, a Szentlélek lélekfrissítő erejére mindannyiunknak mindig szükségünk van.

– Ez a kitévés lehetőséget adott eddigi sokirányú szolgálatainak összegzésére. A nyári pihenés után indult új munkaévben mik a tervei?

– Az elhívás mindörökké érvényes. Isten megszólítottjaként folytatom tovább, amire a küldetésemet kaptam. Sok meghívásnak nem tudok eleget tenni, mert tele a naptáram. Hiszem, hogy ha Isten ad időt, akkor szolgálatot is ad.

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Tanulékonyság

A nyári hónapok után akarva-akaratlanul értékeltük mindazt, ami mögöttünk van. Jó volt, rossz volt, unalmas, átlagos, eseménydús, sokba került, olcsón megúsztuk, sokat utaztunk, vagy épp ki se mozdultunk. Mire való a nyár? A nyári szünet? A lelassulás vagy a felpörgés ideje? A tanév kipihenése vagy a szabadság tartalmas kihasználása?

Jómagam kissé fáradtan kezdek neki az új tanévnek. Túl sok minden történt a nyáron. Túl sok új hatás. Onnan tudom, hogy nem tudtam hétről hétre mindazt feldolgozni. Egyik különleges élményből (feladatból) a másikba estem. Így alakult, nem én terveztem meg, de bementem az előttem megnyíló ajtókon.

különben a történéseknek? Muszáj időt szakítani a tanulásra, az újnak a beépítésére, ami gazdagítja, formálja a személyiségünket, a családi életünket, a hivatásunkat. Mindezek persze szorosan összefüggnek, nehéz elválasztani egyiket a másiktól. Ha ez egyik területen fejlődöm, az kihatással van a többire. És fejlődni mindig van hova.

Most csak egyet, a legaktuálisabbat emelem ki. Ami épp körülvesz, és még pár óráig „történik”.

Hintaszékben ülök. Egy tizenegy gyermekes amerikai evangélikus lelkész otthonában, Wisconsin államban. Őt gyerek már kirepült a családi fészekből, ha jönnek, már többedmagukkal: uno-

ami képes egy nagycsaládot így összetartani és egy gyülekezetet vonzóvá tenni.

A kapcsolat. A megannyi közös élmény, együtt töltött minőségi idő. (Az Amerikában – főleg keresztyén családokban – elterjedt otthoni oktatásnak ebben nagy szerepe van.) Egy olyan légkör, amelyben a testvér és a szülő egyben barát, segítőtárs. Olyan otthon, ahol szívesen megpihennek a barátok, a vendégek. Ahol mindenki számít, és nincsenek sem nagyhangúak, sem elnyomottak. Ahol mindenkinek megvan a feladata, és nincsenek kiszolgálók és kiszolgáltak.

Jókedv. Ahogy ők mondják: „Have fun together!” [Éreztétek jól magatokat együtt! – A szerk.] Ez nem csupán a közös játékot, kirándulásokat, étkezéseket és táborozásokat jelenti, hanem a készséget, hogy tudunk nevetni egymás hibáján, elrontott dolgain is – de legalább türelemmel közösen helyrehozni azokat. Ennek elképesztő ereje van. Épít, felold, bizalmat épít. Nem úgy, mint a hangos és arrogáns helyreigazítás és felelősségre vonás, amely megfagyasztja a levegőt, és mindenki elmenekül a saját kis világába. Ér ennyit az eltörtött kancsó? Egy rosszul sikerült dolgozat? Egy hiányos bevásárlás?

Nem a teljesítmény számít, hanem a jellem. Sok szülő-gyerek kapcsolat válik formálissá a szülői elvárások miatt: a gyerek „versenylóvá” válik – a szülő a tréner és a menedzser. A személyiség egészséges kialakulása ilyen körülmények között nagy veszélynek van kitéve.

A keresztyén családban a legfontosabb – ahogyan ők ezt megfogalmazták – a gyermekek tanítványává tétele. Jézushoz vezetése. Ez mindent megelőz, és minden erre épül, ebből táplálkozik: a kapcsolat Istennel, a másik elviselése és intése szeretetben (agapéval) és a „hol a helyem a világban, mivé kell válnom?” kérdések megválaszolása. Ha egy keresztyén családban mindezt sikerül alkalmazni, akkor a nagyobb (lelki) családban, a gyülekezetben is hasznosítható.

Érdemes utazni, másokat vendégül látni, tanulni. Azoktól, akik „jól csinálják”. Azoktól, akik nem a saját erejükből végzik a feladatukat, hanem Isten vezetésére hagyatkozva.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Tulajdonképpen az elmúlt covidos nyarak elmaradt utazásai, találkozásai zuhantak rám: Berlin, finn, majd amerikai vendégek, Amerika – nem említve az elmaradhatatlan nyaralásokat, táborokat.

Mi legyen a regiment impulzusal? Engedjem őket el? Koncentráljak a mostra, és feküdjek neki az előttem álló egyházi év szabta szokásos feladatoknak? Adjam át magamat a sodrásnak? Hát nem luxus csak úgy elengedni őket? De, úgy gondolom, az. Mi értelmük lenne

kákkal. A házban mindig nyüzsgés van, és mégis mindig nyugalom is. Egy bő hetet tölthettem velük és gyülekezetükkel. Szeretnék olyan békés családi és gyümölcsöző gyülekezeti életet élni, mint amelyet itt tapasztaltam. Mi a titkuk? Nagy titok lehet, hiszen keveseknek sikerül a zaj- és konfliktusmentes, harmonikus élet. Találgatás helyett az esti közös beszélgetés alkalmával megkérdeztem tőlük. Szülők, gyerekek egyaránt válaszoltak, és elmondták, számukra mi fontos,

A boldogság kulcsa nem a fogyasztás

Teremtés heti interjú

Ürge-Vorsatz Diána klímakutatóval

Árnyékot adó óriási fák, kapirgáló tyúkok. Budapest határáig utaztunk – stílusosan tömegközlekedéssel –, hogy otthonában kérdezzük Ürge-Vorsatz Diána klímakutatót. A világszerte elismert, korántsem mellesleg hívő római katolikus szakember egy washingtoni munkaút előtt szakított időt az interjúra. Derűs és bizakodó beszélgetés egy szorongató témáról, a bolygónkat sújtó drámai éghajlatváltozásról és mindarról, amit a folyamat megállításáért tehetünk – úgy is mint keresztények.

– Teremtett világ, természet, környezet – van-e jelentősége annak, hogy melyik kifejezést használjuk?

– Nem érzem fontosnak, hogy különbséget tegyünk. Én személyesen azt gondolom – és ez nem szakértői válasz –, hogy azért jobb teremtésvédelemről beszélni, mert akkor annak mi, emberek vagyunk a középpontjai. A világot nem önmagáért akarjuk megvédeni – bár magában az is egy csoda –, hanem magunkért és az egész civilizációért, amit felépítettünk.

– A beszélgetésünket megelőző vasárnapon egy – *Ezékial könyvéből* való – zsidó közmondás volt a kiindulópontja a prédikációnak az evangélikus istentiszteleten. Így hangzik: „Az apák ettek egrest, és a fiak foga vásott el tőle.” Van-e vád önben az elődeinkkel szemben azért, hogy mit hagytak ránk, és mivel kell most megküzdenünk? Illetve mi ma mennyiben vagyunk felelősek azért, hogy mit hagyunk a gyermekeinkre?

– Egyáltalán nincs bennem harag a múlttal szemben, és nem is lehet, hiszen az előző generációk minimális kárt okoztak. Ha mérges lehetek, akkor csak magamra és a kortársaimra: a saját életem, életünk második felét és a gyerekeink életét tesszük teljeseen tönkre, vagy vesszük

Ürge-Vorsatz Diána az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett fizikusdiplomát asztrofizika szakon, majd a Kaliforniai Egyetemen környezettudományból doktorált. A Közép-európai Egyetem Környezettudományi és Környezetpolitikai Tanszékének professzora. Az Egyesült Nemzetek Szervezete – 2007-ben Nobel-békedíjjal kitüntetett – éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi testülete (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) harmadik munkacsoportjának alelnöke. Tudományos munkásságát 2008-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje kitüntetéssel ismerték el.

el az élethelehetőségeiket. Földünk éghajlata tízezer éve nagyjából stabil. Az éves átlaghőmérséklet az ipari forradalom után kezdett el nőni nagyon enyhén, de az igazán drámai változások az utóbbi egy-két évtizedben történtek. Jelenleg 1,2 Celsius-fokos emelkedésnél tartunk, ilyen meleg a Föld legutóbb százhuszonezer évvel ezelőtt volt. Ha ez ilyen ütemben folytatódik, akkor valószínűleg még az én életemben elérjük a háromfokos emelkedést, vagyis olyan éghajlatot idézünk elő, mint amilyen hárommillió éve nem volt. Tehát pillanatok alatt iszonyúan megváltoztatjuk a bolygót és a teremtett világot.

– **Sokszor hangsúlyozza, hogy mi, emberek a jelenlegi klímára vagyunk „kalibrálva”.** Mégis: meddig feszíthetjük a húrt?

– Ezt nagyon nehéz megmondani, mert az életminőségünk minden tized-

foknyi változástól rosszabb lesz. Már a kétfokos emelkedésnél is nagyon nehéz lesz, de azt még túléljük, a háromfokos pedig már tényleg kritikus lesz: akkor Dél-Európa lényegében lakhatatlan lesz, nyáron az idő háromnegyed részében nem lehet majd kint tartózkodni, és elfogy a víz. Az öt-hat fokos emelkedésbe szinte már belegondolni sem merek. Ott már az a kérdés, meddig nevezzük civilizációnak a civilizációt, teremtésnek a teremtést. A gazdagok egyébként sokáig tudnak majd alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, de egy ponton túl nem lesz kitől szerezniük a nagy profitokat, nem lesz, aki biztosítsa a luxusukat, és nem lesz kinek eladniuk a termékeiket.

– **Említette, milyen gyors és hirtelen a károkozás. Tud ilyen ütemű lenni a megfordulás?** ▶

– Nem az a kérdés, hogy tud-e, vagy nem. Nincs más választásunk, változtatnunk kell! Azt kell megértenünk, hogy egy jobb és szebb világot teremthetünk. Nagyon régóta dolgozom ezen a témán, és nem hiszem, hogy meg fogjuk tudni oldani az éghajlatváltozás, a környezeti katasztrófa kérdését erkölcsi megtérés nélkül. Ma nagyon sokaknak arról szól az életük, hogy még több pénzük, hatalmuk legyen, és ezekből semennyi sem elég. Nekünk, keresztényeknek pont az a feladatunk, hogy megmutassuk azt, amit egyébként számos kutatás is bizonyít: nem az anyagi javaktól leszünk boldogabbak. Ami a boldogságunk tekintetében igazán számít: jó-e a házasságunk, jó-e a kapcsolatunk a szüleinkkel, a gyerekeinkkel, erős-e a közösségünk – és egyáltalán: tartozunk-e valahova –, szolgálunk-e néha, azaz vannak-e önkéntes vállalkosságaink, és milyen az egészségünk.

– **Az önnel készült interjúkból kiténik, és most is azt tapasztalom, hogy derű és optimizmus sugárzik önből, annak ellenére, hogy milyen drámai mindaz, amiről beszélünk. Honnan van ez a derű?**

– Annyi csodálatos emberrel találkozom, és annyi csodálatos kezdeményezéssel: nemcsak akarják a változást, hanem meg is valószínűsítik. És itt vannak a gyermekeim, értük muszáj. Ha az egyik gyermekem súlyos beteg lenne, biztosan nem azt nézném, hogy Úristen, hány százaléka esélye van annak, hogy meghal, hanem arra koncentrálnék, hogy mit tudunk tenni a gyógyulásáért, akármibe kerül is. Ráadásul az a szerencsém, hogy a szakmai életemben nem a negatívumokkal foglalkozom, hanem pont ellenkezőleg: a megoldásokat kutatom. És tudom, hogy ha az általunk javasolt megoldásokat választjuk, akkor nemcsak az éghajlat, a természet jár jól, hanem mi, emberek is. Mert egészségesebbek leszünk, több időnk lesz, jobb és tartalmasabb életet fogunk élni. Ezek nem üres szavak, ezeket mind tudományos módszerekkel bebizonyítottuk a kollégáimmal.

– **Mondana ilyen megoldásokat, lépéseket?**

– Magyarországon például évente átlagosan személyenként két betegnapot takaríthatnánk meg, ha felújítanánk az épületeinket nullenergiásra. De ugyanígy egész Európa épületparkját nullenergiássá kellene tenni. Ez ugyanolyan közügy, mint hogy legyen meleg télen az otthonokban és az intézményekben. Ezekkel a felújításokkal lényegében megoldanánk az

éghajlatváltozás problémáját, hiszen Európában az energiafelhasználás fele fűtésre, hőszolgáltatásra megy. A várostervezéshez is vannak javaslatok: a nagyvárosokban sok kis mikroközpontot kellene létrehozni, hogy rollerrel, biciklivel, gyalog maximum tizenöt perc alatt mindenki eljuthasson óvodába, iskolába, munkahelyre, orvoshoz, kormányablakba, bevásárolni, és így tovább. A nagyobb távolságok megtételéhez pedig megosztott közlekedési rendszereket lehetne használni. A jelenlegi összes jármű három százaléka elég lenne minden

Tengernyi olyan megoldás van, ami nem kerül sokba, és csupa win-win helyzetet eredményez, amivel végső soron minden és mindenki jobban jár.

közlekedési igényünk kielégítésére. Időt takarítanánk meg, jobb lenne a levegő minősége, több zöld felületet tudnánk kialakítani, kevesebbet szenvednénk nyáron a hőség hullámoktól. Ha a táplálkozás terén csökkentenénk a vöröshús-fogyasztást, és a szervezetünk fehérjeszükségletének egy részét például inkább hüvelyes zöldségek bevitelével fedeznénk, akkor sok rákos megbetegedést, szív- és érrendszeri betegséget előzhetnénk meg, és mellel még a sivatagosodás problémáját is enyhítenénk. Ha talajbarátabb lenne a mezőgazdálkodás, akkor hiába lenne nagy csapadékhiány, sokkal kevésbé szenvednénk az aszálytól. Tengernyi olyan megoldás van, ami nem kerül sokba, és csupa win-win helyzetet eredményez, amivel végső soron minden és mindenki jobban jár.

– **Ha mindenki jobban járna, akkor mi az akadály?**

– Egyrészt nem szeretünk változtatni, félünk feladni a megszokott dolgokat, nehezen mozdulunk abba az irányba, amiről úgy véljük, kényelmetlenséggel járhat. Másrészt ott vannak a nagyipari érdekek. Elhitetik például velük, hogy nagyon fontos a sterilitás: egy csomó tisztító- és tisztálkodási szert tukmálnak ránk, például hogy sterilizáljunk mindent – pedig a saját szervezetünkben is több mikroba van,

mint emberi sejt! –, ettől aztán kiszárad a bőrünk, és így el tudják adni nekünk még a testápolót is. Ugyanígy néhány nagyon gazdag cégtulajdonos érdeke miatt válnak a gyerekeink függővé a közösségi médiától, és élnek az életüket virtuálisan, ahelyett hogy a való világban élnének, vagy lesznek anorexiások.

– **Több beszélgetésben is szóba hozta, hogy ha a népesség „felső tízezerje” megtenné a szükséges lépéseket, akkor sokkal könnyebben megoldódna az éghajlatváltozás problémája. Egyenként cseppek vagyunk a tengerben. Számít-e egyáltalán, hogy mi, mondjuk, szelektíven gyűjtjük-e az üres tejfölös poharat, és legyen-e büntetésünk, ha valamilyen területen nem tudjuk érvényesíteni az ökoszempontokat?**

– Aki nem él extravagáns életet, nem tart fenn két autót, nem röpköd a nagyvilágban, annak nem szabad, hogy lelkiismeret-furdalása legyen. Persze mindenki nézze meg, hogy mi az az életében, amit viszonylag nagy áldozat nélkül meg tud tenni, és azt tegye is meg. Azért fontos ez, mert ha mi elvárjuk a cégektől, a kormányoktól, hogy változtassanak, döntsének másképpen, akkor nekünk is meg kell mutatnunk, hogy a saját életünkben, felelősségi szintünkön mi is komolyan vesszük a problémát, és elfogadjuk, hogy változtatni kell. De szeretném azt is hangsúlyozni, hogy senkitől nem várok, várunk aszkézist! Nagyon kétségbeejtő, amikor a Semmelweis Egyetem gyermekpszichiátriájának a vezetője azzal jön hozzám, hogy három olyan lány közül, akit anorexiával kezelnek, ma már kettő azért kínozza magát, mert a Földet akarja megmenteni: merthogy mi milyen pazarlóan élünk, és ezt akarja kompenzálni...

– **A klímaszorongás sokak életére hatással van. Egy interjúban említette, hogy az egyik lánya pályaválasztásánál is fontos szerepet játszott. Hét gyermeket nevelnek, és ezt is a szemére vetik olykor a cikkek alatti kommentekben: szabad-e, felelős döntés-e a mai világban sok gyermeket vállalni? Illetve sokan pont az éghajlatváltozás, a rémisztő jövőkép miatt döntenek úgy, hogy gyermektelenek maradnak. Mit gondol erről?**

– Ez nagyon fontos kérdés! Kontraszelekció, ha pont azok nem vállalnak gyermeket, akik tudatában vannak annak, hogy mekkora a baj. Ők lennének azok, akik tudatosan nevelnék a gyerekeiket, és elképzelhető, hogy pont az ő utódaik

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

segítenének majd megelőzni vagy minimalizálni a katasztrófát. Még keresztény emberek is azonosulnak azzal az állásponttal, amelyik a túlnépesedést tekinti a fő problémának, és megoldásként a fogamzásgátlást, a népességszabályozást jelöli meg. Ki merik jelenteni, hogy felelőtlenség olyan gyermek vállalnia, aki nem tudja őt jólétben felnevelni és a jólétet biztosítani számára évtizedekig. Belegondolnak-e vajon abba, hogy ezzel azt állítják, hogy a mi életszínvonalunk többet ér, mint másoknak a megszületéshez, élethez való joga? Hogy egy jó módban élő nőnek joga van az édesanyaság öröméhez, a szegénynek meg nem? Az egyikük elfogadhatja a Jóisten áldását, a másikuk nem?! Kétségteljesen ez a hozzáállás – amelyiknek a hirdetői jellemzően gazdag fehér emberek –, ez is egyfajta ökolonializmus. Valójában nem a túlnépesedés a probléma, hanem a túlfogyasztás. A népesség hamarosan tetőzni fog, maximum húsz százalékkal fog még nőni, utána viszont magától csökken. A fogyasztásunk viszont csak az évszázad közepéig kétszáz százalékkal fog nőni!

– **A Teremtés könyvében azt olvassuk: Isten azzal bízta meg az első emberpárt, hogy művelje és őrizzé a földet. Eleget tett az ember ennek a parancsnak? Ha körülnézünk, nem így tűnik...**

– Eredetileg fizikus vagyok, tanulmányaim során fantasztikus volt újabb és újabb részletekre, összefüggésekre rácsodálkozni. Újabban az ökológia, a természet sokfélesége nyűgöz le, az, hogy milyen fantasztikusan kitalálta az Úristen ezt az egész rendszert. Ő nem teremtett káros dolgokat, a teremtés minden példányának megvan a fontos funkciója. Amit most kártékonynak tartunk, az azért vált azzá, mert mi, emberek úgy beleavatkoztunk a teremtésbe, hogy sikerült elrontani azt annyira, hogy bizonyos fajok túlszaporodhassanak, és így már kárunkra vannak. Az invazív fajok is az emberi beavatkozás miatt szorítják ki az őshonos fajokat. Meg kell próbálnunk visszaállítani a természet sokféleségét, hogy meglegyenek a természetes védekező mechanizmusok, ahogy azt Isten csodálatosan megkomponálta. Ha ezek nincsenek meg, akkor például iszonyúan el tudnak szaporodni a betegséghordozók, és az előző pandémia kismiska lesz ahhoz képest, amik ezután jönnek. De hangsúlyozom, nem azzal van a baj, hogy műveljük a földet, hanem azzal, hogy beleharaptunk az almába, és azt gondoltuk, mi is istenek tudunk lenni, sőt ügyesebbek vagyunk Istennél, és jobb világot teremtünk a magunk képére. Szükség van a technológiára, de nem lehet az

a célja, hogy leigázza a természetet! Mára jóval több mesterséges anyag van a bolygón, mint élő anyag. Két évtized alatt megháromszoroztuk az ember által előállított anyagok mennyiségét, és ez a tendencia nem csökken. Már eddig is aggódom a gyepnek a mesterségesen tökéletesre manikűrözését, de ma már ez sincs: műfüvet raknak le, hogy gondozni se kelljen a kertet...

– **Amikor tavaly Budapesten rendezték meg az ötvenkettedik nemzetközi eucharisztikus kongresszust, ön az esemény egyik hírnöke lehetett. Az ilyen minőségében adott egyik interjújában Ferenc pápa első, *Laudato si'*, azaz *Áldott légy* című enciklikájára hivatkozott. Mint mondta, ez a dokumentum jelentős szerepet játszott abban, hogy még ugyanabban az évben, 2015 decemberében a párizsi klímakonferencián egyezmény született a globális felmelegedésért felelős, üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának mérsékléséről. A közelmúltban az Egyházak Világtanácsa is foglalkozott teremtésvédelmi kérdésekkel, és nyilatkozatot is adtak ki a témában. Mit gondol, az ilyen jellegű üzeneteknek továbbra is van hatásuk a legbefolyásosabb döntéshozókra, a leggazdagabb vállalatok vezetőire?**

– Nem hiszem, hogy a világ legtehetősebb emberei közül bármelyikük is komolyan keresztény lenne, mert akkor nem halmozná fel akkora vagyont. Nem tudnának örülni annak az iszonyatos profítnak, amit bezsebelnek, ráadásul sokszor mások szenvedése árán. Mindazonáltal nekünk, keresztényeknek, mint már mondtam is, nagy a felelősségünk: fel kell mutatnunk az igazi boldogságot a világnak, amelyet nem a még több fogyasztástól kaphatunk meg. Ha a boldogság megtalálásában segítünk a világnak, akkor már többet teszünk, mint ha néhanapján nem esszük meg azt a szelet rántott húst, amit pedig annyira szeretnénk. Közösségi emberek vagyunk, éljük is ezt meg minél gyakrabban, vidámban és intenzívebben! Legyünk minél többet a természetben, csodálkozzunk rá a csodáira, mert ha közvetlen közlőlől látjuk, tapasztaljuk ezeket, akkor még inkább mindent meg fogunk tenni az elpusztításuk megakadályozásáért. És emellett beszéljünk minél többet arról, hogy milyen nagy a baj, tudatosítsuk magunkban és a körülöttünk élőkben ezt is, és azt is, mit lehet tenni. Aztán a többi már magától jön.

■ VITÁLIS JUDIT

Isten tenyerén a lápon

Sikerkönyvből sikerfilm

Az Ahol a folyami rákok énekelnek című, 2018-ban megjelent amerikai regény főhősének története inkább mondható mesésnek, mint hihetőnek, hitelesnek. Az emberábrázolás nem túl árnyalt, egyes részletek nem eléggé kidolgozottak, több ponton valószerűtlen fordulatok viszik tovább a cselekményt. Mégis magával ragadó a megformázása: az eredetileg zoológus szerző, Delia Owens elbeszélői ihletettsége vitathatatlan, és izgalmas a krimibe illő szál – a filmvásznon is.

Különleges vidéken él a főszereplő, Kya, „a lápi lány”: a város határán túl, az óceánpart és a mocsárvidék, ember és vadon, ég és föld között. A láp irodalmi és filmes szempontból is hálás helyszín mint az elveszett paradicsom, az érintetlen éden, a gyerekkor, a teljesség, ember és természet egységének szimbóluma.

ez a (láp)romantikára éhes néző számára korántsem zavaró.

Az *Ahol a folyami rákok énekelnek* című könyv alapvető kérdése, hogy az ötvenes-hatvanas évek Amerikájában a mindennapos faji megkülönböztetések közepette mivel jár a társadalmi kizártság, és egy kívülről mi mindent

Ahol a folyami rákok énekelnek.

Delia Owens azonos című regényéből készült amerikai filmdráma. Szereplők: *Daisy Edgar-Jones, Taylor John Smith, Harris Dickinson, David Strathairn, Garret Dillahunt.* Rendezte: *Olivia Newman.*

A megtartottságérzés a természetben, a társadalomból kizárított nő mint megbélyegezni való boszorkány visszatérő motívumok az irodalomban. A természet ebben a műben is női arccal jelenik meg: „A láp lett [Kya] édesanyja.” A lápi teremtett világ a pompás színeivel és formáival lenyűgözi és mindig új felfedezőútra hívja Kyát a királyi méltóságú szürke gémmel, a magasan szárnyaló sassal. Testét, lelkét táplálja, és végtelen tágassággal ajándékozza meg az emberi kapcsolatokban, törődésben szűkölködő lányt. Kya mintegy öntudatlan terápiás folyamatként folytat ökológiai mélyfúrást, alternatív biológiai kutatásokat a lápvidéken, és mindezt művészi érzékenységgel dokumentálja. Hamar ráébred, hogy az emberi világgal ellentétben a természet világában nincsen „sötét oldal”, de a túlélésért folytonos, sokszor igen leleményes küzdelem zajlik. Az „Isten háta mögötti” helyszínen mindvégig jelen van ez a tökéletes rendszert, csodálatos, eleven valóságot fenntartó Teremtő.

A világ mégis betör a lápra: sem a táj, sem a lány nem marad érintetlen. Két meghatározó, sorsfordító találkozása lesz Kyának, a szálak összekuszálódnak – ez az emberi tevékenység jellemzője –, Kya világának rendje felborul. Így kísérhetjük nyomon a lány felnövekedésének történetével párhuzamosan egy bűnügyi nyomozás fordulatait. Ki a bűnös? – keresi a választ az ügyészség. Próbálják összerakni a képet, kideríteni az igazságot emberi okoskodással, spekulációval, de az csak a tűztorony tetején is túlról néző, mindent látó szem előtt rajzolódhat ki. A titkot a láp és az óceán kagylói őrzik, egyértelművé téve: sohasem az ember a döntőbíró, apály és dagály, élet és halál ura.

■ KINYIK ANITA

JELENETFÓTÓ AZ AHOLO A FOLYAMI RÁKOK ÉNEKELNEK CÍMŰ FILMBŐL

A regényével azonos című ideai mozi-film látványvilága dramaturgia és színészi játék nélkül is elvisz néhány csillagot. Bestsellert vászonra vinni ugyanakkor kockázatos vállalkozás, mert a történetet legalább olyan jól kell tudni tálni filmnyelven, mint a könyvben irodalmi eszközökkel; az eredeti cselekményt, szöveget jó arányérzékkel kell átírni, itt-ott módosítani. Olivia Newmannek didaktikus vagy épp giccsbe hajló jelenetekkel tarkított filmet sikerült rendeznie. A főhőst alakító színésznő (Daisy Edgar-Jones) játéka ellenben élő, nagyon jól áll neki az elszigetelt, önálló csodabogár lány szerepe. És bár a film a regénynél is leegyszerűsítettebb, úgy mond fekete-fehér karakterekkel operál,

kell feladnia a szabadságáért. A történet szól egyrészt a társadalmi előítéletekről, másrészt az egyes ember menekülési lehetőségeiről egy igazságtalan rendszerben. A „lápi prolik” külön kasztot képeznek az észak-karolinai Barkley Cove fantázianévű településen. A mezitlábás, magára hagyott kislány életében egyszer megy iskolába, de az is traumatikus élmény számára. Menedéket a lápon talál, amely körbeöleli, és elrejti a világ szeme elől. „A nap beborította Kya vállát, akár egy meleg takaró, és még mélyebbre hívogatta a mocsárba. Néha ismeretlen éjszakai hangokat hallott, vagy megijedt a közelben lecsapó villámtól, de valahányszor megbotlott, a táj ott volt, hogy elkapja” – olvasható a regényben.

Takarékos üzemmódban

Egyházunk intézményei is felkészülnek a tél új kihívásaira

A magas infláció és az elszabaduló energiaárak komoly próbatétel elé állítják a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezeteit és intézményeit is. Négy vezető tisztségviselő beszámolóját olvashatják arról, hogyan készülnek a télre, milyen eddig meghozott intézkedések és milyen tervezett lépések segíthetik őket abban, hogy minél zökentőmentesebben végezhessék a szolgáltatukat.

Szarka István, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese, a Bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség lelkésze

Központilag nem javasoltunk semmilyen intézkedési tervet, viszont a lelkész testvérekkel, a felügyelőkkel a nyár végén elkezdtünk egy intenzív beszélgetést, amelynek során kiutakat kerestünk a háború és egyéb okok generálta infláció, valamint a rezsiár-emelkedés ellensúlyozásával szemben. Gyűjtöttük a jó gyakorlatokat.

Közösségeink a változtatási szándékaikat az augusztusi és a szeptemberi presbiteri üléseken vitatták meg. Ezeknek a válságmegbeszéléseknek jellem-

zően két irányuk volt. Egyrészt: a gyülekezetek miként tudják optimalizálni a téli működésüket és így a rezsizámlákat csökkenteni; másrészt: hogyan lehetne felhívni a közösség figyelmét a nagyobb áldozatvállalásra.

Az első lehetőség iránya így jellemezhető: lecsavarják a gyülekezeti terem fűtését, télen a fagyhatár fölött temperálnak. Ha van rá lehetőség, kisebb terembe költöznek, vagy az alkalmazat kiszervezik magánházakhoz. A másik irányt talán nevezhetjük egyfajta előremenekülésnek is: a takarékosság mellett levélben szólítják meg a gyülekezet tagjait, hogy vállaljanak szolidaritást, segítsenek a gyülekezet megnövekedett költségeinek átvállalá-

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

sában. Ezt azért is kérhetik, mivel a mindenkit érintő bajban segíteni szeretnének a rászorulókon: van, ahol lelkigondozásra alkalmas termet rendeztek be, sőt lelki-segély-szolgálatot is működtetnek. Ahol van anyagi tartalék, ott energetikai fejlesztéseket terveznek. ►

Napelemparkkal vagy H tarifás [hőszivattyúkhöz és a megújuló energiaforrásokhoz kiépített rendszerekhez október 15. és április 15. között használható kedvezményes díjszabás – a szerk.] fűtéssel segítenek rá, esetleg teljesen kiváltják a gázfűtést, másutt visszatérnek a fatüzelésre.

Ugyanakkor ha elég bátrak lennénk, megpróbálhatnánk egy harmadik irányt is: a gyülekezetek átértékelhetnék a szolgálati és működési gyakorlatukat. Így észrevehetnénk, hogy létszámunkhoz képest milyen sok az olyan épületünk, amelyekkel nem mindig gazdálkodunk jól. Fenntartásukra, működtetésükre temérdek munkaórát s anyagiakat fordítunk. Jellemzően a lelkészek végzik, koordinálják a munkákat, holott az evangélium munkája, a lélekmentés szolgálata a legtöbb esetben embertől emberig terjed, s nem feltétlenül igényli ezeket a területeket.

Mesterházy Balázs, a Kőszegi Evangélikus Gimnázium, Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium igazgatója

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Intézményvezetőként sok öröm érhet bennünket. A diákok mosolyától az új kollégák motiváltságán át az infrastruktúra fejlődéséig sok mindent sorolhatunk. 2022 őszén is ezekre fókuszálva indítottuk az új tanévet, és nem szeretnénk engedni, hogy a gazdasági válság beárnyékolja a tervezésünket. A pontos pénzügyi tervezés és a költségvetés egyensúlyban tartása azonban olyan szelete az igazgatói munkának, amely megteremti a szükséges feltételeket ahhoz, amit az oktatás-nevelés folyamatában megélünk.

Hálás vagyok azért, hogy gazdasági vezetőnkkel szorosan együttműködve idén is tudunk felelősen tervezni, de sajnos az év közepén szükségszerűen átdolgozott költségvetésünk az áprilisi elfogadáshoz képest huszonnyolcmillió forinttal több kiadással számol, amelynek hetvenöt százaléka csak az év utolsó hónapjaiban a gázra költendő pluszköltség.

Örülünk annak, hogy van két olyan bevételi forrása intézményünknek, amellyel egy kicsit jobban biztosítható az önállóságunk, bár az említett teljes összeget sajnos a tangazdaságunkban és a Harangtorony Szállónkban sem tudjuk előteremteni, bármennyire is pozitív mértékkel működtetjük ezeket.

Az elmúlt években megújult épületrészeink energiatakarékos fényforrásokkal vannak már felszerelve, és most készülünk – egyházi támogatással – egy újabb épületrész energetikai felújítására (nyílászárócsere, hőszivattyú s a többi). Az iskolaépületünk tetején lévő napelemek segítik a villamosenergia-termelést, valamint kollégáinkat és diákjainkat is kérjük a takarékos használatra, tudatos spórolásra. Emelnünk kellett terembérleti és étkezési díjainkat is, hogy kompenzáljuk a magasabb energiaköltségeket. A Harangtorony Szállóban most kerül sor napkollektor felszerelésére.

Egyelőre úgynevezett „szénzünetre” nem készülünk, hanem a saját takarékos működésünkön – és extra bevételeink maximalizálásán – túl bízunk a működési célú normatív támogatás emelkedésében, hiszen azt gondoljuk, hogy az államnak – fenntartótól függetlenül – ki kell segítenie a közfeladatot ellátó intézményeket.

Gregersen-Labossa György, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnöke

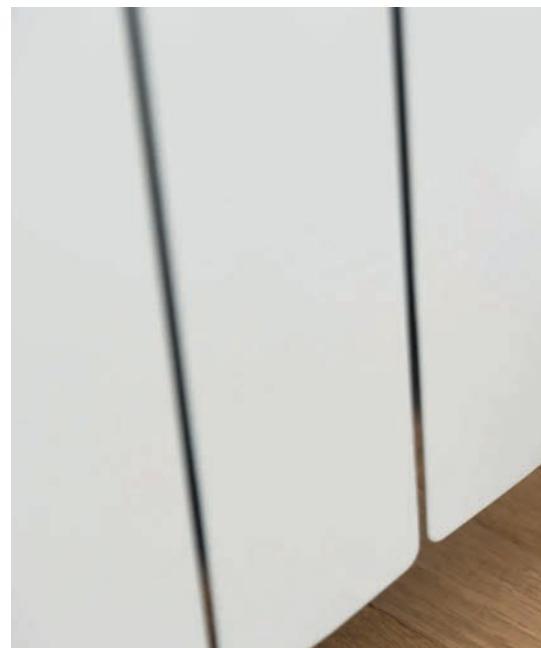
Egyházunk szociális és gyermekvédelmi területen szolgálatot végző diakóniai intézményei alapvetően közfeladatot látnak el, éppen ezért normatív állami támogatást kapnak, ennek megfelelően hasonló elbírálásban részesülnek, mint az állami intézmények.

Az evangélikus egyház az utóbbi években a méretéhez képest nagyon sok intézményt vett át az államtól, s ezeknek jelentős része kifejezetten korszerűtlen műszaki állapotban, leromlott hőszigeteléssel, elavult fűtési rendszerrel került hozzánk.

FOTÓ: KISS TANÁCS

Az előttünk álló hideg időszakban ránk váró nehéz helyzetben a diakóniai szolgálatot végző egyházak vezetői tárgyalásokat kezdtek az illetékes minisztériumokkal, államtitkárságokkal arról, hogy közösen gondolkodva a lehető legjobb intézkedéseket lehessen meghozni annak érdekében, hogy az ágazatban működő egyházi intézmények el tudják látni feladataikat. Ezek a tárgyalások még nem zárultak le, de annyi azért már körvonalazódik, hogy bízhatunk abban, hogy az elszabaduló gázárak miatt az egyházi intézményeket ugyanolyan mértékben fogja majd kompenzálni az állam, mint a sajátjait. Erre mindenképpen szükség is lesz, különben bizonyos intézményeinknél komoly problémák adódhatnak a költségvetéssel.

Pozitívumként szeretném kiemelni annak a jelentőségét, hogy 2014-től kezdve folyamatosan megragadtunk minden olyan pályázati lehetőséget, amelyel elvégezhetjük a kezelésünkben lévő ingatlanok energetikai fejlesztését. Ennek a hőszigetelés, a nyílászárócseré, a korszerű kazánok beépítése mellett része volt az olyan zöld és takarékos megoldások rendszerbe állítása is, mint a napelemek, a napkollektorok és a hőszivattyúk.

A modernizálást szolgáló döntések igazolják, hogy az önrész befizetése mellett is érdemes volt belefogni ezekben a beruházásokba a *Környezet és energia operatív program*, illetve a *Környezeti és energiahatékonysági operatív program* lehetőségeinek a kiaknázásával. Hiszen ahol megvalósultak a fejlesztések, ott már eddig is jelentős megtakarítást könyvelhettünk el. A mostani helyzetben pedig még nagyobb jelentőségük lesz ezeknek a fejlesztéseknek. Mindez egyúttal arra is rávilágít, hogy az energiahatékonysági modernizálást lehetőség szerint folyamatosan ki kell terjeszteni minden olyan intézményünkre, ahol ezek a beruházások még nem kezdődhettek el.

Antal Bálint, a Luther Kiadó igazgatója

Egyházunk könyvkiadásáért és sajtómunkájáért felelős szervezetét is érzékenyen érinti a romló gazdasági környezet és a fokozódó infláció. 2021 nyarától a háború kezdetéig már hatvanszázalékos nyomdai drágulás volt tapasztalható a papírár-emelkedés miatt. A helyzet azóta

tovább romlott, mostanra az egy évvel ezelőttihez képest nagyjából megdupláztak a nyomdaköltségek, többek között a forint euróval szembeni leértékelődésének és a papírhiánynak a következményeként. Csak egy tételt ha nevesítünk, látható, hogy 2022 első fél évében tizennyolcmillió forinttal magasabb volt a Luther Kiadó nyomdaköltsége 2021 első fél évéhez képest. A magas infláció a csomagolási és a postázási költségek esetében is tapasztalható.

A cégekre, vállalatokra, nem magán-személyekre vonatkozó üzemanyagköltségek szintén előre nem tervezett módon, nagymértékben emelkedtek, tovább növelve az utazási, szállítási kiadásokat. Ezek mellett problémát jelentett a kisadózó vállalkozások tételes adójáról szóló törvény, azaz a katatörvény nyár folyamán bejelentett módosítása is. A lap- és könyvkiadónál a külsős, nem állandó munkatársak esetében jellemző volt a kata adózási mód választása az egyéni vállalkozók körében. E változás is érzékenyen érinti a szerzőket és áttételesen a munkatársakat is.

A Luther Kiadó irodái, raktára az egyház Üllői úti székházában található, így igazodunk az országos irodai előírásokhoz és lehetőségekhez. De a folyamatban lévő fűtőcsökkentési kéréseken felül is méréselni igyekszünk az irodában tartózkodást – a pandémia alatt már kipróbált távmunka és a benti munkavégzés közötti köztes megoldást választva –, részben otthoni, részben irodai jelenléttel. Összességében négy irodai helyiséget fogunk a fűtésszezonban „bezárni”. A többi szobában az előírányzott tizennyolc-húsz fokok hőmérsékletig tervezünk fűteni. Minden kiadást igyekszünk racionalizálni és minél kevesebb pluszköltséget áthárítani az ol-

vasókra, vásárlókra. Ennek szellemében elindítottuk a Lutherkiado.hu/tamogatas oldalt, ahol különösen is az online tartalmat fogyasztó, de nyomtatott lapokra már nem előfizető olvasókat bátorítjuk arra, hogy támogassák a közösség-, hit- és léleképítő egyházi sajtómunkát.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Fontos küldetésünk van mindannyiunknak ezekben az időkben is. Reményt és megbékélést, igazságot és józanságot, lelki kapaszkodókat és gondolkodásra serkentő szavakat kell közvetítenünk egyházunk és a társadalom felé is.

Az országos elnökség kezdeményezésére az országos iroda kidolgozza azt az eljárásrendet, amellyel egyházunk – a körülményekhez képest – fel tud készülni az előtűnik álló időszakokra. E gyakorlat bevezetéséről az országos presbitérium szeptember 22-i, lapzártánk utáni ülése dönt. (A szerk.)

■ **Összeállította: BALCZÓ MÁTYÁS**

KÉPEINK ILLUSZTRÁCIÓK

Káosztól a paradicsomi boldogságig

A Teremtő és a teremtett világ dicsérete Haydn oratóriumában

Amikor megkaptam a felkérést, hogy a teremtés hete alkalmából olyan zeneműről szóljak, amely a teremtett világot dicséri, rögtön a tíz híján háromszáz éve született Joseph Haydn A teremtés című oratóriuma jutott eszembe. Muzsikáról írni majdnem lehetetlen, de talán egy ismertetés is közelebb hozhat bennünket e remekműhöz.

„Itt a könyv, kezdje az elején!” Állítólag ezekkel a szavakkal adta Joseph Haydn (1732–1809) kezébe a Bibliát egy londoni ismerőse, amikor megtudta, a komponista oratóriumot szeretne alkotni a nagy Händel-művek mintájára, s ehhez megfelelő librettót keres. Haydn pedig valóban az elején kezdte, Mózes első könyvének, a világ teremtésénél. A teremtés szövegének másik fontos forrása John Milton *Elvesztett paradicsom* című eposza.

A német szövegkönyvet – *Die Schöpfung* – Gottfried van Swieten báró készítette, a zenét Haydn 1796–1798-ban komponálta. A teremtés, jóllehet középpontjában Isten és ember viszonya áll, nem egyházi zene. Végző soron azonban mégiscsak a német protestáns egyházzene Heinrich Schütz és Johann Sebastian Bach neve által félmjelzett hatalmas vonulatának szerves folytatása azáltal, hogy az említett viszonyt az ember legszemélyesebb ügyeként ábrázolja.

Van Swieten rátalált arra a „naiv” hangvételre, amely az idős Haydnt inspirálhatta. Feltűnően sok alkalmat kínál például a szöveg zenei illusztrációkra. Az oratórium zenéje tele van hangutánzó, hangulatfestő, képszerű megoldásokkal és rejtett, csak a szakértőnek szóló utalással.

Jó példa minderre már a zenekari bevezető, a Káosz zenei képe. Muzsikussá számára ez alighanem a legnagyobb kihívás. A zene lényege ugyanis a rend – a káosz ellentéte. Haydn zenekáoszában akadnak bizarr részletek. Olyan hangok csúsznak egymásba, amelyek az összhangzattan szabályai szerint nem szólhatnak meg együtt. A hallgató nem is rendtelenséget

érez, hanem egyfajta reménytelenséget, végtelen szomorúságot...

A bevezető után a basszus szólólista kezdi a történetet: „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és földet.” Az „Isten Lelke

RAFFAELLO SANZIO ÉS MŰHELYE: AZ ÁLLATOK TEREMTÉSE (1511-1519)

lebegett a vizek felett” mondat alatt Esz-dúr akkord hangzik: ezt – három bé előjegyzése miatt – hagyományosan a Szentháromság hangnemének tartották. A legszebb mind közül a fény megjelenítése. „Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság.” A „Licht” szóra a fojtott pianissimo harsogó C-dúr fortissimo váltja fel. Mintha valaki bekapcsolná a vakító reflektorokat.

Az oratórium első része (1–4. nap) az élettelen világ és a növények, a második rész (5–6. nap) az állatok és az első emberpár teremtését mondja el, Bach passióhoz hasonló stratégiával: a recitativók bibliai passzusokon alapulnak, az áriák és a kórusok szövegei pedig szabad költői kommentárok.

Az első részt, a fény, a föld és az ég, a Nap és a vizek teremtését hatalmas zenei freskók érzékeltetik. Kitűnik a tételek közül a basszusária, amely „óceántól éríg” követi a vizeket (Nr. 7). Haydn számára a kis ér jelenti az otthonot. A viharosnak induló zene itt meghitté, idillivé válik.

A második részben a szárazföldi állatok különösen mulatságos ábrázolásokra ihlették a komponistát. Halljuk például az oroszlán üvöltését, magunk előtt láthatjuk a száguldó tigrist, a szarvast a cakkos agancsával. A büszke paripát királyi pontozott ritmus, a szarvasmarhákat pasztorális muzsika jelképezi.

Az első ember megjelenését rövid recitativo utáni C-dúr ária adja tudunkra, majd minden korábbinál nagyobb szabású hálaadásra egyesülnek kórustagok és szólóisták.

A teremtés bibliai története itt véget ér, az oratórium azonban még folytatódik a harmadik résszel, amely az első emberpár, Ádám és Éva paradicsomi boldogságát hivatott a zene eszközeivel megjeleníteni. Nincs kígyó, kísértés, kiűzetés. Joseph Haydn, a szegény sorú szülőktől származó, ám élete végére gazdaggá vált egykori parasztfiú őszinte meggyőződéssel szépnéki látta az életet.

„Dicsérem az Urat, amíg élek, zsoldárt zenek Istenemnek, míg csak leszek.” (Zsolt 146,2)

■ ECSEDI ZSUZSA

Az írás elkészítésében nagy segítséget jelentettek a Nemzeti Filharmonikusok és a Concerto Budapest oldalán talált műelemzések.

Thököly iskolatársa

Egy sárosi evangélikus köznemes Rákóczi szolgálatában

Thököly Imre – a 17. század utolsó harmadában a Magyar Királyság és Erdély talán legjelentősebb és egyben sok vitát kiváltó evangélikus politikus és katonája – háromszáznegyven évvel ezelőtt lett a felső-magyarországi részek fejedelme. Az ő alakja mellett érdemes felidézni azon evangélikusokéit is, akik társai voltak a Magyar Királyságban a protestáns vallásszabadság biztosításáért vívott küzdelemben. Ilyen ember volt az evangélikus egyház ügyét is a szívében viselő Izdenczy Márton.

Sáros vármegye a történeti Magyarország evangélikusságának egyik fellelője volt, székhelye, Eperjes pedig a reformáció magyarországi kibontakozása óta az evangélikusok egyik szellemi – sőt a kora újkor folyamán politikai – központja. A többnemzetiségű, szlovákok, magyarok, németek és ruszinok által lakott vármegye sok jeles evangélikus egyházi és közéleti személyiséget adott a Magyar Királyság számára.

DIPLOMATA ÉS VÁRKAPITÁNY

Sáros köznemesi családjai közé tartozott az Izdenczy család is; sarja, Izdenczy Márton a 17–18. század fordulóján a felső-magyarországi evangélikus köznemességnek ahhoz a csoportjához tartozott, amely a folytonosságot jelentette az 1672–1685 közötti kuruc felkelés és a Rákóczi-szabadságharc között. Ő maga is mindkét időszakban fontos tisztségeket töltött be.

A családról az eddig ismert legkorábbi, biztosnak tűnő adatok a 16. század második feléből származnak. A már nemesi rangú familia II. Mátyástól 1610-ben kapott címeres nemeslevelet, amelyet Izdenczy György, István és a komáromi alkapitány, majd portai követ, András nyert el. Ez utóbbinak volt a gyermeke Imre (András), Izdenczy Márton apja. Bár a felmenőkről jelenleg még hiányosak az ismereteink, de azt az eperjesi iskolai anyakönyv alapján tudjuk, hogy Izdenczy Márton valamikor az 1650-es években született Terestyénfalván. Iskolázott evangélikus köznemesnek számított, ugyanis beiratkozott a felső-magyarországi evangélikus rendek által 1667-ben megnyitott eperjesi kollégiumba, ahol is gróf Thököly Imre iskolatársa lett.

Neve a kuruc felkelés időszakában, 1680-tól fordul elő gyakrabban a forrásokban. Az ifjú köznemes leginkább Thököly diplomatájaként teljesített szolgálata-

rancsnokokhoz. Izdenczy 1681-ben részt vett a kuruc felkelők és Bécs, illetve a nádor közötti tárgyalásokban, 1681 májusában pedig Thököly követeként volt a soproni országgyűlésen. 1682-ben ő járult a bécsi udvarhoz Thököly megbízásából, többek között azért, hogy újabb szállásterületeket adjanak át a felkelőknek (amit ha az uralkodó nem teljesít, felbontják a fegyverszünetet). De ami legalább ennyire fontos, azért is, hogy a Habsburg-udvar engedélyezze Thököly és Zrínyi Ilona házasságát.

Eperjes a 17. században

tot. 1680 januárjában (Hajdú)Szoboszlón felesküdött a bujdosók főgenerálisának megválasztott Thökölyre, aki több alkalommal küldte őt követként a bécsi udvarhoz s a különböző császári katonai pa-

lancsnokokhoz. Izdenczy a diplomáciai feladatokon kívül 1683–1685 között katonai tisztséget is viselt Thököly államában: ő volt a stratégiai fontosságú tiszai átkelőhelyet őrző zempléni vár, Tokaj kapitánya. ►

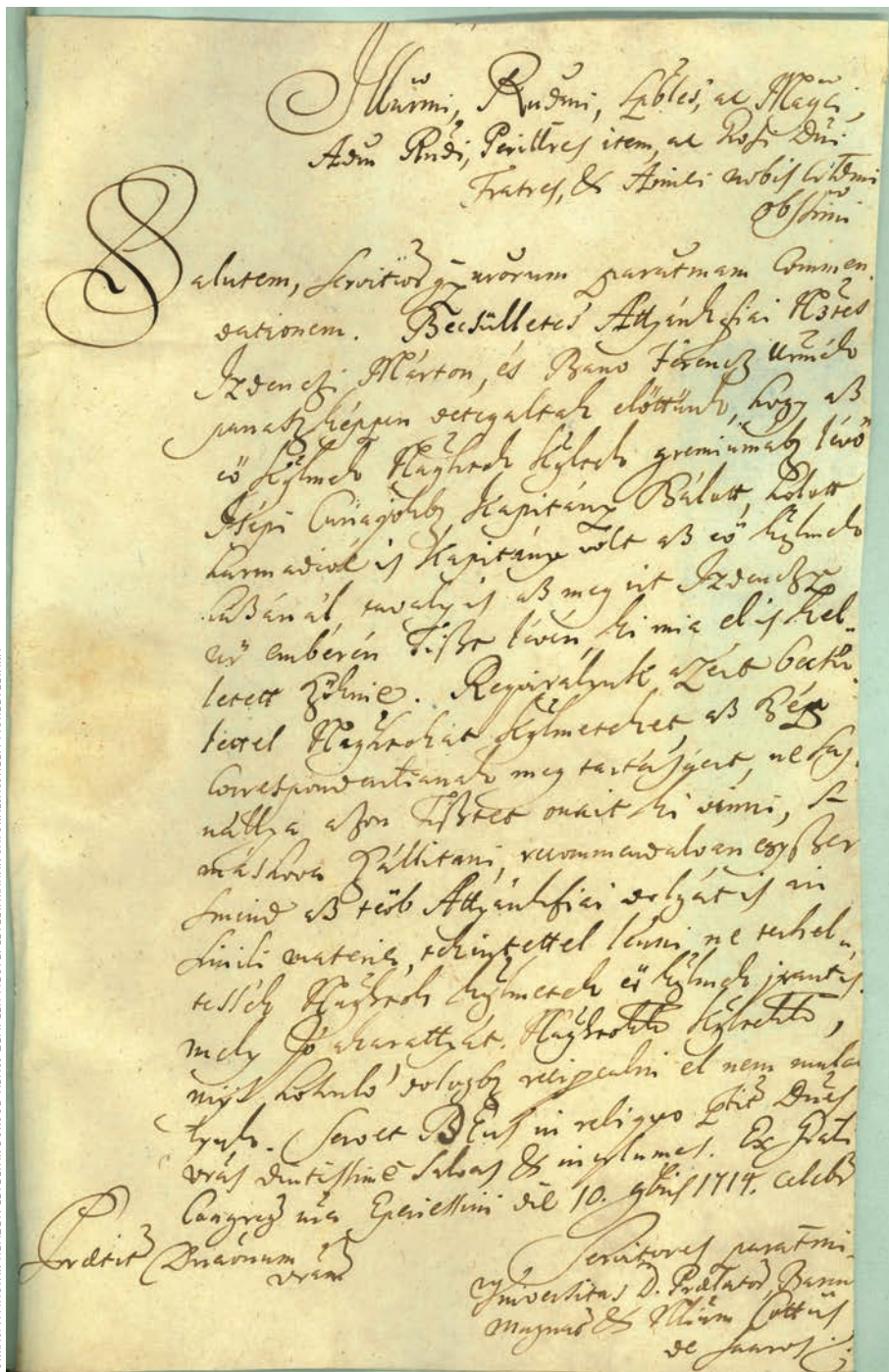
1704. szeptember elején jött ki, és tért Rákóczi hűségére. Forgách Simon tábornagy, a kassai és eperjesi blokádnak főparancsnoka 1704. szeptember 25-én igazolta, hogy csatlakozott Rákóczihoz, majd október 12-én a fejedelem visszaadta a birtokait. Izdenczy olyannyira élvezte Rákóczi bizalmát, hogy a szabadságharc végéig folyamatosan fontos gazdasági feladatokat kapott.

1705. január elején Nemessányi Bálinttal Sáros vármegye követeiként mentek Rákóczihoz, majd a fejedelem március 14-én kinevezte Bécsben tartózkodó nővére, Rákóczi Julianna birtokainak prefektusává (felügyelőjévé); e tisztséget 1710-ben is viselte. A fejedelem a szécsényi országgyűlés idején (1705. szeptember 12. – október 3.), 1705. október 7-én az újonnan létrehozott gazdasági kormányzserv, a *Consilium Oeconomicum* (Gazdasági Tanács) tanácsosává nevezte ki Izdenczyt. A szervezet 1707. évi átszervezésekor pedig a Gazdasági Tanács eperjesi adminisztrációjának lett a tanácsosa.

EGYHÁZI ÜGYEK ELŐMOZDÍTÓJA

Evangélikus köznemesként Izdenczy bekapcsolódott egyháza ügyeinek intézésébe is. 1705 áprilisában Eperjesről alma matere érdekében arról írt régi sárosi protestáns thökölyánus politikustársának, a református Nemessányi Bálintnak, hogy jó lenne az eperjesi evangélikus kollégium számára támogatást nyerni Rákóczitól, hiszen a pataki református kollégium is kapott a fejedelemtől ezer forintot az újrainduláshoz. A szécsényi országgyűlésen részt vett azokon a külön tanácskozásokon, amelyeket a protestáns fő- és közrendek tartottak a vallásügy rendezéséről. 1708 májusában, az önálló gömői ágostai hitvallású evangélikus esperesség (egyházkerület) új szuperintendensének választása előtt több evangélikus fejedelmi tanácsos társával egyetemben Saárossy János rozsnói magyar lelkész ajánlották a tisztségre, akit az egyházmegye nagy többséggel meg is választott.

Vagyonáról a Rákóczi-szabadságharc alatt az 1707-től készült úgynevezett *dicalis* (portánkénti) adóösszeírások adnak képet, amelyek alapján a vagyonosabb köznemesek közé tartozott. Birtokai voltak a Sáros vármegyei Komlóson, Zemplénben Magyarizséken; Tokaj-Hegyalján mint eperjesi *extraneus* (nem ott élő) szőlőbirtokos szerepel a bodrogkeresztúri és szegi *promontoriumok* (szőlőhegyek) összeírásá-

FORRÁS: A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYEI LEVÉLTÁRÁNAK SÁTORALJAUJHELYI FIÓKLEVÉLTÁRÁRA

Sáros vármegye levele Zemplén vármegyéhez

ban: a Somos dűlőben volt egy huszonöt gönci hordó bort termő szőlője [gönci hordó: kb. százharminchat literes tokaji hordó-típus – a szerk.].

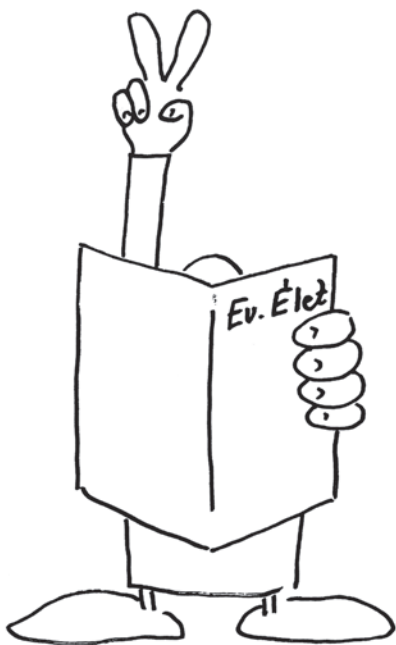
Izdenczy Márton 1711 utáni életjáról korábban nem álltak rendelkezésre adatok. Ezért jelent újdonságot egy Zemplén Vármegye Levéltárában fellelt, Sátoraljaújhelyen található, itt bemutatott irat, amely szerint 1714 őszén Bánó Ferencsel együtt panaszt tett Sáros vármegye közgyűlése előtt Zemplén vármegye számukra sérelmes beszállásolási gyakorlata miatt. A panasz hatására Sáros kérte a szomszédos Zemplént, hogy az Izdenczy Márton és Bánó Ferenc birtokában lévő magyarizségi kúriából költöztessék máshová az oda beszállásolt császári kapitányt.

Izdenczy halálának ideje jelenleg még nem ismert, de az 1730-as évek elején egész biztosan nem élt, mert ekkor már osztályos örökségként gyermekeinek a tulajdona volt az említett magyarizségi birtok. Izdenczy fordulatos élete utolsó éveinek feltárása további kutatásokat igényel.

(A felhasznált források a Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára Sátoraljaújhelyi Fiókleveletárának őrzetében található.)

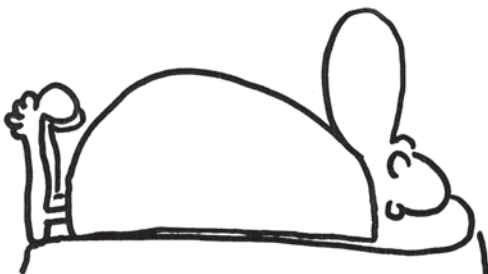
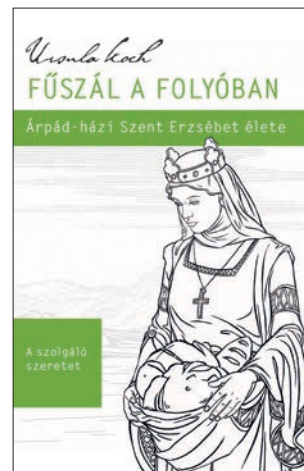
■ OLÁH TAMÁS

A szerző a Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára Sátoraljaújhelyi Fiókleveletárának osztályvezető főlevéltárosa

BIBLIAI TOTÓ

Az József történetéhez kapcsolódó bibliai totó megfejtését az Evangélikus Élet szerkesztőségének postacímére (1085 Budapest, Üllői út 24.) vagy az evelet@lutheran.hu e-mail-címre várjuk október 10-ig. A helyes megfejtést beküldők között Ursula Koch Fűszál a folyóban – Árpád-házi Szent Erzsébet élete című könyvét sorsoljuk ki.

I. Hányadik fia volt Jákóbnak József?

- 1 – tizedik
- 2 – tizenegyedik
- x – tizenkettedik

II. Mik nem szerepeltek József ifjúkori álmaiban?

- 1 – tehének
- 2 – csillagok
- x – kék

III. Hogy gúnyolódtak Józsefen a testvérei a háta mögött, amikor meglátogatta őket a mezőn?

- 1 – Ott jön az álomlátó!
- 2 – Hogy lóg rajta az a tarka ruha!
- x – Jól meghízott az úrficska!

IV. Mit csináltak a testvérek, miután öccsüket bedobták a kútba?

- 1 – továbbterelték a nyáját
- 2 – megittak egy korsó bort
- x – leültek enni

V. Mennyiért adták el Józsefet a kereskedőknek?

- 1 – harminc ezüstért
- 2 – húsz ezüstért
- x – tíz ezüstért

VI. Mi volt Potifár foglalkozása?

- 1 – ő volt a fáraó főpohárnoka
- 2 – ő volt a testőrök parancsnoka
- x – ő volt a főlovász

VII. Milyen rangra emelte Potifár Józsefet a házában?

- 1 – főszakácsná nevezte ki
- 2 – a gyermekei nevelését bízta rá
- x – házának és egész vagyonának felügyelőjévé tette

VIII. Ki miatt került börtönbe József?

- 1 – Potifárné miatt
- 2 – a fáraó írnoke miatt
- x – egy betörő miatt

IX. Mi szerepelt a főpohárnok álmában?

- 1 – szőlőtő, szőlővesszők, a fáraó pohara
- 2 – pince, boroshordók, serleg
- x – kosár, kalácsok, madarak

X. Mi volt az álom megfejtése?

- 1 – három nap múlva szabadon engedik, és visszahelyezik a tiszttségébe
- 2 – három nap múlva kivégzik
- x – életfogytiglan a börtönben marad

XI. Mi szerepelt a fősütőmester álmában?

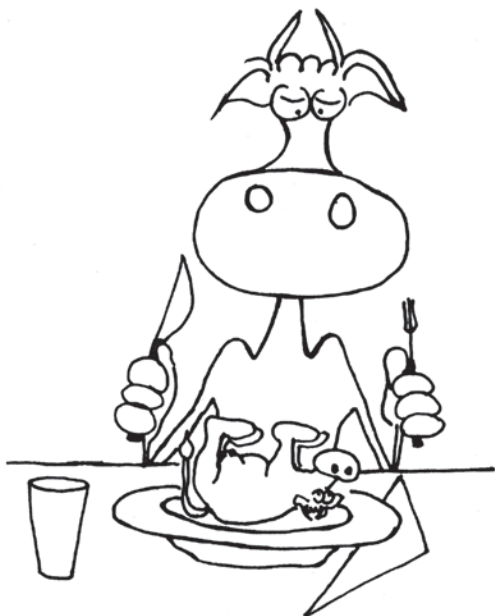
- 1 – szőlőtő, szőlővesszők, fáraó pohara
- 2 – kosár, kalácsok, madarak
- x – kemence, péklapát, kenyerek

XII. Mi volt az álom megfejtése?

- 1 – három nap múlva szabadon engedik, és visszahelyezik a tiszttségébe
- 2 – három nap múlva kivégzik
- x – életfogytiglan a börtönben marad

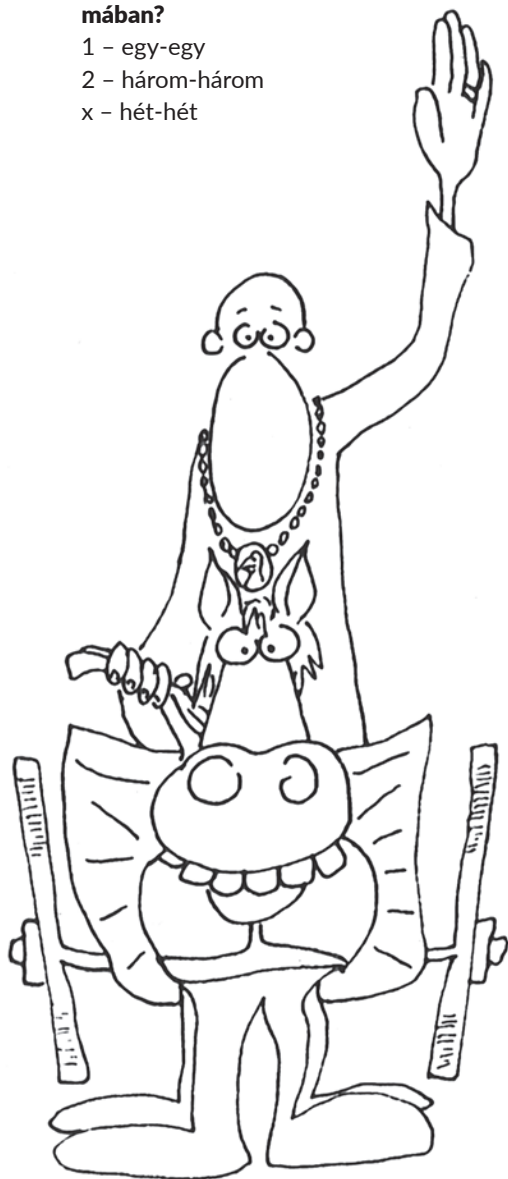

XIII. Hány szép és kövér tehén, illetve hány szép kalász szerepelt a fáraó álmában?

- 1 - egy-egy
- 2 - három-három
- x - hét-hét

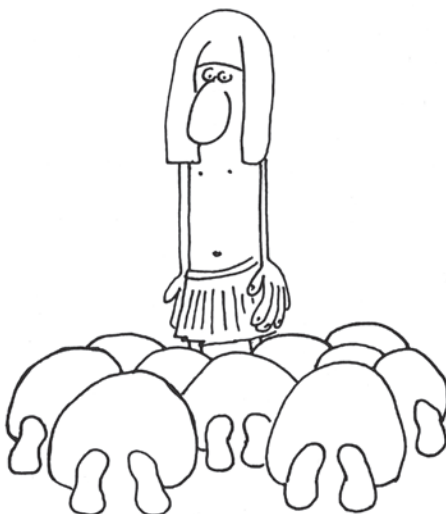

XIV. Mi volt az álmok megfejtése?

- 1 - Sába királynője hét tehenet és hét zsák gabonát küld ajándékba a fáraónak
- 2 - hétévnyi bőség után hét év éhínség tör Egyiptomra
- x - a fáraónak hét fia fog születni, akik bőségben fognak élni

XV. Mivel jutalmazta az uralkodó az álmfejtést?

- 1 - hét zsák aranyat adatott a kincstárból
- 2 - kinevezte Józsefet Egyiptom felügyelőjévé
- x - az igazság és rend istennőjének, Maatnak a papjává tette

XVI. Felismerték Józsefet a testvérei, ahogy előtte térdeltek?

- 1 - igen
- 2 - nem
- x - csak Rúben ismerte fel

XVII. Mit kért József a testvéreitől bizonyítékkul, hogy nem kémeek?

- 1 - hozzák el legkisebb testvérüket, Benjámint
- 2 - hozzák el apjukat, Jákóbot
- x - hozzák el anyjának, Ráhelnek az egyik kendőjét

XVIII. Mit rejtetett József a zsákjukba hazaindulásuk előtt?

- 1 - a pénzeszacskóikat
- 2 - egy-egy aranyserleget
- x - egy-egy ezüsttálat

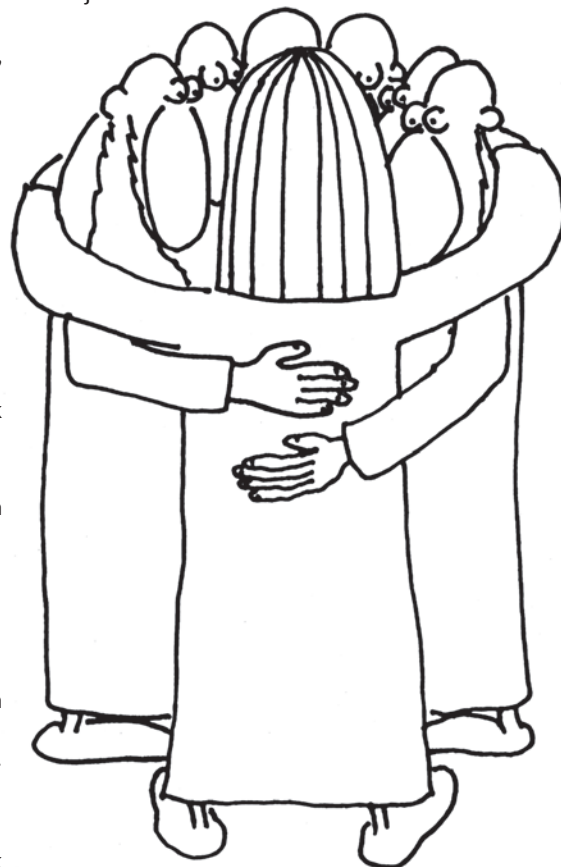
XIX. Mit parancsolt József, amikor újra meglátta a testvéreit?

- 1 - kötözzék meg, és vessék őket börtönbe
- 2 - ne adjanak nekik gabonát
- x - vágjanak le egy állatot, és készítsék el ebédre

XX. Hogyan tette utoljára próbára József a testvéreit?

- 1 - egy hónapra a piramisok építésére rendelte ki őket
- 2 - három napra egy kiszáradt kútba dobatta őket
- x - elrejtette az ezüstserlegét Benjámint zsákjában

RAJZOK: KOCZOR TAMÁS

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

Nőtt az adófelajánlások összege. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szeptember 14-én tette közzé honlapján azoknak a technikai számos kedvezményezettnek a listáját, amelyek 2022-ben az egyszázalékos személyijövedelemadó-felajánlásban részesültek. A közlemény szerint a Magyarországi Evangélikus Egyház számára összesen 86 598 fő ajánlotta fel adójának az egy százalékát, a felajánlott összeg 607 349 077 forint. A felajánlók száma 3897 fővel, az összeg 99 230 109 forinttal nőtt a tavalyihoz képest.

Forrás: Nemzeti Adó- és Vámhivatal

Versenyre fel! Evangélikus műveltségi vetélkedőt rendez a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Luther Kiadó. A versenyre szeretettel várunk minden olyan 7-12. évfolyamos, evangélikus kötődésű tanulót, aki szeretné megmérteni a tudását értékes nyereményekért és izgalmas kalandokért cserébe.

A játékban való részvétel ingyenes, a jelentkezés azonban regisztrációhoz kötött. A háromfordulós versenyben a résztvevőknek először egy online tesztet kell kitölteniük, majd a továbbjutott versenyzőket az egyház Üllői úti székházába várjuk egy Kahoot! kvíz kitöltésére. A döntőt a székház kápolnájában rendezzük, ahol a nyomógombos vetélkedő végén a játékmeister – aki nem más, mint a bonyhádi evangélikus gimnázium földrajz-történelem szakos tanára, tévés kvízzjátékok országosan ismert résztvevője, Gruber László – kihirdeti a nyerteseket.

A játékban egyszerre kapnak helyet a logikai és tematikus feladatok, valamint a vicces és szórakoztató kérdések. Egy iskolából legfeljebb nyolc csapat jelentkezhet, így érdemes sietni, hogy ne maradjon le senki. *(További információ, a versenykiírás és a játék menete az Evangelikus.hu/kvizjatek oldalon olvasható.)*

LUTHER
KIADÓ

Könyvbemutató 2022. október 4., kedd, 17.30

Kresznerics Ferenc Könyvtár
Celldömölk, Dr. Géfin Lajos tér 1.

Novotny Zoltán sportriporterrel
beszélget Boda Zsuzsa,
a könyv szerzője.

Szívgyakorlatok

Tűnődések az élő hit természetességével – talán így lehetne jellemezni Prodán Márta esszéit, karcolatait és verseit, amelyekből eddig két kötetre való jelent meg a Luther Kiadó gondozásában. Ezeket ajánljuk olvasóink figyelmébe egy-egy írásának felidézésével.

SZELÍDNEK MARADNI

Hogy érdemes-e az amúgy is túl korán kezdődő napot csak azért még korábban kezdeni, hogy végül – egyébként sikertelenül – egy egészen rövid, egysoros vers fordításával töltssem el ezt az értékes, drága áron megvásárolt időt, nem tudom. Szerintem igen.

Nayyirah Waheed verseire véletlenül találtam rá. A Wikipédia szerint talán ő a legnépszerűbb költő az Instagramon. Nem tudom. Nem fontos. Számomra elég ez az egyetlen sor: „Stay soft. It looks beautiful on you.” – Maradj lágy. Maradj szelíd. Maradj formálható. Olyan szépen mutat rajtad.

Ha el kellene magyaráznom, de nem kell, hogy miért költök a fizetésemből jóval többet, mint lehetne, könyvekre – és ezzel egyidejűleg jóval kevesebbet új ruhákra, csokoládéra, ékszerre –, akkor talán egyszerűen csak megmutatnám ezt a verset. Mert engem ez élte. Mert amióta ismerem, úgy gondolok a szelídségre, mint egy ruhára, egy kendőre, melyet a vállamra teríték, miután sietősen magamra húzom reggelenként az egyszerű farmernadrágot, pulóvert.

Aki szelíd, az nem feltétlenül hallgató, nem mosolyog folyton, nem biztos, hogy engedékeny és halk szavú. Aki sze-

lid, az nagyon is erős. Tud veszíteni. Tudja hordozni a távolságot, a titkot, a csön-det, a félreértést, a befejezetlenséget, az aszimmetriát, a búcsút. Le tud mondani a bosszúról. Nem cinikus. Tud bocsánatot kérni. Meg tud bocsátani. Megengedi, hogy néhány gondosan kiválasztott ember miatt néha megfájduljon a szíve, így is óvja, védi a megkeményedéstől. Régi bűnöket nem emleget, kifejezetten ragaszkodik hozzá, hogy ő is tévedhet. Tudja, mikor hallgasson, tudja, mikor beszéljen, s tudja, mikor csukja be maga után az ajtót.

A szelídségről tulajdonképpen nem tudni, egészen pontosan milyen. Manapság mindenestre ritkaság. Érték. A szívnek olyan belső hozzáállása, amelyért érdemes erőfeszítéseket tenni. Némely emberen itt-ott észre lehet venni. Úgy néz ki, mint egy gyönyörű szép, láthatatlan köpeny a reggelenként sietve felhúzott farmernadrágon, pulóveren.

ZSOLTÁR FÉLELEM IDEJÉN

Hirtelen csapott le rám, egy tulajdonképpen szép nap végén. Sírva aludtam el.

Ma korán reggel vettem a füzetemet, s írásban kezdtem el kihámozni, mégis miért. Olyan érzés volt, mint egy sötét völgybe való aláereszkedés. Félek attól, hogy beteg leszek. Hogy a szeretteim lesznek betegek. Hogy meghalunk. Hogy soha többé nem tér vissza a megszokott élet. Hogy elfogy a hitem. Hogy magunkra hagy Istent. Hogy mi hagyjuk magára őt. S hogy hiába kérjük, nem törődik az elköborolt cicákkal, de ez egy másik szomorú történet.

Így jöttem rá lassan, hogy végső soron a hitetlenség, bizalmatlanság ellen harcolok. Tulajdonképpen attól félek, hogy amire az életemet építettem, nem fog megtartani mégsem.

Ezen a ponton megálltam, megfordultam, és elkezdtem elindulni vissza, a fény felé. Ki a sötét völgyből.

Egész életemben a tenyerén hordozott valaki. Soha nem kellett éhezni. Van családom, gyermekeim születtek. Amikor elestem, kaptam erőt a talpra álláshoz. Mikor nem volt pénzem az egyetemi tandíjra, az utolsó pillanatban mégis lehetővé vált a tanulás. Otthonra találtunk egy országban, amelyeknek a nyelvét nem is beszéltem, mikor ideérkeztünk. Van egy kutyánk! Végre!

S csak írtam, írtam a végtelen hosszú listát gondoskodásról, csodákról.

Mikor a zsidó nép évente háromszor felment Jeruzsálembe ünnepelni, útközben zsoltárokat énekeltek. Félelem, remény, bátorítás, emlékezés, bizakodás, kétségbeesés, bűnbánat – az emberi élet összes árnyalatáról szóltak ezek a dalok, szépítés nélkül.

Mondhatni: én is írtam egyet. Személyeset, szívszaggatót, őszintét arról, ami van. Szembenézni azzal, ami van, nem kevés. Nagy félelem idején éppen elég.

Prodán Márta *Felettem az ég* című kötetének bemutatója szeptember 28-án, szerdán – a 27. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál előestéjén – 18 órától lesz a Luther Kiadó székhelyén (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.) a Németországban élő szerző részvételével.

Szeptemberben mindkét kötet kedvezményesen vásárolható meg a Luther Kiadó könyvesboltjában és webáruházában (Lutherkiado.hu): az *Egy asztalnál a világ* 1800 forint helyett 1530 forintért, a *Felettem az ég* 3400 forint helyett 2990 forintért.

Láthatónak lenni a diaszpórában is

Tanácskoztak a nyugat-európai magyar protestáns gyülekezetek

A németországi Nürnberg adott otthont szeptember 1. és 4. között a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége ez évi konferenciájának. A találkozóon Magyarország kormánya és a hazai egyházak is képviseltették magukat.

A tanácskozás „a nyugat-európai magyar protestáns gyülekezetek kihívásai a 21. század válságai között” vezérgondolat köré szerveződött. Az eseményt csütörtökön Karvansky Mónika, a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének (NYEMPGYSZ) elnökének köszöntőbeszéde és Petzold-Fekete Ivett helyi magyar lelkész áhítata nyitotta meg.

Pénteken az elnöki, titkári, munkaági és pénztári beszámolókat követően a Miniszterelnökség részéről dr. Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár előadását hallgathatták meg a jelenlévők. Személyes hitét is megvalló előadásában Fürjes Zoltán a kereszténységet olyan élő örökségként jellemezte, amellyel morálisan megingott korunkban felelősségteljesen kell gazdálkodni. Az előadó összefoglalta az egyházakkal közösen megvalósított építkezés legfőbb eredményeit, emellett kiemelte a keresztények felelősségvállalásának és az egyházak közéleti kérdésekben való megszólalásának fontosságát.

Ugyanezen a napon a résztvevőknek lehetőségük nyílt a Nürnbergi Magyar Kultúregyesület munkájának megismerésére is – V. Zombory Anikónak, az intézmény elnökének a beszámolója révén. Az 1969 óta működő egyesület küldetése, hogy összefogja a németországi magyarságot, megerősítse identitását, és láthatóvá tegye a magyarság értékeit a diaszpórában.

A tanácskozás szombatán az egyházi meghívottak előadásaival folytatódott. A Magyarországi Evangélikus Egyház

(MEE) részéről Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke és Tölgyesi Ágnes, az MEE Országos Irodája Ökumenikus és Külügyi Osztályának diaszpórarreferense, a Magyar Református Egyház Generális Konventjének részéről Zán Fábrián Sándor, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke és Ódor Balázs, a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala Külügyi Irodájának vezetője tartott előadást.

Szemerei János a történelmi visszatekintéssel indított előadásában bemutatta azokat a múltban gyökerező hasonlóságokat és különbségeket, amelyeknek a hatása a mai napig megfigyelhető az evangélikus és református gondolkodásban és a két felekezet kapcsolatában. Felvázolta az MEE szervezeti felépítését, nemzetközi kapcsolatait, intézményeit, különös tekintettel az oktatás, a hitoktatás, a teológiai képzés területeire, azok eddigi eredményeire és kihívásaira.

Zán Fábrián Sándor beszámolt a háború árnyékában Kárpátalján végzett lelkesítő szolgálatról és gyülekezeti életről: az egyházkerület intézményei működnek, az óvodák és az iskolák többségében elindult az oktatás, a lelkipásztorok a szolgálati helyükön maradtak, a gyülekezetek pedig szinte megszegyenítő bizakodással dolgoznak. Ennek megrendítő jele, hogy a háborús helyzet ellenére idén négy templomon végeztek felújításokat. Kárpátalja püspöke a jelen nehézségeit és a jövő bizonytalanságait is bemutató előadását a remény szavaival zárta: bízunk Isten könyörületességében, amely elhozhatja számukra a béke és az élet lehetőségét.

Ódor Balázs az elhangzottakra reflektálva kiemelte, hogy a kialakult háborús helyzet még hangsúlyosabbá teszi a keresztény küldetést: Krisztus szeretetének beleélését a világba. A külügyi iroda vezetője tájékoztatást adott arról a hosszú folyamatról, amely előkészíti a NYEMPGYSZ csatlakozását a Magyar Református Egyház Közös Zsinatához. [A szövetség tagja az MEE szervezetén belül működő Magyar Evangélikus Tanácskozó Testületnek is. – A szerk.]

Tölgyesi Ágnes az előadásában bemutatta egyházunk és a nyugat-európai magyar diaszpóra együttműködésének eredményeit és céljait. Kitért az elcsatolt területeken folyó külhoni szolgálatra és a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület tevékenységére is. Hangsúlyozta, hogy az egyház külhoni szolgálatának egyszerre kell hosszú távon gondolkodónak és a jelenre reagálóknak lennie annak érdekében, hogy az anyaország és a diaszpóra közötti személyes kapcsolatok tovább erősödjenek.

A nap hátralevő részében a taggyülekezetek képviselői számoltak be a legutóbbi, visegrádi konferencia óta eltelt időszak fő eseményeiről, aktuális helyzetükről, terveikről, valamint bemutakozott a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség új lelkésze, az Erdélyi Református Egyházkerületből érkezett Lőrincz Attila is.

A találkozó vasárnap a kiértékelést és a zárónyilatkozat elfogadását követően a helyi Szent Márta-templomban tartott úrvacsorás istentisztelettel ért véget. Az ígét Szemerei János hirdette a 137. zsol-tár 1–6. verse alapján.

A hála, a köszönet és az úti áldás után a résztvevők a jövő évi kolozsvári viszontlátás reményében indultak haza szolgálati helyeikre.

■ T. Á.

Misszió a gyakorlatban

Az evangelizációs és missziói gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyam résztvevői a negyedik hétvégét töltötték együtt szeptember 9–11. között a Nyírségben, tanulva a Mestertől. A mostani találkozás intenzív, tartalmas „tanulmányi út” volt terepen. Ez a módszer közelíti a jézusi stratégiát: öt hallgatni, tőle tanulni útközben, ott, ahol az emberek élnek. Így utaztunk el autóbusszal Nyíregyházára.

Az ország különböző pontjairól – Albertirsa, Békéscsaba, Budapest, Cegléd, Cellődömök, Csetény, Győr, Harka, Kajárpéc, Lébény, Mezőtúr, Pásztó, Pitvaros, Sopron, Szombathely, Várpalota – érkeztek testvérek erre a különleges programra. Csoportunkból tízen még nem is jártak az ország eme szegletében.

Nyíregyházán volt mit nézni, látni, hallgatni, hiszen számtalan szolgálat működik: a nagytemplomi anyagyülekezet, a körzetesítés okán létrejött kisebb gyülekezetek, a Nyírség különlegessége, a bokrrendszer (tanyaközpontok), melyek egy részében istentiszteleti helyek is találhatóak, az oktatási és diakóniai intézmények sokasága.

Beszámolót hallgattunk a nyírteleki és a görögyszállási gyülekezetek életéről, a cigányok közötti szolgálatokról. Malik Péter Károly és Hulej Enikő lelkészek mellett négy gyülekezeti tag szólalt meg. Külön kérés nélkül is mindegyik a megtérésének történetével kezdte a beszámolót, lelkesen, őszintén, hitelesen. Isten országába csak olyanok hívhatnak máso-

kat, akik maguk is átértékelték a megváltást.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban Bozorády Ildikó iskolalelkész látott vendégül minket. Rácsodálkoztunk a sokrétű, számtalan kihívással együtt járó munkára. Az előadást követően felvetődött a mindenkit érdeklő kérdés: van-e hatása intézményi rendszerünknek a gyülekezetekre? Ahol Isten igéjét hirdetik, és szeretik a fiatalokat, ott ennek előbb vagy utóbb mindenképpen van/lesz következménye. Horváth-Hegyi Áron lelkész a Luther Márton Evangélikus Kollégiumban tartott igehirdetését életének az állomásai alapján mondta el.

Laborczi Géza lelkész a gyülekezeti munkája mellett évtizedek óta végzi a városban a karitatív, diakóniai munkát több intézményben. Négy órán keresztül hallgattuk őt. Autóbusszal öt intézményt is meglátogattunk. Az Oltalom Szeretetszolgálat több száz rászorultnak nyújt segítséget. Többen közülük a gyülekezeti életbe is bekapcsolódnak.

A belülről felújított Nagytemplomban dr. Kovács László Attila igazgató lelkész,

teológiai tanár, orgonaművész fogadott minket. Áttekintést adott a gyülekezet életéről, igét hirdetett, és egy csodás orgonadarabot játszott Isten dicsőségére és a csapat örömére.

A hétvége záróalkalma a mandaborkori istentisztelet volt, melyen Zsarnai Krisztián esperes hirdette az igét. Jó volt belépni a világos, modern, de a szakralitást mégis hordozó templomba. Már az ajtóban fogadták az érkezőket, csendesen szólt az evangéliumi ének, a presbiterok imaközösséget tartottak a kezdés előtt, a lekiót és a hirdetést gyülekezeti tagok olvasták, énekeltünk régi és új énekeket. Az istentisztelet után percek alatt megterítették a testvérek, és fehér asztal mellett folyt a beszélgetés.

Él az egyház, mert élő Ura van, aki megtart, megújít minket, ha nem állunk ellene. Missziót, gyülekezetépítést csak misszionáriusok végezhetnek, akik megragadották a mennyei szeretet. Meg kell becsülni idősebb testvéreinket, akik teológiai végzettség nélkül is szolgálnak évtizedek óta. Az egyház jövőjének és ezen belül a lelkészutánpótlásnak a nyitja a hirdetett és megélt tiszta evangélium.

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

Egyházak a megbékélésért és az egységért

A németországi Karlsruheban ülésezett augusztus 31. és szeptember 8. között az Egyházak Világtanácsának tizenegyedik nagygyűlése. A világ minden pontjáról összegyűlt mintegy négyezer résztvevő a „Krisztus szeretete a megbékélés és az egység felé viszi a világot” mottó jegyében a plenáris üléseken olyan aktuális témákról tárgyalt, mint a klímaválság, az orosz-ukrán konfliktus és a genderkérdés. A Magyarországi Evangélikus Egyházat Kondor Péter és Korányi András, a Déli

Egyházkerület püspöke és püspökhelyettese képviselte. A tisztújítás során Korányi Andrást beválasztották a világtanács központi bizottságába. Utóbbinak az új elnöke Heinrich Bedford-Strohm, a Bajorországi Evangélikus Egyház püspöke lett. Összeállításunkban rajtuk kívül Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtájtára, valamint a nagygyűlésen önkéntesként részt vevő Jávorai Fülöp teológushallgató számol be a tapasztalatairól.

KRISZTUS MINDANNYIUNKAT KÖZÖSSÉGBE VON

Ez volt az első nagygyűlés, amelyen részt vettem, nincs tehát tapasztalatom arról, korábban milyen hangulatban zajlott egy-egy ilyen alkalom. Azt éreztem, nagyon nehéz lehet megszervezni, hogy a több ezer résztvevő mindenben megfelelően tájékoztatva legyen, időben megkapja a felkészítő anyagokat azokban a témákban, amelyekben beszélgetést kezdeményeznek, vagy épp döntést szeretnének hozni a nagygyűlésen. A plenáris üléseken igyekeznek konszenzust teremteni, ami hosszú folyamat. Ha látják, hogy valaki nem ért egyet, szót adnak az illetőnek, megpróbálják beépíteni az érveit, ha

azok elfogadhatók. A folyamatot lassítja, hogy a tanács hivatalos nyelvei az angol, a német, a francia és a spanyol, és sokszor szükség van tolmácsolásra.

A vitatott kérdések tárgyalását némiképp nehezítette, hogy a delegáltak azokat elsősorban saját országuk geopolitikai érdekei szerint ítélték meg, nem feltétlenül teológiai szempontok mentén. Igaz volt ez az ukrán–orosz háborúra: más álláspontot fogalmaztak meg az európai egyházak képviselői, mint, mondjuk, az afrikai, ázsiai és közel-keleti országokból érkezők. Az ő felszólalásaikból az tükröződött: együttéreznek, tudják, hogy egy háború mindig tragédia, súlyosan érinti a társadalmakat, de érződött az is, nem tudnak kilépni saját háborús érintettségükéből vagy az ő személyes életüket ne-

hezítő körülmények hatása alól. Van, ahol az éhség miatt milliók halnak meg, vagy ivóvízhiány van. Jogos szemrehányást fogalmaztak meg, hogy a világyűlés az őket sújtó háborús helyzetekkel nem foglalkozott. Az ő szemükben kevésbé volt érthető, miért szenteltünk egy egész napot az ukrán háborúnak.

Még nekünk is, akik jelen voltunk, nehéz belegondolni, hogy az Egyházak Világtanácsának (EVT) háromszázötvenkét tag egyháza van; a küldöttek száz-húsz országból érkeztek, és összesen közel hatszázmillió egyháztagot képviseltek. Már önmagában az is nagyszerű, hogy egy ilyen találkozó létrejön, és olyan országok vagy épp egyházak delegáltjai ülnek egy teremben – sőt a szekciókban párbeszédet is folytathatnak –,

amelyek egyébként konfliktusban állnak egymással.

Nem véletlen, hogy a nagygyűlés mottója szerint az egység, a kiengesztelődés állt az alkalom fókuszában. Az EVT alapvető küldetése, hogy a megbékélés lehetőségét kínálja fel sokszor tényleg elmérgesedett konfliktusban élők számára. Nem a kirekesztés, a kizárás, a politikai álláspontok megítélése az alapvető feladata, hanem annak keresése, mi a közös a küldetésünkben. Így az egyház egységének kifejeződése, a közös bizonyág-tétel Krisztus szeretetéről. Ő egyformán hajol le mindannyiunkhoz, von közösségbe minket, és ezen a közös ponton kezdődhet meg újra a párbeszéd közöttünk.

A nagygyűlés keretében lehetőség volt regionális találkozásra is, így gyűltek egy helyre a Közép- és Kelet-Európából érkezett delegáltak, de ugyanígy az egész világból érkezett evangélikus delegációk is. Utóbbi alkalom moderátora Anne Burghardt, a Lutheránus Világszövetség főtitkára volt. Röviden beszámolt a szövetség munkájáról, és szót adott a legtávolabbról érkezetteknek, illetve a leginkább támogatásra szoruló evangélikus egyházak képviselőinek. Az ő beszámolóikból az tűnt ki: nagyon hálásak azért a támogatásért, amelyet a jobb körülmények között működő testvéregyházaktól kapnak. Örülnek, hogy ennek a nagy lutheránus családnak a tagjai lehetnek, mert felnőni mindig családban a legjobb. Köszönték a szeretet ilyen kifejeződését is, mi pedig sokat tanultunk az ő hitükből, mártírságukból, Krisztus iránti elkötelezettségükből.

Az áhítatokon, istentiszteleteken, a szünetekben általában távoli országok számunkra különleges, gyakran népi motívumokra épülő egyházzenejét hallgathattuk. A magyar színek is megmutatkoztak: az egyik áhítat zenei anyagába egy Gryllus-éneket is beválasztottak. A nagygyűlés kórusa számára nehéznek találtatott a dal magyar szövege, így azt – a kórus zümmögésének kíséretében – Jávorfi Fülöp ösztöndíjas teológushallgató szólaltatta meg. Nagy sikert aratott, a következő szekcióbeszélgetés előtt sorra gratuláltak a magyar delegáció asztala előtt a fantasztikus élményért. Gryllus Dániellel is megosztottuk, milyen fogadtatása volt a dalnak; amikor a Tisza-parton hosszú évekkel ezelőtt megírta, nem gondolta volna, hogy szerzeménye egyszer egy egyházi világggyűlés slágere lesz.

■ KONDOR PÉTER

MEGŐRIZNI A TERET A MEGBÉKÉLÉS SZÁMÁRA

Az olyan világméretű szervezetekben, mint az Egyházak Világtanácsa (EVT) is, a nagygyűlések hatalmas rendezvények. Ezen a világggyűlésen közel hatszáz szervezeti joggal is rendelkező tagegyházi delegált vett részt, de a jelenlévők teljes köre elérte a négyezer feletti számot (szakértőkkel, tanácsadókkal, megfigyelőkkel stb. együtt).

Az 1948-ban létrehozott EVT életében átlagosan hétévente követik egymást a nagygyűlések. Ebből következik, hogy ezek a találkozók mérföldköveket jeleznek inkább, összegzik a megelőző időszak munkáját, és kijelölik a következőnek az irányvonalait. Az éppen véget ért nagygyűlés ehhez képest több évet késlekedett is a Covid-járvány következtében, és ez rajta hagyta a nyomain az összegző- és a tervezőmunka anyagain is.

A 2013-as puszani nagygyűlésen még egy klasszikusabb megfogalmazásban indult tovább az EVT, s ezt a munkát mostanra a *Zarándokút a békesség ösvényén* című könyvecskében foglalta össze. A világggyűlés, a migrációs válság, a klímakrízis és a háborúk kirobbanása időközben alapjaiban változtatta meg a világot és benne a keresztények és egyházi közösségek helyzetét.

A globális környezeti változások természetesen most is központi témaként szerepeltek, ebben a tapasztalatok összegyűjtését, a társadalmi és szociális következmények felmérését és a közös cselekvés sürgetését rögzítette a világtanács. Évtizedek óta szerepel a diskurzusban a szexualitika és a gender kérdése is, amely azonban – például a globális klímaváltozással ellentétben – sokkal inkább „kontextuális jellegű”. Ez azt jelenti, hogy a világban a regionális környezet (kontextus) más és más hangsúlyokat ad az ott élő közösségek, népek és kultúrák életében a legfontosabb kérdéseknek, és ebből következően ezek a hangsúlyok jelentősen el is térnek egymástól, sőt nemritkán állnak más vallások, ideológiák vagy politikai struktúrák nyomása alatt. A genderről szóló megbeszélések, olykor éles és hangos viták mérsékelt állásponton tartják az EVT-t, hiszen a nagyvilág különböző régióiban élő egyházak esetében alapvető a konszenzus megtartása.

Mivel a nagyvilágban feszültségekkel és konfliktusokkal teli korszakban élünk, ennek a törésvonalai természetesen érezhetőek voltak Karlsruhéban is. A helyi és a globális hatalmi szereplők által kirobbantott háborúk, a világ újragyarmatosításának felgyorsulása rányomta a bélyegét erre a nagygyűlésre. ▶

Az Ukrajnában kitört konfliktus – amely nemcsak a konkrét fegyveres összecsapást jelenti, hanem például a nyomában indított gazdasági és proxyháborút, valamint az európai kontinens elrettentő méretű, csillagászati árákon végzett militarizálását is – természetesen napirendre került. A vendéglátó német államelnök megnyitóbeszéde ráadásul durván politikai nyomás alá is helyezte a világgyűlést a nyugati háborús álláspont támogatása érdekében... Úgy gondolom, joggal vetette fel néhány résztvevő, hogy a világ évtizedek óta tele van az ugyanezen hatalmak által kirobbantott fegyveres konfliktusokkal – elegendő itt a szíriai rémálomra gondolnunk, de a sort hosszan lehetne folytatni! –, s ezeket nem szabad és nem lehet egymástól függetlenül látni, értelmezni, kezelni.

Az EVT álláspontja elsősorban nem demonstratív, hanem inkább megoldáskereső: keresztény vallási világközösségként és más világvallásokkal is párbeszédet folytató szervezetként a dialógus, a megbékélés számára igyekszik biztosítani és megőrizni a teret, ahol erre a politikai, gazdasági és médiavilágban szinte minden lehetőséget megszüntetnek. Ugyanilyen érzékeny kérdéskör volt az izraeli–palesztin viszony is, amellyel kapcsolatban az EVT most is csak a szomorú tények észrevételezését mondta ki anélkül, hogy részt vállalt volna a politikai megbélyegzésben.

Az átalakuló világrendből fakadó kérdéseken túl az EVT nagy kihívása az ökumené, a keresztény közösségek közösségként vállalt felelősség erősítése. A nagygyűlés irányvonalát e téren „a szívek ökumenéje” megfogalmazás adta meg: különböző teológiai és liturgikus formában őrzött evangéliumi kincsünk és krisztusi közösségünk nemcsak az aktuális kérdésekben valósul meg, hanem a Szentháromság egy Isten kegyelmében és tiszteletében is. Ehhez a szívek mélysége és elkötelezettsége adhatja csak meg az erőt – nem véletlen, hogy egyházunkban is „az elköteleződés évét” ünnepeljük majd 2023-ban...

A következő években ezt az irányvonalat kell majd erősíteni a növekvő globális politikai és egyéb érdekek nyomásával szemben, amelyek igyekeznek az EVT-t is eszközként kihasználni. Ezt a munkát szeretném a világtanács központi bizottságának tagjaként is képviselni a hazai és a kelet-közép-európai régió protestáns egyházaival közösségben.

■ KORÁNYI ANDRÁS

FONTOSAK A BESZÉLGETÉSEK IS

Ökumenikus szemszögből nézve az Egyházak Világtanácsának nagygyűlése azért is volt fontos alkalom számunkra, mert itt találkozhatunk az egyes országok egyházainak olyan képviselőivel, akik a hazájukban komoly befolyással vannak a saját egyházukra. Ez a rendezvény tulajdonképpen egy nagy ökumenikus keresztény „dzsembori”.

Az Egyházak Világtanácsának nemzeti szintjét hazánkban a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) jelenti, amelynek összesen tizenegy tag-egyháza van. Ezek közül a világtanácsnak önállóan csak a református és az evangélikus egyház a tagja.

A nagygyűlésen téma volt az orosz-ukrán háború; ezzel kapcsolatban felmerült, hogy az Orosz Ortodox Egyház tagságát felfüggeszessék-e a tanácsban, de erre végül nem került sor. Kiemelten foglalkoztunk a klímaváltozással, azzal, hogyan tudjuk a céljainkat úgy megvalósítani, hogy közben vigyázunk a teremtett világra, amelyet az Istentől kaptunk ajándékba. Ugyancsak napirendre került az lmbtq-mozgalmak és az egyházak viszonya, valamint a migráció kérdése is.

Fontos kiemelni a hivatalos programok mellett azokat a magánbeszélgetéseket is, amelyek során sokkal jobban megnyílnak egymás felé az emberek, mint amikor például egy plenáris ülés keretében szólnak fel. Habár ezek az

eszmecserék nem kerülnek be a beszámolóba, mégis nagy jelentőséggel bírnak, mert beépülnek a delegáltak, a jelenlévők gondolkodásába, felfogásába.

Végezetül szeretném kiemelni a nagygyűlés különleges hangulatát, amelyet az istentiszteletek, a közös imádságok, éneklések mellett az is felemelővé és emlékeztetővé tett, hogy az egyes kontinensek különböző országainak egyházi képviselői a hagyományos öltözékükben vettek részt az eseményen, ezzel is jelét adva annak, hogy a saját hagyományait is elhozták erre a nagyszabású ökumenikus alkalomra.

■ FISCHL VILMOS

FOTÓK: ALBIN HILLERT / WCC

ÖKUMENÉ TÖBB OLDALRÓL

Az Egyházak Világtanácsának tizenegyedik nagygyűlését közvetlenül a Heidelbergben eltöltött ösztöndíjas időszak után rendezték meg. Az esemény ugyan egy évvel korábbra, 2021-re volt tervezve, de a koronavírus-járvány miatt az ökumenikus alkalom szervezői döntéskényszerbe kerültek: választaniuk kellett, hogy a tizenegyedik nagygyűlést vagy online rendezik meg, vagy egy évvel elhalasztják. A halasztással nyílt lehetőségem arra, hogy németországi tanulmányaim után, 2022-ben részt vegyek a rendezvényen a karlsruhei Evangelischer Oberkirchenrat ösztöndíjasaként.

Az ökumené világa már egész fiatalon, a teológiai tanulmányaim előtt is foglalkoztatott, és úgy gondoltam, hogy meghatározó élményeket, tapasztalatokat gyűjthetek, mélyebben megismerhetem a világ egyházait, ha egy ilyen nemzetközi alkalmon ott lehetek.

Az ökumené számos oldalát élhettem meg ebben a nyolc napban. Énekeltem a nagygyűlés kórusában, amely különböző nemzetiségű énekesekből állt. Egy magyar éneknél közreműködhettem a felkészülésben és az előadásban is. Résztvevőként több plenáris ülést, bibliatanulmányt és tanácskozást hallgathattam meg, és találkozhattam a világ és a kereszténység aktuális kérdéseivel.

Ezenkívül hálával tekinthetek vissza minden találkozásra a világ különböző részéről érkező keresztény testvérekkel. Örülök annak a lehetőségnek, hogy a nagygyűlés szervezőitől, előkészítőitől személyesen kérdezhettem meg, ők miként látják az egyetemes egyház egy-egy részét. Ezeket a beszélgetéseket pedig írás formájában oszthattam meg a magyar testvérekkel. Az ökumené ilyen széles körű megélése motivál többek között arra, hogy a Karlsruhéban szerzett élményeket magammal hozva hasonló lehetőségeket és kapcsolatokat keressek a közösségeim határain túl.

Nagyon fontosnak tartom, hogy az egyén és a közösségek szintjén meghatározó legyen a komplex világban a tudatos lelki élet, az ebből következő felelősségteljes életvitel és felelősségvállalás a Teremtőtől kapott ajándékokért és élettérért. „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (Róm 8,19)

■ JÁVORI FÜLÖP

Eltérő nézetek, kölcsönös tisztelet és szeretet

Villáminterjú Heinrich Bedford-Strohm püspökkel

Az Egyházak Világtanácsának tizenegyedik nagygyűlésén a tanács központi bizottsága dr. Heinrich Bedford-Strohmot, a Bajorországi Evangélikus Egyház püspökét választotta meg új elnökének.

FOTO: ALBIN HILLERT / WCC

– A központi bizottság elnökeként mi a legfontosabb szerepe?

– Elnöki feladataimat elsősorban a következők határozzák meg: teológiai és spirituális vezetés, kapcsolatok felépítése egy nagyon sokrétű közösségben és a nyilvános teológia. Ami annyit tesz: a világ nyilvánossága előtt az egyházak hangjának lenni, vagyis a nagygyűlés vezérgondolatának szavaival élve feladatom Krisztus világot mozgató, kibékítő és egyesítő szeretetéről tanúskodni.

– Hogyan tekint a saját egyházi szolgálatára a tizenegyedik nagygyűlés fényében?

– Már régóta szívügyem az Egyházak Világtanácsa. A 2006-ban Porto Alegreben tartott kilencedik és a 2013-ban Puszanban rendezett tizedik nagygyűlés után most harmadjára vettem részt a világtanács munkájában. Sok energiámba került a két fontos bizottságban is folytatott munka és egy plenáris ülés elnöki tisztének ellátása most Karlsruhéban. Azonban a gyönyörű és vidám istentiszteletek és az inspiráló találkozások a világ minden tájáról érkező résztvevőkkel még több energiával töltöttek fel. Megélni azt, hogy sokféle háttérrel és né-

ha erősen eltérő nézetekkel érkező emberek mindezek ellenére is kölcsönösen tisztelik, sőt Isten gyermekeként szeretik egymást, reménnyel tölt el, és megerősít abban, hogy olykor valóban a föld sója és a világ lámpásai lehetünk.

– Miért imádkozzon a világtanács közössége, amikor ön megkezdi az elnöki munkáját?

– Hálásan veszem a 2Tim 1,7 értelmében születő imádságokat: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” Ez az, amit meg szeretnék élni.

– Miként látja a fiatalok szerepét, hangjának a felerősítését az ökumenikus mozgalomban?

– Sokkal jobban meg kell hallanunk, hallgatnunk a fiatalokat, és mindenképp ki kell terjeszteni a részvételüket a mozgalomban. Püspökként munkám egyik legbátorítóbb élménye az volt, amikor egyházunkat fiatalok inspirálták új és kreatív ötleteikkel, megmozdulásaik alkalmával elhagyták a hagyományos, régi utakat. Ebből kívánok többet az ökumenikus mozgalomban világszerte.

Forrás: EVT-sajtó

Fordította: Domokos Ildikó

Jelölés legmagasabb egyházi kitüntetéseinkre – 2022

Egyházunk országos presbitériuma 2007-ben megalkotta azt a szabályrendeletet (I/2007. V. 10.), amely az Ordass Lajos-díj és a Prónay Sándor-díj alapításáról és – évente egyszeri – odaítélésének körülményeiről szól. A 2022. évi díjazandók személyére vonatkozóan a kuratórium ajánlásokat vár. Az Ordass Lajos-díj olyan, feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi, felszentelt – akár más felekezetű – személynek ítélhető, aki kiemelkedően sokat tett a magyar evangélikus egyházért. A Prónay Sándor-díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítélhető, aki vagy amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. A díjakat ifj. Szlávicz László szobrász alkotta, velük pénzjutalom nem jár.

Kérjük, az ajánlásokat – ezeröttszáz-háromezer leütésnyi indoklással – Zászkaliczky Zsuzsannának, a kuratórium titkárnak juttassák el október 7-ig. Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. vagy zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu.

A korábbi évek díjazottjai

Ordass Lajos-díj:

Terray László (2008), Pósfay György (2009), Pátkai Róbert (2010), Ittész János (2011), Takácsné Kovácsné Zelma (2012), Schulek Mátyás (2014), Keveházi László (2015), id. Zászkaliczky Pál (2016), Reuss András (2018), id. Zászkaliczky Péter (2019), Dedinszky Gyula (2020), Madocsi Miklós (2021).

Prónay Sándor-díj:

Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum, Sopron (2008), Kaláka együttes (2009), Boleratzky Lóránd (2010), Polgár Rózsa (2011), Benczúr László (2012), Cserháti Péter (2013), Sztruhár András (2014), Gadó Pál és felesége (2015), Krähling János (2016), Szála Erzsébet (2018), Bence Gábor (2019), Thurnay Béla (2020), Nagy Panka (2021).

A reformáció jubileumi évében, 2017-ben hat-hat posztumusz díjat osztottak ki.

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk, aki teremtetted és a mai napig fenntartod ezt a világot, eléd viszszi megváltott néped könyörgését és hálaadását.

Könyörgünk, Urunk, áldd meg a földet, hogy megadja termését, melylyel gondviselő jószágodból életünket táplálsz. Kérünk, gátolj meg minden ártó és gonosz szándékot, mellyel sokszor mi magunk tesszük keservessé és nehezen elviselhetővé környezetünket és életünket.

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Köszönjük, Urunk, megtartó kegyelmedet, hogy életünket mindeddig fenntartottad. Köszönjük a teremtett világot, melyben élhetünk. Köszönjük, hogy megadod mindennapi kenyerünket. Köszönjük azt a sok-sok minden jót, amivel mindennap ellátod életünket. Kérünk, add, hogy mindezért naponként hálát tudjunk adni neked.

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Könyörülj meg, Urunk, egyházadon. Kegyelmed erejével add meg, hogy Jézus Krisztus halálán aratott győzelmét hirdető evangéliumodat meggyőző erővel hirdesse a világban, és mint megváltott néped tanúságot tegyünk a Krisztusban kapott kegyelmedről és örökké életet szeretetedről a környezetünkben.

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Irgalmadba ajánljuk, Urunk, a beteget, a testi-lelki terhet hordozókat, a háború pusztításának elszenvedőit. Adj gyógyulást a betegeknek, erőt a nehézségekkel küzdőknek, békeséget és új kezdeti lehetőséget a háború terhét viselőeknek, hogy mielőbb békében élhessenek.

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Hallgass meg, Urunk, adj hálás szívet nekünk, igéddel és az oltárizsentséggel táplálsz bennünket, hogy mindennap Krisztusban bízva éljünk, és végül eljussunk örök országodba a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

**EVANGÉLIKUS
Élet**

**A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja**

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.ball@lutheran.hu)
 • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu) • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
 • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUSZANNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu) • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.ball@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), HEGEDŰS ATTILA – Ifjúság (attila.hegedus@lutheran.hu), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSI SÁNDOR – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUSZA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodaszusza@lutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado.lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: PRIME RATE KFT. (1044 Budapest, Megyeri út 53.) www.primerate.hu; felelős vezető: DR. TOMCSÁNYI PÉTER • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletg telefontszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online) • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. A lap digitálisan is előfizethető a Luther Kiadó webáruházában. • Digitális előfizetés negyedévre 1950 Ft, fél évre 3900 Ft, egy évre 7800 Ft. Egy digitális lapszám ára: 450 Ft. • Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
 • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. (HÁLAADÓ) VASÁRNAP

– ÉZS 38,9–16

Gyógyító feszültség

Olyan egyszerűnek tűnik... Csak az őszinte bánat, az életért elsírt sikoly kell, és jön a gyógyulás. Még tizenöt év. Olyan egyszerűnek tűnik: csak tudni kell, kinek sírjunk, kihez forduljunk, kit ostromoljunk. Még az a mai szemmel nézve megvetendő beképzelttség is befér, hogy Ezékiás a saját érdemeire hivatkozzon: „...én híven és tiszta szívvel jártam színed előtt, és azt tettem, amit jónak látsz!” (Ézs 38,3)

Mi már nem merünk így imádkozni. Azt tanultuk meg, hogy Isten előtt egyetlen emberi „érdem” létezik: a bűnösség és annak belátása. Hogy a létünkért folytatott keserves küzdelemben, sírásban csak arról szólhatunk, hogy miért is érdemeljük pont azt, amit ránk mért a „sors”. És ha nem látjuk azonnal, akkor addig ne is várjunk gyógyulást, szabadulást, amíg be nem ismerjük: méltán ért bennünket a betegség, a rabság.

Ezékiás imádsága és gyógyulása felszabadító a belénk nevelt sematizmusban. Ő még annyira őszö-vetségi figura, mégis mintha sokkal jobban értené és élné az Istennel való kapcsolat elevenségét és persze feszültségét. Ő, aki még nem szólíthatta meg úgy Istent, hogy „drága Édesapám”, mégis mintha sokkal jobban értené és élné, mit is jelent, hogy Isten elsősorban a gyermekeit szerető apa.

Csak őszintén. Ma már nem értjük, miért is történhetett meg, ami megtörtént Ezékiással. Dogmatikus hitünk szerint Ezékiás imádsága hibás, majdnem annyira, mint a farizeusé a vámszedőével szemben (Lk 18,9–14). Mi megtanultuk a kötelező formulákat, hogyan kell „jól” imádkozni ahhoz, hogy Istennek ne is maradjon semmi más lehetősége, mint hogy teljesítse azt, amit annyira tökéletesen kértünk. És bizony megeshik, hogy mégsem úgy történik aztán minden... Bármennyire is kimódoltak, tiszták és szabályszerűek az imádságaink, valahogy mégiscsak a lényeg veszett el.

„És Ezékiás keservesen sírt.” (Ézs 38,3) Ezékiás nem volt biztos abban, hogy Isten meghallgatja. Sőt a gyógyulása utáni imádságából az is kiderül: sokkal inkább abban volt biztos, hogy Isten azt teszi vele, amit megmondott, azaz biztos a halálában, abban, hogy legyőzi őt a betegsége, és éppen ez Isten akarata. Mégis azt teszi, azt mondja el, ami igazán ő, ami igazán benne van. A félelmeit, az el nem fogadást. Azt, hogy neki más az akarata, mint Istené. Küzd az életéért, küzd Isten akaratával szemben, amely olyan üresen, szenttelenül „kopog” a prófétán keresztül: „Így szól az Úr: Rendelkezz házadról, mert meghalsz, nem maradsz életben!” (Ézs 38,1)

Minden rezdülésével, könnyeivel, nyögésével az ellen van, amit Isten akarataként élt meg a szenvedésében. Egész léte,

”

egész lénye maga az el nem fogadás. A küzdelem az életéért, a gyógyulásért – még Isten akaratával szemben is. Nem alakoskodik, nem tud mást adni Istennek, mint a legőszintébb, legelembib vallomását: „Uram, szenvedek, segíts rajtam!”

DOMENICO FIASELLA: A HÁLDOKLÓ EZÉKIÁS PRÓFÉTA (17. SZÁZAD)

Isten és ember feszültsége. Ezékiás úgy küzd az életéért, hogy mindaz, ami történik vele, az az Isten akarata. Ezt a feszültséget nem is titkolja el Isten igéje. És ez biztosan nem véletlen. Sőt meglehet, hogy éppen ezért a feszültségért olvashatjuk ma ilyen kendőzetlenül a szenvedő király történetét és a végén az imádságát. Attól remélni a segítséget, aki a bajt hozza rám? Attól remélni a gyógyulást, aki azért betegít meg, mert úgy tudom: a halálot akarja? Attól remélni a szabadulást, aki megköttö-zött? Annak sírni keservesen, aki miatt sírok?

Ebben a feszültségben ér össze igazán mélyen Isten és ember. Azért vállalni a szenvedést, aki a halálot akarja? Azért elmenni a legvégső mélységbe, aki épp a saját „háta” taposva akar szabadulni onnan? Azért meghalni, aki akár keresztre is feszít?

Ebből a feszültségből, amelyben mindketten mélységesen benne vagyunk, születik meg a gyógyulás. Az élet gyógyulása, a megváltás.

■ KENDEH K. PÉTER

Imádkozzunk! Édes Atyám! Látod, hogyan küzdök mindazzal, ami körülöttem és bennem van. Látod, mennyit küzdök veled is. Köszönöm, hogy időnként megmutatod, hogyan küzdesz te is velem, hogyan küzdesz te értem. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 2.) *Vigyázzatok, és őrizkedjetek minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.* Lk 12,15 (Mk 8,1-9; 2Kor 9,6-15; Zsolt 65) Mostanában az a jellemző, hogy igazán őrizgetünk mindent, amink van, hiszen ki tudja, meddig lehet még a miénk. A jelen bizonytalanságában ki tudja, mi vár ránk, mit veszítünk? Ragaszkodunk mindenhez, és ha adunk is belőle, csak mértékkel, hiszen megdolgoztunk érte, minket illet. Ebben a folytonos hajrában, amelyben az utóbbi zilált időszakban éltünk, azt gondolom, gyakran került háttérbe akár az evangélium, akár Krisztus. Ami viszont megnyugtató: Krisztus érti, látja, együtt szenved velünk együtt ezt a világot. Ne veszítsük szem elől a legfontosabbat, mert általa van életünk!

Hétfő (október 3.) *Jaj annak, aki perbe száll alkotójával, bár csak egy a földből készült cserépedények között! Mondhatja-e formálójának az agyag: Mit csinálsz? Ézs 45,9 (Mt 6, 9-10; Róm 6,18-23; Eszt 1,1-22) Nagyon szép az Ószövetségben az agyag és a fazekas képe. A még kidolgozatlan anyag a szemünk előtt válik remekművé a fazekas kezei között. Így vagyunk mi is az Istennel születésünktől fogva. Gyermekekorunk boldog tudatlanságától kezdve egészen érett kori bölcsességünkig az Úr kezében formálódunk, csiszolódunk és érlelődünk. Minden egyes történés az életünkben ehhez járul hozzá, s felnyitja a szemünket: mi nem vagyunk méltók s elegek ahhoz, hogy az Úr tetteit vagy döntéseit kétségbe vonjuk, viszont nagy ajándék, hogy ő a képmására teremtett, formált minket. Ezért adjunk hálát!*

Kedd (október 4.) *Jövevény voltam, és befogadtatok.* Mt 25,35 (5Móz 10,18-19; Ézs 38,9-20; Eszt 2,1-18) Sokszor gondolkodom azon, vajon mi hogyan reagálnánk arra, ha az Isten Fia egyszer csak megjelenne az ajtónkban, vagy leülne mellénk egy kávézóban. Vajon én elhinném-e, hogy ő van jelen? A szememben vagy a hitemben bízna? Érdekes eljátszani ezzel a gondolattal, viszont nem kell ehhez képzelgésekbe bocsátkozni. Hiszem, hogy Krisztus ott van az ölelésben, a kinyújtott kézben, a továbblendítő beszélgetésben, egy mosolyban. Hiszem, hogy ott van a befogadó önzetlenségében és a befogadott hálájában. Velünk az Isten!

Szerda (október 5.) *Eljön az az idő – így szól az Úr –, amikor új szövetséget kötök Izráel és Júda házával.* Jer 31,31 (Róm 9,4-5; Mk 5,21-24.35-43; Eszt 2,19-3,6) Hányszor kapunk újabb lehetőséget az Istentől? A Biblia lapjain is számtalan esetben erősítette meg szövetségét a kiválasztott néppel. A mi életünk is – keresztségünktől fogva – a vele való szövetségen

alapszik. Ebből élünk, ebből merítünk erőt és kitartást. Miért fessegetjük akkor újra meg újra a határainkat? Miért akarunk megszabadulni az Isten védelmező karjaiból? Legyünk ma hálásak azért, hogy az egykor megkötött szövetség ma is él, s mi a részei lehetünk!

Csütörtök (október 6.) *Vigasztaljátok tehát egymást, és építse egyik a másikat, ahogyan teszitek is.* 1Thessz 5,11 (Hós 14,10; Fil 1,18b-26; Eszt 3,7-15) Talán az egyik legaktuálisabb kérdés: hogyan tudunk jelen lenni egymás mellett segítőtársként? Hiszen mindenhova sietünk, nincs időnk sem meghallgatni, sem vigasztalni a másikat. Csak legyintünk, és üres félmondatokkal próbáljuk elhessegetni magunktól a problémát: „Majd elmúlik!” „Az idő helyrehozza!” Krisztus azonban nálunk jobban értett ehhez, ezért is érezzük vigasztalónak az evangéliumot oly sok mély helyzetben. Jézus értett minket, hiszen átélte és megszenvedte ennek a világnak minden nehézségét. Vegyük ma komolyan Pál apostol felszólítását, és legyünk egymásnak erős támaszai. Ha kell, akkor figyelmes csenddel, ha kell, egy bátorító szóval vagy egyszerűen csak az Isten igéjével. Ma nagy szükségünk van egymásra!

Péntek (október 7.) *Sőt ezenkívül még dicsekszünk is Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által most részesültünk a megbékélésben.* Róm 5,11 (Zsolt 30,6; Jel 2,8-11; Eszt 4,1-17) Hogyan békélhetnénk meg, amikor körülöttünk békétlenség van? Hogyan találhatnánk nyugalmat, amikor háború zajlik rajtunk kívül és bennünk egyaránt? Hogyan dicsekedhetnénk az Istennel, amikor minden olyan sötét? Hogyan tehetnénk róla bizonyosságot, amikor a templomon kívül nem szeretnek erről hallani az emberek? Keresztény emberként az egyik legnagyobb kötelességünk, hogy szavainkkal, tetteinkkel, egész életünkkel az Istent hirdessük. Krisztussal való életünk legnagyobb kihívása ez, hiszen oly sokszor elbukunk benne. Azonban ha hisszük, hogy az Úrral bármi sikerülhet, megváltozhat, nem tehetünk mást, mint ezzel dicsekedni és szüntelenül hálát adni.

Szombat (október 8.) *A régebbiek már beteljesedtek, most újakat mondok. Még mielőtt kibontakoznak, tudatom veletek.* Ézs 42,9 (Mt 13,17; Róm 4,18-25; Eszt 5,1-14) Mozgolódik valami új bennünk és körülöttünk. Talán már a változás szelét érezzük. Akarjuk-e? Nem süppedünk-e bele a rég megszokottba, a komfortzónánkba? Jézus gyakran billent ki minket onnan, hogy valami előreleljön. Sokszor távolról szemlélve látunk igazán jól. Legyünk része a változásnak!

■ TÓTH-ROSTA IZABELLA

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

OKTÓBER A REFORMÁCIÓ HÓNAPJA

„Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fainak nevezetnek”
(Mt 5,9)

Területi női találkozó: Pécs, október 1., 10.00–15.00
Pécsi Baptista Gyülekezet (Pécs, Bokor u. 52.)

Ünnepélyes megnyitó: Budapest, október 1., 18.00
Kálvin téri református templom

Ökumenikus missziói nap: Nyíregyháza, október 9., 17.00
Evangelikus Nagytemplom (Luther tér 14.)

Reformációi gálaest: Budapest, október 16., 17.00
Uránia Nemzeti Filmszínház (Budapest VIII. ker., Rákóczi út 21.)

Reformációi istentisztelet: Budapest, október 30., 9.30
Budafoki Baptista Gyülekezet (Budapest XXII. ker., Péter Pál u. 17.)

Reformációi megemlékezés:
Budapest, október 31., 17.00, Reformáció park (VII. kerület)

Tel.: (+36) 1/371-2690; fax: (+36) 1/371-2691
E-mail: oikumene@meot.hu • <http://www.meot.hu/>

Magyarországi
Egyházak
Ökumenikus Tanácsa

Magyarországi
Református
Egyház

Magyar
Pünkösdi
Egyház

Magyarországi
Metodista
Egyház

Magyarországi
Evangélikus
Egyház

Magyarországi
Baptista
Egyház

REFORMÁTUSOK
LAPJA

CONFESSIO

BÉKEHÍMÖK

METODISTA

PRO MIX
ZRT.

PERIFERIC RECORDS

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Nemzeti
Együttműködési
Alap

THEOLÓGIAI
SZEMLE
A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK
ÖKUMENIKUS TANÁCSÁNAK FOLYOIRATA

EVANGÉLIKUS
ÉLETO

ÉLŐ VÍZ

STEREO KFT. / PERIFERIC RECORDS
H-1114 Budapest, Bartók Béla út 59.
T.: (+36 1) 385-6343
E-mail: stereokft@gmail.com
www.perifericrecords.com

Találkozunk a 27. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon!

2022. szeptember 29. és október 2. között
mindennap kedvezményekkel,
játékokkal és programokkal várjuk
a Millenáris D20 standján.

Szeretettel várjuk könyvbemutató programjainkra!

**A keresztény nemzet mítosza:
hogyan pusztítja el az egyházat
a politikai hatalomvágy?**

2022. október 1., szombat, 12:00
Millenáris, D épület, Kner Imre terem

Dinók és a Biblia

2022. október 2., vasárnap, 11:00
Millenáris, D épület, Gyerekzsibongó

Isten a háborúban

2022. október 2., vasárnap, 16:00
Millenáris, D épület, Kner Imre terem

